

**SOSYAL BİLGİLER 5.SINIF ETKİN VATANDAŞLIK ÖĞRENME ALANININ
TERS-YÜZ SINIF MODELİNE GÖRE İŞLENMESİNİN
AKADEMİK BAŞARIYA ETKİSİ**

MELİKE SÖĞÜT

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı

Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı

Dr. Öğr. Üyesi SUAT POLAT

AĞRI-2019

(Her Hakkı Saklıdır)

AĞRI İBRAHİM ÇEÇENÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİMDALI

Melike SÖĞÜT

SOSYAL BİLGİLER DERSİ 5. SINIF ETKİN VATANDAŞLIK
ÖĞRENME ALANININ TERS YÜZ SINIF MODELİNE GÖRE
İŞLENMESİNİN AKADEMİK BAŞARIYA ETKİSİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ YÖNETİCİSİ
Dr. Öğr. Üyesi Suat POLAT

AĞRI-2019

TEZ KABUL VE ONAY TUTANAĞI

T.C.
AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ KABUL VE ONAY TUTANAĞI SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Dr. Öğr. Üyesi Suat POLAT danışmanlığında, Melike SÖĞÜT tarafından hazırlanan bu çalışma 06.12./2019 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından. Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Dr. Öğr. Üyesi Ahmet EÖİ

İmza:

Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Suat POLAT

İmza:

Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Zekariya Fatih İNEÇ

İmza:

Yukarıdaki imzalar adı geçen öğretim üyelerine ait olup;

Enstitü Yönetim Kurulunun .../.../201.. tarih ve / nolu kararı ile onaylanmıştır.

..../...../.....

Doç. Dr. Alperen KAYSERİLİ
Enstitü Müdürü

TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum “**Sosyal Bilgiler Dersi 5.Sınıf Etkin Vatandaşlık Öğrenme Alanının Ters Yüz Sınıf Modeline Göre İşlenmesinin Akademik Başarıya Etkisi**“ adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

06/12/2019

Melike SÖĞÜT

ÖZET

SOSYAL BİLGİLER 5. SINIF ETKİN VATANDAŞLIK ÖĞRENME ALANININ TERS-YÜZ SINIF MODELİNE GÖRE İŞLENMESİNİN

AKADEMİK BAŞARIYA ETKİSİ

Melike SÖĞÜT

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Suat POLAT

2019, 110-CX

Bu araştırmanın amacı, Ortaokul 5. Sınıf Sosyal Bilgiler dersi “Etkin Vatandaşlık” öğrenme alanının ters yüz sınıf modeline göre öğretiminin öğrencilerin akademik başarısına etkisini incelemektir. Araştırmada, karma yöntem kullanılmıştır. Bu çerçevede iç içe desenden yararlanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, Ağrı il merkezinde bulunan bir ortaokulda 2018-2019 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören 5. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise bu öğrencilerden rastgele seçilen 88 öğrenci oluşturmaktadır. Deney grubuna Ters yüz sınıf modeli uygulanırken, kontrol grubuna ise müdahale edilmemiştir. Araştırmanın nicel verilerini elde etmek için yarı deneysel desenden yararlanılmıştır. Bu çerçevede Eğitim Bilişim Ağından yararlanılan akademik başarı testi uygulanıp, elde edilen veriler istatistik programı ile analiz edilmiştir. Nitel veri elde etmede ise yarı yapılandırılmış görüşme formuyla elde edilen veriler betimsel analizle incelenmiştir. Nitel araştırmada, amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılarak, görüşmeye deney grubunu oluşturan 11 öğrenci katılmıştır. Araştırmanın sonucunda ters yüz sınıf modeline göre yapılandırılan dersin, öğrencilerin akademik başarılarına olumlu yönde katkısının olduğu saptanmıştır. Yapılan görüşmede katılımcıların, ters yüz sınıf modeli ile ilgili eksikliklerin giderilmesi sonucunda modelin daha verimli olacağına yönelik görüşler tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Ters Yüz Sınıf Modeli, Etkin Vatandaşlık

ABSTRACT

EFFECT OF THE PROCESSING OF THE SOCIAL STUDIES 5TH CLASS ACTIVE CITIZENSHIP LEARNING DOMAIN ACCORDING TO THE FLIPPED CLASSROOM MODEL ON ACADEMIC ACHIEVEMENT

Melike SÖĞÜT

Turkish / Social Studies Education

Department of Social Studies Education

Advisor: Dr. Suat Polat

2019, 110-CX

The aim of this study is to examine the effect of the teaching 'Active Citizenship' learning domain of the middle school 5th grade social studies course according to the flipped class model on the academic achievement of the students. In this research mixed method was used. In this framework the nested pattern was utilized. The study group of this research consisted of 5th grade students studying in a secondary school in Ağrı city center in 2018-2019 academic year. The sample of the study consisted of 88 randomly selected students from these students. When applying the flipped class model to the experimental group control group were not intervene. To obtain quantitative data of the research quasi-experimental design was used. In this framework academic achievement test which was benefited from education information network was applied and the data obtained were analyzed by statistical program. In order to obtain qualitative data, the data obtained through semi-structured interview form were examined by descriptive analysis. In this qualitative research 11 students participated in the interview who consisted of experimental group using criterion sampling method.

As a result of the research it was determined that the course, which was structured according to the flipped class method, had a positive effect on the academic achievement of the students. In the interview, it was determined that the flipped class model would be more efficient, as a result of eliminating the deficiencies of the participants.

Keywords: Social studies, The flipped classroom model, Active citizenship

ÖNSÖZ

Bu araştırma, Ortaokul 5.sınıf Sosyal Bilgiler dersi “Etkin vatandaşlık” öğrenme alanının ters yüz sınıf modeline göre işlenmesinin akademik başarıya etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Günümüz eğitim teknolojisine ayak uydurabileceği ve öğrencinin ilgisini çekebileceği düşünüldüğü için ters yüz sınıf modeli kullanılmıştır. Ters yüz sınıf modeli evde ders, okulda ödev yapma olarak tanımlanmaktadır. Ters yüz sınıf modeli Sosyal Bilgiler konularına da uygundur. Sosyal Bilgiler konularının, yoğunluğu göz önünde bulundurulduğunda konuların yetiştirilmesinde sıkıntı yaşanmaktadır ama bu model ile zaman daha verimli kullanılmaktadır. Sınıf içerisinde konu anlatılmayıp etkinliklerin yapılması öğrenmenin kalıcılığını da arttırmaktadır. Bu yüzden çalışmanın Sosyal Bilgiler alanına faydalı olacağı düşünülmektedir. Ters yüz modeli sadece bu alanda değil tüm alanlarda da kullanılabilir.

Yapılan bu çalışmada bana destek olan, en yoğun zamanlarında bile bana değerli zamanını ayıran sayın danışmanım **Dr. Öğr. Üyesi Suat POLAT’** a katkılarından dolayı teşekkür ederim. Ayrıca yardımlarını esirgemeyen kıymetli hocalarım **Sayın Dr. Öğr. Üyesi Zekeriya Fatih İNEÇ, Sayın Arş. Gör. Büşra KOÇAK MACUN, Sayın Arş. Gör. Serdar SAFALI’ya** teşekkür ederim. Çalışmamda yanımda olan **öğretmen arkadaşlarıma ve kıymetli öğrencilerime,** Hiçbir zaman desteğini esirgemen ve yolumu aydınlatan değerli **aileme** teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim.

Melike SÖĞÜT

Ağrı, Aralık-2019

Babam Alaattin SÖĞÜT ve Annem Çiğdem SÖĞÜT'e ithafen...

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 3.1. Deney ve Kontrol Gruplu Ön test ve Son Test Desen	32
Tablo 3.2. Deneysel Model Uygulanma Süreci.....	32
Tablo 3.3. Öğrencilerin Sınıflara Göre Dağılımı.....	34
Tablo 3.4. Demografik Bilgilerin Gruplara Göre Dağılımı.....	35
Tablo 3.5. Konu Kazanım Verileri	39
Tablo 3.6. Çarpıklık Basıklık Katsayıları.....	42
Tablo 4.1. Ön Test ve Son Test Ortalamalarının Gruplara Göre Karşılaştırılması ...	44
Tablo 4.2. Çalışma Gruplarında Ön Test ve Son Test Puanlarının Karşılaştırılması	45
Tablo 4.3 Deney ve Kontrol Gruplarında Ön Test ve Son Test Puanlarının Cinsiyete Göre Değişimi	46
Tablo 4.4. Deney ve Kontrol Gruplarında Ön Test ve Son Test Puanlarının Gelire Göre Değişimi	47
Tablo 4.5. Deney ve Kontrol Gruplarında Ön Test ve Son Test Puanlarının İnternet Kullanımına Göre Değişimi	48
Tablo 4.6. Deney ve Kontrol Gruplarında Ön Test ve Son Test Puanlarının Yaşanılan Yere Göre Değişimi	48
Tablo 4.7. Deney ve Kontrol Gruplarında Ön Test ve Son Test Puanlarının Anne Eğitim Durumuna Göre Değişimi	49
Tablo 4.8. Deney ve Kontrol Gruplarında Ön Test ve Son Test Puanlarının Baba Eğitim Durumuna Göre Değişimi	50
Tablo 4.9. Araştırmaya Katılanların Ters Yüz Sınıf Modeli İle İlgili Görüşleri.....	51
Tablo 4.10. Etkin Vatandaşlık Öğrenme Alanının, Ters Yüz Sınıf Modeline Göre İşlenmesinin Derse Olan İlgiyi Arttırıp Arttırmadığına İlişkin Görüşleri	52

Tablo 4.11. Araştırmaya Katılanların İzlemiş Oldukları Videoların Faydalı Olup Olmadığı İle İlgili Görüşleri.....	53
Tablo 4.12. Araştırmaya Katılanların Evde Yapılan Etkinliklerin, Öğretmen Kontrolünde Sınıf İçerisinde Yapılmasının, Konunun Kalıcılığını Sağlayıp Sağlamadığına İlişkin Görüşleri.....	54
Tablo 4.13. Araştırmaya Katılanların Ters Yüz Sınıf Modelinin Olumlu ve Olumsuz Yönleri İle İlgili Görüşleri.....	55

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1. Harmanlanmış Öğrenme Modeli	14
Şekil 2. MEB'in Müfredata Uygun Şekilde Belirlediği Eğitim Modeli İle Ters Yüz Öğrenme Modeli.	17
Şekil 3. Ters Yüz Öğrenme Süreci	18
Şekil 4. Geleneksel Sınıflar ve Ters Yüz Edilmiş Sınıflarda Bir Ders Süreci.....	20
Şekil 5. MEB'in Müfredata Uygun Şekilde Belirlediği Süreç İle Ters Yüz Modelin Karşılaştırılması	21

KISALTMALAR LİSTESİ

%: Yüzde

BT: Bilişim Teknolojileri

D: Deney

EBA: Eğitim Bilişim Ağı

K: Kontrol

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

N: Denek Sayısı

ÖT: Ön Test

P: Anlamlılık Düzeyi

R: Rastgele seçim

S: Sayfa

ST: Son Test

STD: Standart Sapma

TDK: Türk Dil Kurum

İÇİNDEKİLER

TEZ KABUL VE ONAY TUTANAĞI.....	i
TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT	iv
ÖNSÖZ	v
TABLolar DİZİNİ	vii
ŞEKİLLER DİZİNİ	viii
KISALTMALAR LİSTESİ	ix
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu	4
1.1.1. Araştırmanın Alt Problemleri	4
1.2. Araştırmanın Amacı	5
1.3. Araştırmanın Önemi	5
1.4. Varsayımlar	6
1.5. Sınırlılıklar.....	6
1.6. Tanımlar	7
İKİNCİ BÖLÜM	8
KAVRAMSAL ÇERÇEVE	8
2.1. Eğitim	8
2.2. Öğretim.....	10
2.3. Teknoloji	11
2.4. Bilişim Teknolojisi	11

2.5. Harmanlanmış Öğrenme.....	13
2.5.1. Harmanlanmış Öğrenmenin Avantajları	13
2.6. Ters Yüz Sınıf Modeli (Flipped Classroom Model).....	15
2.6.1. Ters Yüz Sınıf Modelinin Ortaya Çıkışı.....	19
2.6.2 MEB'in Müfredata Uygun Şekilde Belirlediği Süreç ile Ters Yüz Sınıf Modelinin Kıyaslanması	19
2.6.3 Sınıfı Ters-Yüze Çevirmeden Önce Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar..	22
2.6.4 Ters Yüz Sınıf Modelinin Avantajları ve Dezavantajları	23
2.6.4.1 Ters Yüz Modelinin Avantajları	23
2.6.4.2 Ters Yüz Sınıf modelinin Dezavantajları	24
2.6.4.3 Sosyal Bilgiler Dersinde Ters Yüz Sınıf Modelinin Kullanımı.....	24
2.7. İlgili Araştırmalar	26
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	31
YÖNTEM	31
3.1. Araştırmanın Modeli	31
3.2. Evren ve Örneklem.....	33
3.3. Veri Toplama Araçları.....	36
3.3.1 Başarı Testi	37
3.3.2. Güvenirlilik Analizi	37
3.4. Verilerin Toplanması.....	38
3.5. Verilerin Analizi	42
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	44
BULGULAR VE YORUMLAR.....	44
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	44

4.2.	İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	45
4.3.	Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	45
4.4.	Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	46
4.5.	Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	47
4.6.	Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular	48
4.7.	Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	49
4.8.	Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	50
4.9.	Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular	51
4.10.	Onuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	52
4.11.	On Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	53
4.12.	On İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular	54
4.13.	On Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular	55
BEŞİNCİ BÖLÜM		56
5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER		56
5.2.	Öneriler.....	60
KAYNAKÇA		61
EKLER.....		69

BİRİNCİ BÖLÜM

Bu bölümde, araştırmanın dayanağı olan problem durumu, araştırmanın amacı ve önemi, problem cümlesi, alt problemler, belli başlı tanımlar ile araştırmanın sınırlılıkları belirtilmiştir.

GİRİŞ

İnsan, yaratılmış varlıklar arasında en mükemmel canlı olup, kendini sürekli olarak yenileyebilen bir özelliğe sahip şekilde dünyaya gelir. Eğitimin temel konuları içerisinde yer alan insan; anlam ve değer meydana getiren, dünyayı buna benzer düzenleyen bir canlı olarak tarif edilebilir. Eğitimle insanın var olan özelliklerinin geliştirilmesi, yani daha da insanlaştırılması amaçlanır (Şişman, 2012).

“Eğitim nedir?” sorusu, insanlığın var olduğu ilk günden bu yana insanları sürekli uğraştıran bir konu olarak kendini hissettirmiştir. Bazı araştırmacılar da eğitim ile toplum temaları üzerine önemli görüşler ileri sürmüşlerdir (Özdemir vd; 2012). Eğitim; kişinin yaşantı ve deneyimleri sonucu hal ve hareketlerinde bilerek veya kasıtlı davranış meydana getirme sürecidir. (Ertürk,1988). Tanımlardan da anlaşılacağı üzere eğitimin geliştirilmesi insanın geliştirilmesine bağlıdır.

İçinde bulunduğumuz çağ, insanı merkeze alan problemlerin ön planda yer aldığı çağ olarak görülmektedir. Yapılan tartışmalar ve problemlerin ana unsurunda kişi ve kişinin yaptığı fiiller yer almaktadır. Meydana gelen bu toplumsal ve kişiye bağlı sorunların bazıları ise eğitimle ilişkilidir. Bundan dolayı eğitim sistemi, program anlamında eğitim, eğitim-öğretim işleyişi, okul ve içinde bulunan öğretmenler ve son olarak okullardaki yöneticiler sürekli sorgulandığı görülmektedir (Şişman, 2012).

Günümüz bilgi çağında eğitim sadece okullarda veya okul içerisindeki sınıflarda yapılmamaktadır. Çünkü okul ve okul ortamı eğitim işleyişinin sınırlılığını ve kapasitesini oluşturan bir boyuttur. Oysa eğitim hayatın her alanında her kademesinde kendini hissettirmektedir. Buna bağlı olarak eğitim kişinin sürekli farklılaşmasında önemli bir araçtır. Tüm bu süreçte eğitim bireyde meydana

getirdiği farklılaştırma döneminde bireyi köreltmemeli tam aksine yenilemelidir (Sezgin vd. 2012).

21. yüzyılda hızla gelişen bilim ve teknolojinin bir sonucu olarak artık ezberci anlayışa sahip bireyler yetiştirmek söz konusu olmamaktadır. Bu konuda mevcut eğitim programlarının değiştirilip; ezberci anlayış ile yetişmiş bireyler yerine hür, sorgulayan, çözüm üretebilen yaratıcı ve bilimsel düşünen, kendine güveni olan bireyler yetiştirilmesi gerekmektedir (Yavuz ve Coşkun, 2008). Bu doğrultuda eğitim programı değiştirilerek öğretmen ve öğrenci rollerinde değişikliğe gidilmiştir. Bu durumda öğrenen bireyler sınıfta pasif bir dinleyici olmaktan çıkıp aktif bir katılım göstermekte, öğretmen de bireye rehberlik etmektedir. Öğretmen ve öğrencilerin rollerindeki değişiklik sonucunda günümüz eğitim sürecinde geçerli olan öğretmenin sınıf içerisinde aktif olduğu bir anlayış yerine öğrencinin aktif olduğu ve öğrenciyi temel alan bir anlayışa dönüşmüştür (Alsancak ve Sarıkaya, 2015).

Yeni nesil öğrenci profili, Y kuşağı olarak isimlendirilen, teknoloji ile iç içe yaşayan, aktif olarak bilgisayar ve interneti kullanan ve bu yüzden mevcut eğitim sistemini sıkıcı bularak derslere odaklanmada sıkıntı yaşamaktadır. Bilgisayarlar, tabletler, akıllı telefonlar ve internet kullanımının yaygınlaşması, eğitim alanında da çok ciddi etkiler ortaya çıkarmıştır. Böylece ulaşılmak istenen bilgiye, her an her yerde ulaşmak mümkündür. Bu gelişmeler sayesinde öğrenme alanında da değişiklikler meydana gelmiştir. Bireylerin öğrenme yetenekleri göz önünde bulundurulduğunda, her bireyin farklı olduğu söylenebilir. Bir bilgiyi kimi öğrenci tek seferde algılayıp özümserken, başka bir öğrenci bilgiyi ikinci veya üçüncü tekrarında algılayabilir (Serçemeli, 2016).

Yaşadığımız çağda bilişim teknolojilerinin sürekli geliştirilmesi ve kullanımının artması ile birlikte eğitim alanında kullanılan teknolojiye yeniliklere gidilmiştir. Bu gelişimin sonucu olarak da teknolojik bir araç olan internet ve bilgisayar tüm öğrenme alanlarımızda yerini almaktadır. Daima gelişen teknoloji ile birlikte eğitimde kullanılan yöntemler ve ihtiyaç duyulan araç-gereçlerden faydalanma imkânı elde edilir. Bu imkânlardan faydalanan eğitimciler de öğrenen bireylerin yararlanmasını sağlayabilecek bilişim teknolojilerini geliştirerek eğitime

katkı sağlayabilirler. Geliştirilen bu değişimlerden birisi de “Ters yüz sınıf modeli”dir (Kara, 2016). Temel olarak ters yüz sınıf kavramı şudur: geleneksel şekilde öğretmen sınıfıta yaptıklarının öğrenen bireyin evde yapması ve evde geleneksel olarak yapılan ev ödevinin sınıfıta öğretmen ile birlikte yapması olarak ifade edilir. Ters yüz sınıf modelinde, sınıf öğretmen çevresinde değil, öğrencilerin etrafındadır. Öğrenciler ders saati dışında videoları izlemekten, öğretmene soru sormaktan, çalışmalarını tamamlamak ve paylaşmaktan sorumludur. Böylece öğrenci öğrenmeye motive olur. Öğretmen ise orada öğrenciye geri bildirim sağlamak için rehber konumundadır (Bergmann ve Sams, 2012).

Ters yüz edilmiş öğrenme modeli, okul içi ve okul dışı öğrenme sürecini kapsar. Bu açıklamalar doğrultusunda bireyin sınıf dışında kendi başına yaptığı öğrenme bilişsel yapılandırıcılığa dayanırken sınıf içinde grup ile birlikte yaptığı öğrenme sosyal yapılandırıcılığa dayandırılmaktadır. Ters yüz sınıf modelinde bilişsel ve sosyal yapılandırıcılık kuramı birbirini desteklemelidir. Öğrencinin kendi başına öğrendiğı bilginin yeterli düzeyde olmaması, grup ile yaptığı etkinliklerin de sonuçsuz kalmasına sebep olabilir. Bu sebeple bireysel öğrendiklerinin hem sınıf içinde hem sınıf dışında yeterli düzeyde olup olmadığını öğretmen tespit etmelidir. Bu yetersizliklerin, yanlışların ortadan kaldırılması gerekmektedir (Hayırsever ve Orhan, 2018).

Teknolojik gelişmeler ile birlikte ters yüz sınıf modeli hızlı bir şekilde yaygınlaşmış, öğrenciler de bu modeli çabuk benimsemiştir. Teknoloji alanındaki hızlı ilerlemeler, öğrenme süreci de içinde olmak üzere insan hayatını her alanda etkilemektedir (Kara, 2016). Eğitim ve teknolojik gelişmelerin bireyin yaşamında yeri oldukça fazla hissedilmektedir. Eğitim, bireylerin hak iddia ettiğı yetenekleri meydana getirerek onların daha güçlü, olgun, bilinçli, yenilikçi bireyler olmasını sağlar. Eğitim ve teknoloji bir araya geldiğinde insanların kazanmış olduğı bilgi ve beceriyi daha iyi uygulamasını sağlar (Şahin ve Şahin, 2016).

Literatür incelendiğinde Sosyal Bilgiler dersinde, ters yüz sınıf modelinin kullanımı ile ilgili çalışmalara rastlamak mümkündür (Karaman, 2018; Erdoğan, 2018; Gökdemir, 2018; Dursunlar, 2018, Akbaba ve Erdoğan, 2019). Bu çalışmanın konusu ise Sosyal Bilgiler 5.sınıf dersinin etkin vatandaşlık öğrenme

alanının ters-yüz sınıf modeline göre işlenmesinin öğrencilerin akademik başarıya etkisini ölçmektir. Ters yüz sınıf modeli ile ilgili literatüre bakıldığında Sosyal Bilgiler dersi etkin vatandaşlık öğrenme alanına yönelik bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu araştırma, ters yüz sınıf modelinin sosyal bilgiler dersinde kullanımına yönelik çalışmaların sayıca az olması ve sosyal bilgilere katkısının olacağı düşünülmektedir.

1.1. Problem Durumu

Sosyal Bilgiler 5.sınıf Etkin Vatandaşlık öğrenme alanının ters yüz sınıf modeline göre işlenmesinin akademik başarıya etkisi nedir?

1.1.1. Araştırmanın Alt Problemleri

- Kontrol ve deney gruplarının ön test ve son test ortalamaları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- Kontrol ve deney gruplarının ön test ve son test başarı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- Kontrol ve deney grubunda bulunan öğrencilerin cinsiyet özellikleri ile ön test ve son test başarı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- Kontrol ve deney gruplarında bulunan öğrencilerin gelir durumları ile ön test ve son test başarı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- Kontrol ve deney gruplarında bulunan öğrencilerin interneti kullanma durumları ile ön test ve son test başarı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- Kontrol ve deney gruplarında bulunan öğrencilerin yerleşim yeri durumları ile ön test ve son test başarı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- Kontrol ve deney gruplarında bulunan öğrencilerin, anne eğitim düzeyi durumları ile ön test ve son test başarı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- Kontrol ve deney gruplarında bulunan öğrencilerin, baba eğitim düzeyi durumları ile ön test ve son test başarı puanları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- Katılımcıların ters yüz sınıf modeli ile ilgili önerileri nelerdir?
- Katılımcıların, ters yüz sınıf modelinin derse katkısı ile ilgili görüşleri nelerdir?

- Katılımcıların izledikleri videoların faydalı olup olmadığına dair görüşleri nelerdir?
- Ters yüz sınıf modeli ile işlenen konunun kalıcılığı ile ilgili katılımcıların görüşleri nelerdir?
- Katılımcıların, ters yüz sınıf modelinin olumlu ve olumsuz yönleri ile ilgili görüşleri nelerdir?

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, Etkin Vatandaşlık öğrenme alanındaki konuların ters yüz sınıf modeli ile işlenmesinin öğrencilerin akademik başarısına etkisini araştırmaktır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Bilgisayar teknolojisindeki hızlı gelişmeler karşısında seksenli yıllardan itibaren pek çok bilim insanı, 21. yüzyıla okulsuz ve öğretmen olmadan girileceğini öngörmüşlerdi. Birçok kurumda olduğu gibi eğitimde de köklü değişimlerin olacağı iddia edilmişti. Bilim adamlarına göre öğretmenin rolleri ve imajı tamamen değişecek, yetenekli olmayanlar bu değişimlere uyum sağlamayanlar elenecek; teknolojiye uyum sağlayan öğretmenler ise ayakta kalacaktı. Gün geçtikçe de şüphesiz bu öngörüler gerçekleşiyordu. Bir yandan okul ve eğitim alanında yeni uygulamalar yapılarak, yeni yazılımlar hazırlandı. Böylelikle bilgisayar teknolojisi hayatımızın her alanında yerini almıştır (Üre, 2002).

Teknolojinin hızlı bir şekilde ilerlemesi toplumu ilgilendiren bütün kurumları etkilediği gibi eğitimi kapsayan kurumları da etkilemiştir. Son zamanlarda bilişim ve teknoloji gelişmelerinin eğitim-öğretim kurumlarında kullanımının artmasıyla teknolojiyi kullanabilen bireyler yetiştirmek için farklı teknikler kullanılmaya başlanmıştır. Teknolojinin kişilerin hayatında yer edinmesi ile bireylerin bilgiye ulaşma süreci, örgün eğitimin dışına taşınmış ve her yerde öğrenme süreci başlamıştır. Bilimsel çalışmaların artmasıyla, öğrenme her daim yenilenen ve gelişmeyi hedefleyen bir uğraş olarak kendini hissettirmektedir (Kesim, 2011).

Gelişen bu teknolojilerden eğitim-öğretim alanında faydalanabilmenin yolu ise bunları doğru bir şekilde kullanabilen öğretmenler yetiştirmekten geçmektedir.

Uzun bir süredir bilgisayar teknolojilerinin eğitim ve öğretimde kullanılmasına yönelik çalışmalar yapılmış ve bu çalışmaların sonucunda da bilgisayar ve bilgisayar teknolojilerinin eğitim-öğretime olumlu katkılar sağladığı görülmüştür. Bu olumlu sonuçlara bakılarak, topluma ve teknolojik yenilikleri yakalayabilen bireyler oluşturabilmeyi hedefleyen Sosyal Bilgiler dersinde de Bilişim teknolojileri öğretim programına uygun olarak kullanılmalıdır (Yeşiltaş, 2013). Sosyal Bilgiler, bireylere bulundukları toplumu, kültürü ve diğer toplumların kültürlerini tanıtmak amacıyla öğretilmektedir. Bu anlamda Sosyal Bilgiler genellikle soyut konularla ilgilenmektedir. Bireye soyut kavramları öğretmek kolay olmadığı için kavramları, soyuttan somuta dönüştürmek gerekir. Bu da ancak teknolojinin kullanılması ile mümkündür. Bilgi çağında öğrenciler ve öğretmenler teknolojiyi kullanarak etkili bir Sosyal Bilgiler öğretimi gerçekleştirebilirler. (Acun, 2009).

Bu çalışmada eğitim teknolojisi ve etkinlik bazlı öğrenmenin bir araya gelerek oluşturduğu ters-yüz sınıf modeli uygulanmıştır. Böylece Sosyal Bilgiler dersinde etkili bir şekilde bilgisayar teknolojisi kullanılmıştır. Uygulanan ters-yüz sınıf modeli ile öğrenciler geleneksel eğitimin dışında farklı bir eğitim ile karşılaşmış ve bu öğrencilerin derse karşı ilgilerinin artması amaçlanmıştır. Bu araştırmanın amaçlarından biri de öğrencinin hem sınıf içi hem sınıf dışı aktif eğilim göstermesidir.

1.4. Varsayımlar

- Deney ve kontrol grubunda bulunan katılımcıların uygulama sürecinde birbiri ile etkileşime girmediği varsayılmıştır.
- Gruplar belirlenirken kullanılan ölçütler yansızdır.
- Başarı testi öğrencilerin başarılarını ölçebilecek niteliktedir.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma aşağıda ifade edilen sınırlılıklar çerçevesinde gerçekleştirilmiştir.

- Araştırma, 2018-2019 eğitim-öğretim yılında öğrenim görmekte olan 88 öğrenci ile sınırlıdır.
- Araştırma deney sürecinin uygulandığı 7 hafta ile sınırlıdır.
- DeneySEL süreç, ters yüz sınıf modeli ve müfredat temelli süreç ile sınırlıdır.

- Araştırma, teknolojik tabanlı araçlar ve etkinlikler ile sınırlıdır.
- 5.Sınıf Sosyal Bilgiler dersinin “Etkin Vatandaşlık” öğrenme alanı ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Bu bölümde araştırmayla ilgili olan kavramların kısaca tanımları yapılmıştır.

Öğrenme:

Bireyin dış çevrede aldığı uyarılar ile birlikte meydana getirdiği kalıcı değişikliklere öğrenme denilmektedir. Öğrenmeler sadece okul ile sınırlı değildir, bireyin yaşamı boyunca devam eden süreçtir (Şişman, 2006).

Harmanlanmış Öğrenme:

Birbirini tamamlayacak öğrenme ve uygulama ile davranışı teşvik edecek bir biçimde tasarlanmış çoklu dağıtım modelidir. Harmanlanmış öğrenme geleneksel eğitim ile birlikte canlı öğrenme, e öğrenme, kendi kendine öğrenme gibi yapılandırılmış eğitimin karışımıdır (Singh, 2003).

Eğitim Teknolojisi:

Öğrencilerin, öğrenme düzeylerinin artırmak üzere fen bilimleri alanında üretilen teknoloji araçlarının ve davranış bilimleri alanındaki bilgi birikiminin, eğitimde sistematik bir yaklaşım ile ortaya çıkma sürecidir (Alpar, vd. 2007).

Öğretim Teknolojisi:

Öğretme işlevini üstlenen öğretmen ile eğitim teknolojisi alanının ürünleri olan araç ya da gereçlerin, öğrencinin öğrenmesine kılavuzluk ettiği etkileşim sürecidir (Battal, vd. 2007).

Ters Yüz Sınıf Modeli:

Ters yüz sınıf uygulama modeli alışlagelmiş yöntemin tersine çevrilmiş halidir. Çevrilen sınıf kavramı şudur; sınıfta yapılan ders evde yapılırken, evde yapılan ödevler ise sınıfta yapılmaktadır (Bergmann ve Sams, 2012).

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu bölümde araştırma ile ilgili kaynaklardan elde edilen kavramsal bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Eğitim

Eğitim insanın var olduğu günden itibaren başlar. Bugün sosyal bir kurum olarak kabul edilen eğitim, bilim tarihinin en eski bilim dallarından birisidir. İlkel toplumlarda insanın doğa ile mücadelesi, eğitimin basit bir takım faaliyetler zinciri olarak ortaya çıkmasını gerekli kılmıştır. Bu dönemde, çocuğun zor hayat şartlarında tamamen anne ve babasını taklit etmesi, eğitime en iyi örnektir. Daha sonra toplumun yavaş yavaş çeşitli fonksiyonları şekillendikçe, eğitim de kendine has bir fonksiyon kazanmaya başlar (Celkan, 2011).

Türkçede eğitim sözcüğü, 1950 yılından itibaren kullanılmaya başlanmıştır. Eğitim sözcüğü, Türkçede eğmek fiilinden türemiştir ve sözlükte uygulamak, bükmek, yetiştirmek, öğretmek, alıştırmak, geliştirmek, kontrolüne almak, ezip geçmek, tarif etmek gibi manalara gelir. Eskiden eğitim sözcüğünün yerine terbiye etme ifadesi kullanılmaktaydı (Şişman, 2012).

Eğitim, insanın ilgi ve yetenekleri doğrultusunda gerekli bilgi ve beceriler kazandırarak onu değiştirme ve biçimlendirme süreci olarak tanımlanabilir. Eğitimin özel ve genel olmak üzere iki amacı vardır ve bu amaçlar doğrultusunda bireyi değiştirme ve yeniden biçimlendirme işlevini yapar (Kızılloluk, 2013). Eğitim, kişinin hal ve hareketlerinde kendi yaşamı ve deneyimi sonucu bilerek, isteyerek değişim meydana getirme sürecidir (Ertürk, 1988). Eğitim, yeni doğmuş veya yetişkinlerin toplum içerisinde ait oldukları konumu almaları için ihtiyaç duyulan bilgi, beceri tutum ve değerleri kazanmak ve buna bağlı olarak karakterlerini geliştirmek adına okul içi veya okul dışında kendilerini sürekli yenilemeleridir (TDK, 2019).

Eğitim bir süreçtir. Süreç ise bir sonuca ulaşmak veya bir oluşumu gerçekleştirmek için birbirini takip eden olayların ya da durumların akışıdır (Büyükalın ve Filiz, 2011). Eğitim genel anlamda bireyde istendik yönde

davranış (karakter, kişilik, görgü, bilgi, dünya görüşü vb.) değiştirme süreci olarak tanımlanabilir (Topses, 2018).

Yukarıdaki tanımlara bakıldığında eğitim (education) kavramı çok değişik biçimlerde tanımlanmıştır. Özellikle de eğitim bilimcilerin en çok benimsediği tanıma göre “eğitim, istendik yönde davranış değiştirme sürecidir”. Bu tanımın kökenine bakıldığında 1940’lı yıllarda ABD’de yürütülen program geliştirme çalışmalarına dayanır. Dolayısıyla bu tanımın en dikkat çeken özelliği, eğitimin dışarıdan birileri tarafından planlanıp ve öngörülen davranışın ortaya çıkmasını sağlamaktır. Oysa böylesine bir işleyiş insana aykırıdır çünkü insan, teknolojinin en fazla geliştiği ortamda bile kendi öğrenmesi üzerinde söz hakkına sahip olmak isteyen bir varlıktır (Şimşek, 2017).

Eğitimin birçok tanımının yapılmasına rağmen, eğitimin temelinde bulunan özellikleri şöyle sıralayabiliriz (Yücel, 2004; akt: Aküzüm, 2013).

- Obje anlamında insanın alınması,
- Eğitim için uygun ortamın ayarlanması,
- Bireyin var olduğu durumun yeterli görülmemesi,
- Bireyin istendik yönde yeniliği,
- Bireyin istendik hal ve hareketleri meydana getirdiği noktada değerlendirilmesi gerekir.

Eğitimde içeriğe bakıldığında birçok unsurun konu olarak yer aldığı görülmektedir. Bunlar; trafik eğitimi, din ve ahlak eğitimi, askerlik eğitimi, beslenme eğitimi gibi. Eğitimde istenilen gruba bakıldığında; çocuk eğitimi, halk eğitimi, kadın eğitimi, yönetici eğitimi, öğretmen eğitimi gibi farklı kavramlara dönüşebilir (Şişman, 2012).

Eğitim kurumu üçe ayrılmaktadır. Bunlardan ilki örgün eğitimidir. Örgün eğitim planlı, programlı ve düzenli bir şekilde yürüyen eğitsel ilişkilerdir. Örgün eğitimde, eğitimin ne zaman başlayacağı, ne zaman süreceği kim tarafından verileceği belirlenmiştir. Okul bir örgün eğitim kurumudur. İkinci eğitim ise yaygın eğitimidir. Yaygın eğitim, örgün eğitim gibidir. Tek farkı herhangi bir yaş sınırının olmaması ve gönüllü olan herkese yönelik olmasıdır. Yaygın eğitime örnek olarak da halk eğitim merkezleri verilebilir. Üçüncü ve son olanı ise doğal

eğitimidir. Doğal eğitim ise toplumsal yaşantı içerisinde öğrenilen eğitimidir. Buna örnek olarak da arkadaş ya da akran gruplarından öğrenilen bilgiler verilebilir (Topses, 2018). Kısaca eğitim; bir toplumun yaşam tarzını, toplumun varoluş ilkelerini benimseyip koruyan ve ideal bir insan profili hazırlamada dinamik bir fonksiyon taşıyan kurumdur (Gümüş, 2015).

2.2. Öğretim

Öğretim sözcük olarak, öğrenmeyi hızlandıracak etkinlikleri ayarlama ve öğrenmeye yardımcı olacak araçları sağlama işi olarak tanımlanmıştır (TDK, 2019) Çoğu zaman öğretim ve eğitim kavramları bir arada kullanılmaktadır. Bu kullanım yanlıştır. Çünkü öğretim, eğitimin özel bir türü ve parçasıdır. Eğitim çalışmalarında, plan ve programlı, amaçlı, bir şekilde yürütülen ve eğitim kurumları ile birlikte ortaya çıkarılan bölüm, öğretim olarak adlandırılmaktadır. Öğretim, genellikle amaçlı ve bir programa bağlı gerçekleştirilirken, eğitim planlanmış yaşantılar kadar, bireyin kendi kendine öğrendiği ya da tesadüfi edindiği yaşantıya da açıktır (Şimşek, 2017).

Öğretim, bir toplumu oluşturan bireylerde istenilen özellikleri kazandırmak için, hedefleri açıkça belirlenmiş süreç olarak ifade edilebilir. Bu sürecin önemi ise bireyde istenen davranışların, hangi yolla kazanabileceğini oluşturmaktır. Böylece bireyde olması istenilen hedefler ile bireyin bu hedefleri edinmesini sağlayacak yaşantılar yani eğitim ile arasında çok yakın bir ilişki söz konusudur (Aşiloğlu, 2007).

Başka bir tanımda ise öğretim şöyle tanımlanmıştır: Öğretim, daha önce hazırlanmış bir program ışığında planlanabilen, uygulanabilen ve değerlendirilebilen, bireyin etkin bir şekilde öğrenmesini gerçekleştiren etkinliklerin bütününe denir (Taşpınar, 2015).

Öğretimin başlıca özellikleri şöyle sıralanabilir (Bilen,1999;akt: Aküzüm,2013).

- *Öğretim bir süreçtir.*
- *Öğretim planlı ve programlıdır.*
- *Öğretimin amacı öğrenciyi geliştirmek, ona bir şeyler kazandırmak amaçındadır.*

- *Öğretim, öğrenmenin başlatılması ve sürdürülmesi etkinliklerini içermektedir.*

2.3. Teknoloji

Teknoloji kelimesinin Yunancada sanat ve bilmek sözcüklerinin birleşiminden ortaya çıktığı düşünülmektedir. Basitçe tanımlamak gerekirse; bilimsel bulguların toplumsal sorunlara yönelik çözüm üretimi ve bu sorunlara uygun şekilde uygulanması olarak tanımlanabilir (Geçit, 2011). Dünya teknolojik gelişmelere paralel olarak sürekli gelişmektedir. İyi bir teknolojiye ve bilgiye sahip ülkelerin refah bir hayat sürdüğü görülmektedir. Teknoloji, geçmişten günümüze toplumların yaşamlarını şekillendiren önemli bir etmen olmuştur. Toprağı işleyecek teknolojinin ortaya çıkması tarım devrimine, XVIII. yüzyıldan itibaren buhar makinesinin kullanımının yaygınlaşması sanayi devrimine yol açmıştır. XX. yüzyılın ortalarında uzay alanında meydana gelen teknolojik gelişmeler ise uzay çağına geçişimizi sağlamıştır. İçinde bulunduğumuz çağ ise iletişim ve bilgi teknolojilerinde meydana gelen gelişmeler sonucunda “Bilgi Çağı” olarak anılmaktadır (Cankaya, 2014). Bilgi çağında hızla gelişen teknoloji, eğitim ve öğretimi etkisi altına almıştır.

Bilgisayarların evlere girerek daha popüler hale gelmesi ile öğretmenler, öğrenciler ve velilerle daha sık iletişim kurmaya başlamıştır. Öğretmenler bu iletişimi daha çok artırmak için, öğretmen iletişim bilgilerini, ödev kağıtlarını, takvimleri, internet kaynaklarına ulaşım sağlayan bağlantılarını ve sınıf web sitelerini kullanır. Sınıf web siteleri ise bir okul veya bölge hizmet sistemi tarafından desteklenir. Okul ve ev arasındaki iletişimin artması öğrenmenin daha kalıcı olmasını sağlar. Teknoloji ile ödevler veya yapılacak olan etkinlikler öğrenciye ağ üzerinden kısa sürede gönderilebilir (Uşun, 2006). Böylelikle öğretmen, öğrenci ve veli sürekli olarak iletişim halinde olurlar (Russell, vd; 2015).

2.4. Bilişim Teknolojisi

Günümüzde Bilgi Teknolojilerinin (BT) toplum üzerinde ciddi bir etkisi vardır. Teknolojiler toplumda yaygınlaşmaya ve bireyler tarafından kullanılmaya başladıktan sonra, toplumsal yaşantıda büyük bir değişim meydana gelmiştir. Eğitimin temel hedeflerinden biri de toplumsal ihtiyaçları karşılayabilen bireyler yetiştirmektir. Bilgi toplumunun özellikleri esas alınarak, eğitimin bu temel amacını

gerçekleştirmek için bilgi toplumuna ayak uydurabilen öğrencileri yetiştirmek zorunlu hale gelmiştir (Akkoyunlu,1995).

Türkiye’de de bilişim teknolojisinin kullanımı ile ilgili çalışmalar 1984-2013 yıllarında MEB aracılığıyla okullarda yapılmıştır. Milli Eğitim Bakanlığı okullarda Bilişim teknolojilerinin alt yapısını oluşturmaktan ziyade kullanımını hızlı bir şekilde yaygınlaştırmayı amaçlamıştır (Topuz ve Göktaş, 2015).

Milli Eğitim Bakanlığı Öğretim Programına göre;

“Bilim ve teknolojide yaşanan hızlı değişim, bireyin ve toplumun değişen ihtiyaçları, öğrenme öğretme teori ve yaklaşımlarındaki yenilik ve gelişmeler bireylerden beklenen rolleri de doğrudan etkilemiştir. Bu değişim bilgiyi üreten, hayatta işlevsel olarak kullanabilen, problem çözebilen, eleştirel düşünen, girişimci, kararlı, iletişim becerilerine sahip, empati yapabilen, topluma ve kültüre katkı sağlayan vb. niteliklerdeki bir bireyi tanımlamaktadır. Bu nitelik dokusuna sahip bireylerin yetişmesine hizmet edecek öğretim programları salt bilgi aktaran bir yapıdan ziyade bireysel farklılıkları dikkate alan, değer ve beceri kazandırma hedefli, sade ve anlaşılır bir yapıda hazırlanmıştır”(Meb, 2018).

Sosyal Bilgiler Öğretim Programında Yer Alan Öğrenme Alanlarından Bilim, Teknoloji ve Toplum;

“Bu öğrenme alanında öğrencilerden; yenilikçi, eleştirel ve bilimsel düşüncenin bilim ve teknolojideki gelişmelerin temeli olduğunu; bilim ve teknolojinin gelişim sürecini ve toplumsal yaşam üzerindeki etkilerini kavrayarak bilgiye ulaşmada teknolojiyi kullanma becerisi edinmeleri beklenmektedir. Öte yandan, teknolojilerin günlük hayatla ne derecede ilişkili olduğunu öğrenirken bazı teknolojik ürünlerin doğaya verdiği zararları tartışır. Bilimsel eserlerin yasalarla korunduğunu fark ederek akademik dürüstlük ilkelerini dikkate alır”.

Sosyal Bilgiler Öğretim Programı, Bilim Teknoloji ve Toplum öğrenme ile ilgili 5. sınıf kazanımları;

- SB.5.4.1. Teknoloji kullanımının sosyalleşme ve toplumsal ilişkiler üzerindeki etkisini tartışır.
- SB.5.4.2. Sanal ortamda ulaştığı bilgilerin doğruluk ve güvenilirliğini sorgular.
- SB.5.4.3. Sanal ortamı kullanırken güvenlik kurallarına uyar.
- SB.5.4.4. Buluş yapanların ve bilim insanlarının ortak özelliklerini belirler.

- *SB.5.4.5. Yaptığı çalışmalarda bilimsel etiğe uygun davranır* (Meb, 2018).

Bilişim teknolojilerinin kullanımı için 1984-2013 yıllarında eğitime oldukça fazla yatırım yapılmıştır. Fakat yatırım yapılan projelerin fazla tutmadığı gözlenmektedir. 2011 yılından itibaren FATİH projesi kapsamında öğrencilere tablet bilgisayarlar dağıtılmıştır. Ama tabletin ne amaçla kullanıldığına bakılmadan hala dağıtımı devam etmektedir (Topuz ve Göktaş, 2015).

2.5. Harmanlanmış Öğrenme

Teknolojinin hızla gelişmesi ile birlikte yeni öğrenme teorileri ortaya atılıp öğrenme esas alınmıştır. Böylelikle öğrenme sadece sınıf içerisinde kalmayıp, internetin olduğu her yerde mümkün hale gelmiştir. Öğretme- öğrenme sürecinde hala kullanmış olduğumuz yüz yüze öğrenme yaklaşımının yerine bilgisayar destekli öğrenme yaklaşımının uygulamaya konulması düşünülmüştür. Ancak bu yaklaşım tam olarak uygulanamamış bunun yerine yeni bir yaklaşım gelmiştir. Bu yaklaşım ise harmanlanmış öğrenmedir (Ünsal, 2010).

Harmanlanmış öğrenme yaklaşımı; yüz yüze öğrenme ile bilgisayar/web destekli öğrenmenin bir arada uygulanması esasına dayanmaktadır. Yüz yüze öğrenmenin en etkili özellikleriyle, bilgisayar/web destekli öğrenmenin en etkili özelliklerinin birleştirilmesiyle oluşan, etkileşimli, öğrenci açısından rahat ve istenilen öğrenme hızında, uzaktan eğitimi de içinde barındıran zengin bir öğrenme yaklaşımıdır (Ünsal, 2012).

Her bireyin öğrenme şekli farklıdır. Bu yüzden bireye, doğru zamanda doğru içeriği aktarmak için farklı öğrenme yaklaşımlarının bir karışımı kullanılmalıdır. Bu bağlamda harmanlanmış öğrenme, öğrenmeyi teşvik eden, birbirini tamamlayacak şekilde tasarlanmış çoklu dağıtım ortamlarını birleştirir. Aynı zamanda e-öğrenme, yüz yüze derslikler ve kendi kendine öğrenme gibi farklı öğrenmeye dayalı etkinlikleri bir araya getirir (Singh, 2003).

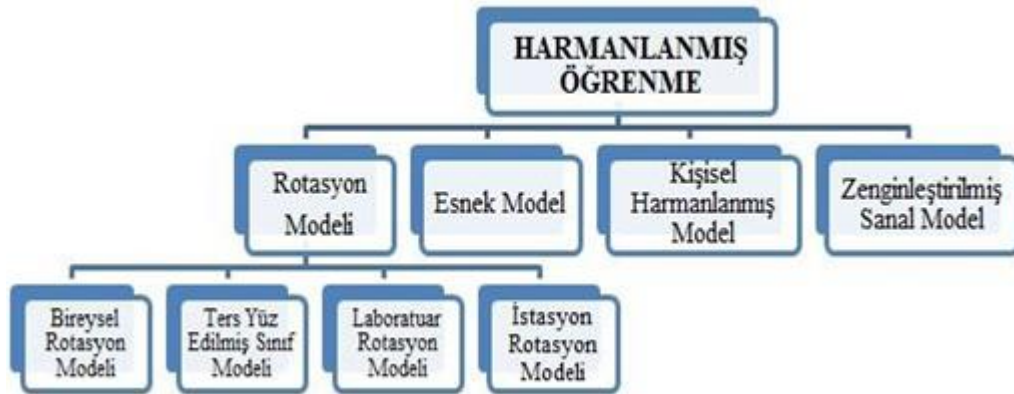
2.5.1. Harmanlanmış Öğrenmenin Avantajları

- Öğrenmenin bir parçası, çevrimiçi veya çevrimdışı mod aracılığıyla yapılır, böylece öğretmenler ve öğrenciler sınıfta yaratıcı ve işbirlikçi egzersiz için daha fazla zaman kazanırlar.

- Öğrenciler, sosyal etkileşim unsurunu ve geleneksel öğretimin insan dokunuşunu kaybetmeden çevrimiçi öğrenim ve CAI'den yararlanırlar ”
- Geleneksel yöntemde pek fazla mümkün olmayan iletişim ortamını sağlar.
- Öğrenciler teknolojiye daha ilgili olurlar.
- Öğrenciler motivasyon, sorumluluk, disiplin gibi nitelikleri geliştirdikleri için profesyonellikleri daha da güçlenir (Lalima ve Dangwal, 2017).

Harmanlanmış öğrenme modellerini Christensen, Horn, Staker (2013) aşağıdaki gibi sınıflandırmıştır:

- Rotasyon Modeli
 - a. İstasyon Rotasyon Modeli (Station Rotation model)
 - b. Laboratuvar rotasyon modeli (Lab Rotation model)
 - c. Ters Yüz Sınıf Modeli (Flipped Classroom model)
 - d. Bireysel Rotasyon Modeli(Individual Rotation model)
- Esnek Model (Flex Model)
- Seçimli Model (A La Carte Model)
- Zenginleştirilmiş Sanal Model (Enriched Virtual Model)

Şekil 1. Harmanlanmış öğrenme modeli (Staker ve Horn, 2012).

Şekil 1’ e bakıldığında, harmanlanmış öğrenme modellerinden biri olan ters yüz sınıf modeli, son yılların yükselişteki eğitim modellerinden biridir. Ters yüz sınıf modeli ile ilgili ciddi çalışmalar yapılmaktadır.

2.6. Ters Yüz Sınıf Modeli (Flipped Classroom Model)

Son yıllarda toplumun pek çok alanında olduğu gibi, eğitim ve öğretim üzerinde de teknolojik yeniliklerin varlığı hissedilmiştir. Bu yüzden geleneksel eğitim ve öğretim de; öğrenenlerin, toplumun ve işverenlerin, çeşitli ihtiyaçlarını karşılamak için değişmelidir. Ama hızlı bir değişim toplum tarafından kabul edilmeyebilir. Bunun için öğretimde; eski ve yeni bir arada tumanın yolu, ortaya çıkan yeni pedagojilerin eğitim müfredatlarında yan yana bulunduğu “Flipped Classroom Modeli”dir (Mark, 2015). Son zamanlarda üzerinde çok çalışmalar yapılan, Flipped Classroom Model yaklaşımı, Türkçeye “Ters Yüz Sınıf Modeli” olarak çevrilmiştir (Ataman,2019).

Bu yeni model için “ters yüz edilmiş sınıflar” (flipped classrooms), “dönüştürülmüş öğrenme” (inverted learning), “dönüştürülmüş sınıflar” (inverted classrooms), “ters yüz edilmiş öğrenme” (flipped learning) ve “evde ders okulda ödev” gibi isimler kullanılmaktadır. Bu model ilk çıktığında temel noktası bir sınıf iken daha sonra öğrenme üzerine odaklanılmıştır. Bundan dolayı ilk başlarda “ters yüz edilmiş sınıflar” kavramı şeklinde telaffuz edilirken son dönemlerde yapılan çalışmalarda “ters yüz edilmiş öğrenme” kavramı şeklinde kullanılmıştır (Hayırsever ve Orhan, 2018).

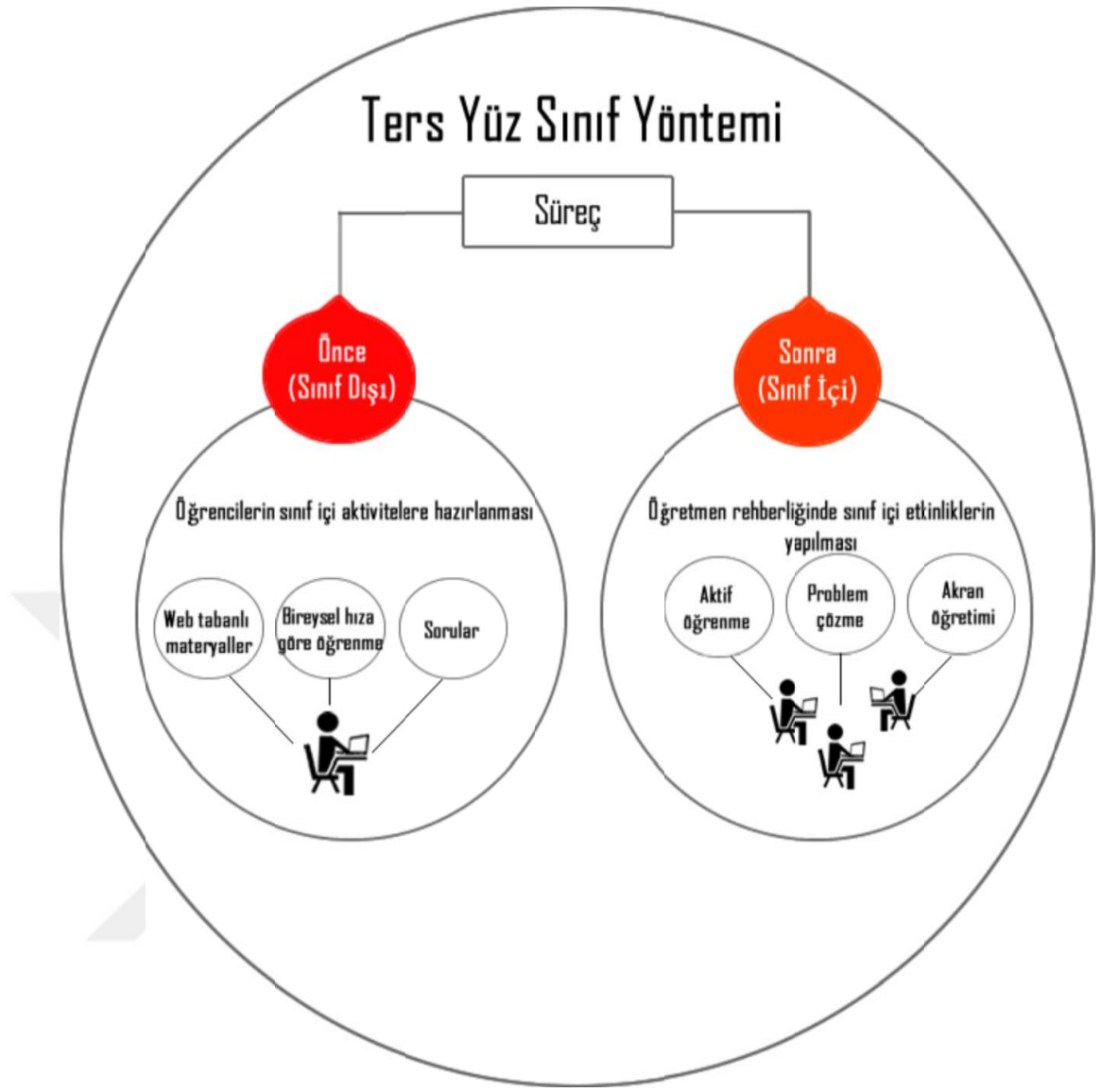
Temel olarak ters yüz sınıf kavramı şudur; alışagelmiş olarak sınıf içerisinde yapılan dersin evde, okul dışında yani evde yapılan ödevlerin ise sınıfta yapılmasıdır (Bergmann ve Sams, 2012). Bir başka ifadeyle ters yüz sınıf modelinde, sınıf çalışması olarak yapılan şey (yani, eğitmen öncülüğünde ders notu verilmesi ve öğrencinin not alması) dersten önce yapılırken, ev ödevi olarak kullanılan etkinlikler ders esnasında yapılır. Model, geleneksel şekilde uygulanan rolleri değiştirmiş ve böylece derste öğretmen ve öğrenci etkileşimini artırarak öğretim uygulamasını değiştirmiştir. Ters yüz sınıf modelinde, öğrenmenin sorumluluğu, etkileşimli etkinliklere katıldığı için öğretmenden öğrencilere aktarılır (Pierce vd; 2012).

Trainor ve Phillips (2014) çevrilmiş öğrenme diye adlandırdığı modeli şu şekilde tanımlamıştır; çevrimiçi ses veya videolar sınıf dışı dersler yerine geçer ve ders saati aktif öğrenme etkinlikleri için ayrılır. Yani öğrenciler derse gelmeden

önce videoları izler ve sınıf içerisinde ise problem çözme, konu ile ilgili soruları sorma, farklı uygulamalar ve işbirlikçi etkinliklere dayalı öğrenme gerçekleştirilir (Trainor ve Phillips, 2014).

Jon Bergmann, Jerry Overmyer ve Brett Wilie (2013) ters yüz sınıf modelini şu şekilde özetlemiştir :

- Öğrenciler ve öğretmenler arasındaki etkileşim süresini arttırmak için bir yol.
- Öğrencilerin kendi öğrenmeleri için sorumluluk aldıkları bir ortam.
- Öğretmenin "sahnedeki bilge" değil, " taraftaki rehber " olduğu bir sınıf.
- Yapılandırmacı öğrenme ile doğrudan talimat.
- Hastalık, atletizm veya saha gezileri gibi müfredat dışı etkinlikler nedeniyle devam etmeyen öğrencilerin, dersten geri kalmadığı bir sınıf.
- İçeriğin, incelenmek veya düzeltilmek üzere kalıcı olarak arşivlendiği bir sınıf.
- Tüm öğrencilerin kişiselleştirilmiş eğitim alabileceği bir yer.

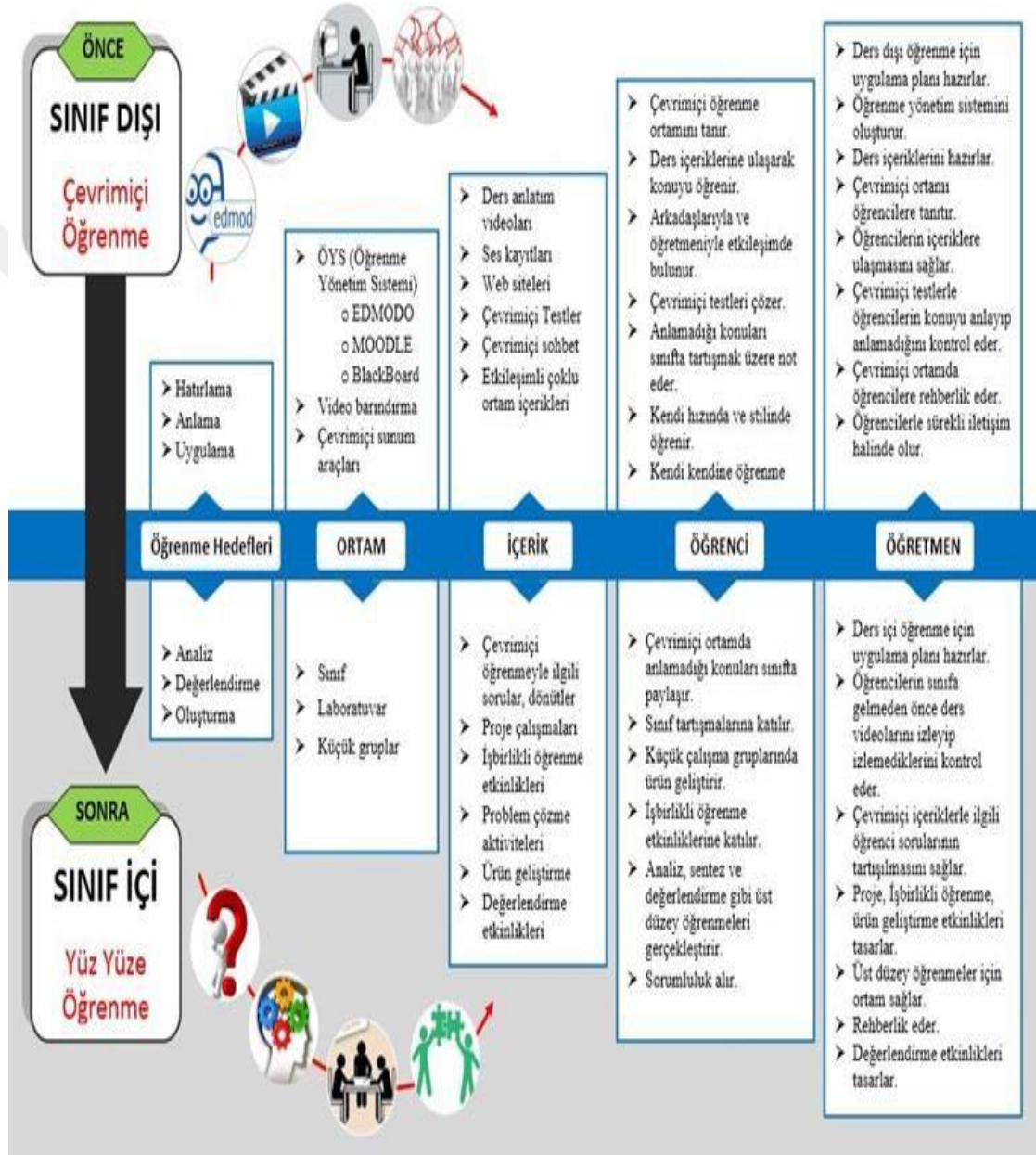

Şekil 2. Geleneksel Eğitim Modeli ile Ters Yüz Öğrenme modeli (Turan, 2015 Akt; Akın, 2016).

Şekil 2’den de anlaşılacağı gibi bu modelde öğrenciler, Eğitim sürecinde öğretmenlerine ve sınıflarına bağlı olmadan ve onlardan da tamamen ayrılmadan eğitimlerini devam ettirebilmektedirler. Yapılandırmacı yaklaşımın bir ilkesi olarak, öğrenci merkezli eğitim sisteminin gereği bu model ile karşılanabilir ve öğrenciler bu sistem sayesinde istedikleri yerde, istedikleri zamanda eğitimle iletişim halinde olurlar. Bu şekilde, öğrenciler sınıf içerisinde öğrendikleri teorik bilgileri sınıfa gelmeden önce öğrenmiş olurlar ve sınıf içerisinde ise konu öğrenmek yerine, pratik yapmak için daha çok zaman harcayabilirler. Bir konunun öğretilmesi ancak etkili

bir uygulamanın, kullanımı ile gerçekleşir. Bu yüzden konunun ters yüz sınıf modeli ile en üst seviyede öğrenilmesi beklenir (Akın, 2016).

Öztürk ve Alper (2019), Ters yüz sınıf modelini aşağıda verilen şekil ile özetlemiştir;

Şekil 3.Ters Yüz Öğrenme Süreci (Öztürk ve Alper, 2019).

2.6.1. Ters Yüz Sınıf Modelinin Ortaya Çıkışı

Ters yüz sınıf modeli, Miami üniversitesinde ekonomi alanında görev yapan profesörler tarafından hukuk, sosyoloji, psikoloji, felsefe ve iş alanlarında okuma ile yapılan ödevlerin fazla olmasından dolayı kullanılmıştır (Lage, Platt,& Treglia,2000 Akt; Gençer, vd; 2014). Bergman ve Sams'ın yazmış olduğu kitaplar ve yapmış olduğu çalışmalar sayesinde son yıllarda yaygın bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır. Ters yüz sınıf modeli; 2006 yılında Colorado'da bulunan, woodland park lisesinde öğretmenlik yapan Bergman ve Sams'ın, dersi kaçıran öğrencilerinin, sorunlarını gidermek için çözüm arayışlarına başlaması ile birlikte keşfedildi. İlk olarak 2007'de ekran görüntüsü kullanarak, canlı dersleri başlattılar daha sonra da öğrencilere erişimi açtılar. Müfredata uygun olarak bir uzman dahilinde videolarını hazırladılar. Hazırlanan videolar e-posta, online videolar ve çeşitli bağlantılar ile öğrencilere ulaştırıldı. Bu yeni yöntem, öğrencilerin beğenisini kazandı. Çünkü dersi kaçıran öğrenciler dersi tekrar dinleyebilme imkanına sahip oldu. Hatta dersi bir kere dinleyip anlayamayan öğrenciler dersi tekrar tekrar dinleyerek dersi anlamış oldular. Dünyanın her yerinden öğrenciler tarafından izlenilmesi, modelin etkililiğini ortaya koymuştur. Geliştirilen bu model sayesinde bireysel öğrenme kavramı esas alınarak öğrenme kişiselleştirilmiştir (Bregmann ve Sams, 2012).

Dersi kaçıran öğrencilerin, öğrenmelerine yardımcı olabilmek için bir çözüm olarak başlatılan model, öğretme ile öğrenmeye yenilikçi olan küresel bir yaklaşıma dönüştü (Philips ve Trainor, 2014).

2.6.2 Geleneksel Model ile Ters Yüz Sınıf Modelinin Kıyaslanması

Uzun yıllardır eğitim ve öğretim alanında uygulanan, öğretmenin otoriter olduğu ve ezbere dayalı anlayışı temel alan geleneksel eğitim-öğretim anlayışı artık önemini kaybetmektedir. Son yıllarda yapılandırmacı yaklaşım ile birlikte ortaya çıkan yaklaşımlarla, öğrenen bireyin daha fazla sorumluluk alarak aktif bir şekilde rol üstlenmesi, öğrendiklerini hayata geçirebilmesi ve bilgiye eleştirel yaklaşımı; öğretmenin de nitelikli bir şekilde öğretim faaliyetlerini tasarlaması hedeflenmektedir. Kısaca eğitim alanında ortaya çıkan ve yapılandırmacı kuramın bir ilkesi olan, öğrenenin merkezde olduğu, öğretmeninde rehber konumunda olduğu bir eğitim anlayışı söz konusu olmuştur (Gürşen, vd; 2017). İçinde

bulunduğumuz çağın ihtiyaçlarına cevap verebilen bireylerin yetiştirilebilmesi, öncelikle eğitim kurumlarının sorumluluğundadır (Demiralay ve Karataş, 2014). Dolayısıyla bu çağa uyum sağlama sürecinde, eğitimcilerin üzerine düşen görevi; en üst seviyede öğrenmeyi gerçekleştirmek için, bilgiye en kısa sürede ve kolayca ulaşmanın bir yolu olan, bilgi teknolojilerinden faydalanma yöntemlerini öğretmektir. Ülkemizde, hızla gelişen teknolojiye ayak uydurabilmek ve günlük hayatta bireylerin, temel seviyede bilgisayar kullanabilmeleri için, eğitim öğretime yeni düzenlemeler getirmiştir (Türkoğlu ve Uzunkoca, 2017).

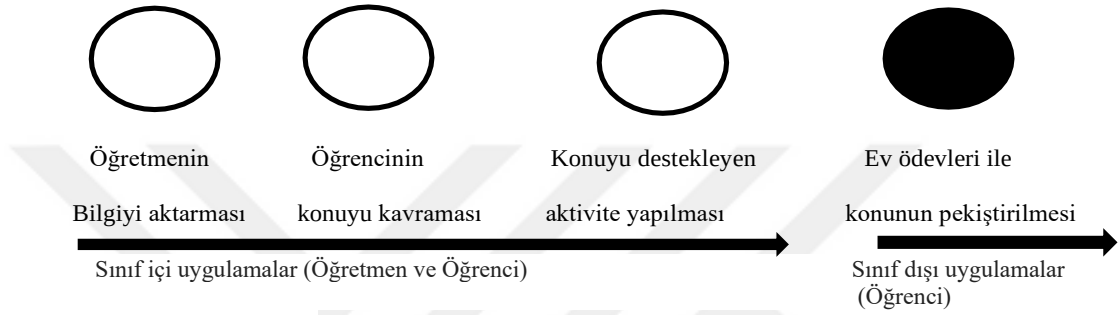
Tarih boyunca, iletişim ve eğitim alanında, küreselleşmeyi kolaylaştıran teknoloji şüphesiz internettir. İnternetin eğitim alanında kullanılmasıyla birlikte, geleneksel eğitimde yer alan öğrenci ve öğretmen rolleri değişmiştir. Öğrenci, artık kendisine sunulan bilgiyi almakla kalmayıp, bilgiyi hayatında kullanabilecek duruma getirecek ve ondan yararlanabilecektir. Böylece “yaşam boyu öğrenme kavramı” gerçekleşmiş olur. İnternet sayesinde “yer” kavramı, sadece eğitim kurumlarında faydalanılabilen bir kavram olmaktan çıkmıştır. Çünkü internet “bir yer” değil “her yerdir” (Karasar, 2004). Ters yüz sınıf modeli, eğitimde teknoloji ile interneti kullanma açısından ve dersi işleyiş bakımından geleneksel yöntem ile farklılık göstermektedir. Sınıflarda 40 dakikalık ders işleyiş süresi göz önünde bulundurulduğunda, zamanı kullanım bakımından da ters yüz sınıf modeli ile geleneksel model birbirinden ayrılmaktadır. Şekil’4 de bu farklılık gösterilmiştir.

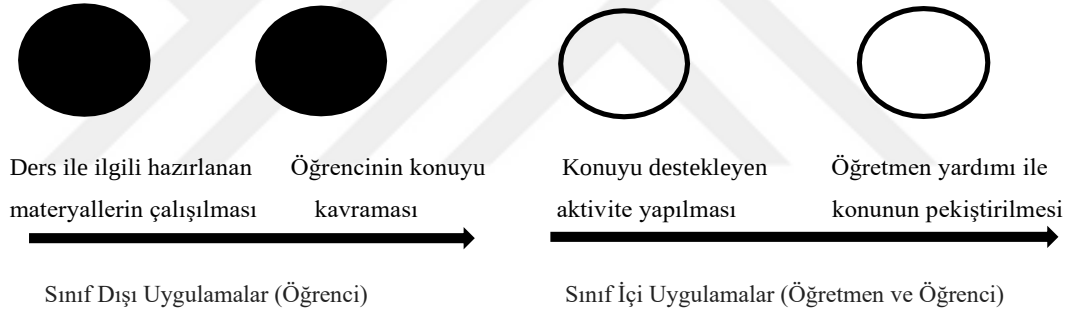
Şekil 4. Geleneksel Sınıflar ve Ters Yüz edilmiş sınıflarda bir ders süreci (Bolat, 2016).

Geleneksel modelde; öğrenciye bilginin aktarılması, konunun kavratılması, sınıf içerisinde, konunun pekiştirilmesi ise sınıf dışında yani evde gerçekleştirilmektedir. Geleneksel modelden farklı olan ters yüz sınıf modelinde ise; bilgi aktarımının yapılması ve öğrencinin konuyu kavraması sınıf dışında, konu ile ilgili pekiştireçler ise öğretmen gözetiminde sınıf içerisinde yapılmaktadır (Gürşen, vd; 2017).

Geleneksel Model

Ters Yüz Sınıf Modeli

Şekil 5. Geleneksel model ile Ters Yüz Modelin Karşılaştırılması (Moravec vd,2010, akt; Zownorega, 2013).

Aşağıda geleneksel model ile ters-yüz sınıf modelinin özellikleri belirgin bir şekilde verilmiştir:

Geleneksel model;

- *Öğretmen ve konu merkezlidir.*
- *Öğretmen konuları anlatır ve öğrenci anlatılanları not alır.*
- *Derste öğrenci pasif katılımcıdır.*
- *Öğretmen öğrenci iletişimi genellikle tek yönlüdür.*
- *Dersin pekiştirilmesi aşaması sınıf dışında yapılacak ödevlere bırakılır.*

Ters yüz sınıf modeli ise;

- *Öğrenci merkezli bir öğrenme anlayışıdır.*
- *Ders saatleri pasif dinleme ve sade bilgi aktarımı yerine öğrenci ve öğretmen açısından daha bol etkinlikli ve katılımlı geçmektedir.*
- *Grup halinde öğrenmeler desteklendiğinden sorumluluk alma, işbirliği yapabilme ve grupla ortak bir ürün oluşturabilme gibi olumlu etkiler yaratmaktadır.*
- *Farklı öğrenme stillerine hitap etmektedir.*
- *Daha zor görevler sınıf ortamında yapılırken, teorik bilgi evde öğrenilir.*
- *Teknolojik araçlar eğitim sürecinde olmazsa olmazlardır (Dursunlar, 2018).*

2.6.3 Sınıfı Ters-Yüze Çevirmeden Önce Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

Etkili bir öğrenme gerçekleştirmek için ters yüz öğrenme modelini kullanmak istiyorsanız Miller (2012)'in bu öğrenme ile ilgili aşağıda verilen hususlarını göz önünde bulundurmalısınız.

- **İçerik:** İçeriğin derse uygun olarak hazırlanması ve öğrencinin mezun olduktan sonra da hayatta uygulayabilecek olması temel esastır. Kaydedilecek olan içerik, yenilikçi ve şeffaf olmalıdır.
- **Çekici Modeller:** Eğer bir öğretmen olarak “Taraftaki rehber” rolünde olup, öğrenciye bilgiyi kavratmak istiyorsanız, öğrencinin ilgisini çekebilecek modeller kullanmalısınız. Proje tabanlı öğrenme, oyun tabanlı öğrenme, tasarımla anlama ya da gerçek okuryazarlık vb. gibi modeller sınıfta kullanabileceğiniz etkili modeller olabilir.
- **Teknoloji:** Öğretmenin sınıfı çevirip, öğrenmeyi sağlayabilmesi için teknolojik unsurlara dikkat etmesi gerekir. Ters yüz öğrenmede, öğrencilere video hazırlayabilmek için gerekli teknolojik donanımına sahip olması gerekir. Ayrıca öğrencilerinin teknolojik eksiklerinin olup olmadığına bakmalıdır. Eğer bir eksiklik söz konusu ise, ya bu eksikliğı gidermeli ya da eksikliğı uygun olarak video hazırlamalıdır.
- **Yansıtma:** Öğretmen, hazırlamış olduğı videoları öğrencilere izlettirdiğinde, tıpkı eğitici bir etkinlikte yaptığı gibi, öğrenciye öğrendiklerinin ona nasıl fayda sağladığını göstermeli ve daha fazla düşünmelerini sağlayacak birtakım yansıtıcı etkinlikler oluşturmalıdır.

- **Zaman ve Yer:** Etkili bir öğrenme gerçekleştirmek isteyen öğretmen, öncelikle öğrenmeyi oluşturacak uygun zamanı ve yeri belirlemelidir. Öğrenciye videoları ev ödevi olarak vermek öğrenciyi zorlayabilir. Bunun yerine öğrenmeyi istediği zamanda ve mekânda gerçekleştirebileceği bir ortam oluşturulmalıdır. Videoların, zamansal olarak öğrenciye uygunluğu öğrenmenin etkililiğini artıracaktır.

2.6.4 Ters Yüz Sınıf Modelinin Avantajları ve Dezavantajları

Her öğrenme yaklaşımının olumlu yönleri olabileceği gibi olumsuz yönleri de bulunmaktadır. Ters yüz öğrenme modelinde de aynı durum söz konusudur. Etkili bir öğrenme için de bu olumsuzlukların kaldırılması ya da en aza indirilmesi gerekir (Hayırsever ve Orhan, 2018).

İlgili alın yazına bakıldığında ters yüz sınıf modelinin, dezavantajlarını ve avantajları aşağıdaki gibi sınıflandırmak mümkündür (Talan, Gülseçen, 2018; Critz, Knight, 2013; Davies, Dean, Ball, 2013; Arnold, Garza, 2014; Singh, Mohanta, 2016; Marks, 2015; Akın, 2016; Schmidt, 2016; Suo, Hou, 2017; Bergmann, sams, 2012; Talbert, 2012).

2.6.4.1 Ters Yüz Modelinin Avantajları

- Ters-yüz sınıf modelinde öğrenciler evde teorik bilgileri istedikleri kadar tekrar edebilirler.
- Öğrenci merkezlidir.
- Aktif öğrenmeyi teşvik eden bir yaklaşımdır.
- Ders kitabını okumaya ek olarak, konu ile ilgili videolar izleyebilirler.
- Öğretmen ve öğrenci etkileşimini artırır.
- Öğrenciler öğrenme sorumluluğunu alırlar.
- Sınıf içerisindeki zamanı verimli kullanmayı sağlar.
- Öğrencilere eleştirel düşünme, bağımsız öğrenme ve işbirlikçi öğrenme ile meşgul olmaları için daha fazla fırsat sağlar.
- Bu yeni öğretme ve öğrenme modeli, eğitimde bireyselleştirme ve esneklik bekleyen, birçok öğrenci ihtiyacını karşılar.

- Öğrenciler, öğretmenlerine ve sınıflarına bağlı kalmadan ve onlardan ayrılmadan eğitimlerine devam edebilmektedirler. Bu şekilde, öğrenci sınıfa gelmeden önce konu hakkında önceden bilgi sahibi olur. Teorik bilgileri sınıfa gelmeden önce öğrenebilir ve sınıfta pratik yapmak için zamanlarını harcayabilir.
- Öğretmenlerin yaratıcı olmasını sağlar.
- Öğrenme zamanlarını, alanlarını ve ilerlemelerini kontrol etmelerini sağlayan büyük özerklik kazandırır..
- Öğretmen rehber konumunda olduğundan, öğrenci öğrenmeye motive olur.

2.6.4.2 Ters Yüz Sınıf modelinin Dezavantajları

- Yeni bir stratejidir ve bu nedenle öğrenmek, uygulamak ve mükemmelleştirmek için biraz zaman ve çaba harcanmalıdır.
- Öğretmenlerin ve öğrencilerin teknolojik bilgiye ve donanımına sahip olmaları gerekir. Eğer bu bilgi ve donanımına sahip değiller ise öğrenme etkili şekilde gerçekleşmez.
- Motivasyon ve öz disiplini olmayan öğrenciler özerkliklerini kötüye kullanabilirler. Örneğin; bazı öğrenciler öğretmenleri tarafından dersten önce verilen öğrenme videolarını izlerken müzik dinleyebilir veya film izleyebilir. Hatta bazıları öğrenme videolarını bile izlemeyebilir.
- Teknolojinin kullanımına ve yönetimine bağlı olan bu modelin uygulanması teknolojik yetersizliklerinden dolayı zor olabilir.
- Videoların oluşturulması, bütçe kısıtlamaları öğretmenleri zorlayabilir.
- Öğrenciler geleneksel yöntemden yeni modele geçerken zorlanabilirler.
- Öğrenciler öğrenmeyi gerçekleştirirken, yalnız kaldıklarını hissedebilirler.

2.6.4.3 Sosyal Bilgiler Dersinde Ters Yüz Sınıf Modelinin Kullanımı

Sosyal Bilgiler, öğrenim gören bireylerin sürekli değişen ve gelişen dünya üzerinde, ihtiyaçları olan bilgi, beceri, tutum ve değeri geliştiren, sosyal ve beşeri bilimlerden oluşan içeriğiyle her türlü çalışma ve disiplin alanından yararlanılabilen, bir eğitim dersi, bir çalışma alanı ve bir öğretim programıdır (Sever, 2015).

Sosyal Bilgiler ABD’de ortaya çıkmış ve birçok ülke tarafından benimsenen bir program olmuştur. Türkiye’de ise 1968 yılından itibaren bu program anlayışı egemen olmuştur. Türkiye’ de ilköğretimin birinci kademesinde, bazı aksamalar ile beraber ilköğretimin ikinci kademesinde bu program benimsenmiştir. Sosyal Bilgiler öğretimi, bugüne kadar çeşitli felsefi akımların, farklı öğrenme-öğretme yaklaşımlarının etkisinde kalarak günümüze kadar gelmiştir (Öztürk, 2012). İlk başta coğrafya, tarih ve vatandaşlık bilgisi olarak öğretilen dersler 1962 yılında Toplum ve Ülke İncelemeleri şeklinde iken, 1968’ de Sosyal Bilgiler ismi altında birleştirilmiştir. Sosyal Bilgiler dersi şimdi 4-7. Sınıflarda okutulan dersler arasında yerini almaktadır. (Yalçinkaya ve Uslu, 2015).

Sosyal Bilgiler dersinin amaçları incelendiğinde; temel değerlerini ilke edinmiş, vatanını, milletini seven ve koruyan, haklarını bilen, sorumluluklarını yerine getiren, sorgulayan ve eleştirebilen, çevresine karşı duyarlı olan, hayatını demokratik kurallara göre düzenleyen etkin bir vatandaş yetiştirmeyi hedefleyen bir ders olduğu söylenebilir (Aladağ, 2015).

Son yirmi yıldır birçok ülke, öğretim programlarını yeniden gözden geçirip, köklü değişiklikler yapmak ve geliştirmek için çalışmaları hızlandırmıştır. Sosyal Bilgiler eğitim anlayışında da bu çalışmalar hız kazanmıştır. Teknolojik gelişmelerin yaygınlaşması, küresel sorunların meydana gelmesi ile bu sorunlara karşı alınacak ortak tavırlar, Sosyal Bilgiler programının değişmesini ve geliştirilmesini zorunlu kılmıştır. Ülkemizde en son geliştirilen ve hala kullanılmaya devam eden program 2005 Sosyal Bilgiler programıdır. Bu programın temel yaklaşımı, gerekli bilgi, beceri, kavram ve değerlere sahip öğrenciler yetiştirerek, öğrencilerin bilgiyi üretmesini ve kullanmasını sağlamaktır. 2005 öğretim programı, özellikle de Sosyal Bilgiler dersinde yapılan ezberci sistemi ortadan kaldırmaya çalışarak, öğrencilerin sevebileceği, eğlenerek öğrenebilecekleri bir ders haline getirmeyi amaçlamıştır (Ata, 2012).

2005 Sosyal Bilgiler programında öğrenme; sosyal, yaratıcı, etkin ve işbirliğine yönelik bir süreci ifade eder. Bu öğrenmenin amacı araştırabilen, bilgiyi sorgulayabilen, eleştirel düşünebilen ve birbirleri ile işbirliği içerisinde olan bireyler yetiştirmektir (Yanpar, 2012).

Bilgi ve teknolojiyi yaygın olarak kullanan yeni bir nesile, artık alışagelmış yöntemlerle ders anlatmak ve onların derse ilgisini çekmek zor olabilir. Yapılandırmacı yaklaşımı temel alan, ters yüz sınıf modeli ile bu durum ortadan kaldırılabilir. Çünkü bu model hem okulda hem de evde bireyin aktif olmasını sağlar. Sosyal Bilgiler ders müfredatının yoğunluğu göz önünde bulundurulursa, hem zaman açısından hem de bireyin derse aktifliğini sağlamak açısından bu modelin Sosyal Bilgiler dersinde kullanımı öğrenme etkililiğini artırabilir (Karaman, 2018).

2.7. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde araştırma ile ilgili olarak yurt içinde ve yurt dışında yapılan çalışmalara yer verilmiştir.

2.7.1. Yurt İçinde Yapılan Araştırmalar

Demiralay ve Karataş (2014), tarafından yapılan “*Evde Ders Okulda Ödev Modeli*” ile ilgili çalışma, harmanlanmış öğrenme çerçevesinde sunulan modellerin yenilikle ilgili teorik altyapıları bütüncül olarak değerlendirilerek, ilk ve ortaöğretim düzeylerine uygun harmanlanmış öğrenme modellerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Sonuç olarak; her üç modelin de geleneksel sistemi destekleyici öğrenme ortamlarında gerçekleştiği, geleneksel sistemi kullanmaktan vazgeçmediği hatta bu ortamın sağladığı avantajları maksimum düzeyde kullandıkları görülmektedir.

Bolat (2016), tarafından yapılan “*Ters Yüz Edilmiş Sınıflar ve Eğitim Bilişim Ağı (EBA)*” ile ilgili çalışma, ters yüz öğrenme ve ters yüz sınıflar hakkında bilgi vermeyi amaçlamıştır. Literatür taramasına dayanan nitel bir eğitim araştırması yapılmıştır. Ters yüz edilmiş sınıflarla eğitimde öğretmen ve öğrenci yeterlilikleri yanında sınıfın teknolojik alt yapı yeterliliğinin önemli olduğu tespit edilmiştir. Bu üç bileşenin yeterliliği, ters yüz edilmiş sınıflarla eğitimin başarılı olmasını sağlamaktadır.

Akgün ve Atıcı (2017), tarafından yapılan “*Ters-düz Sınıfların Öğrencilerin Akademik Başarısı ve Görüşlerine Etkisi*” ile ilgili çalışmada ters-düz sınıfların öğrencilerin akademik başarısına ve görüşlerine etkisini ortaya koymak amaçlanmıştır. Nicel araştırma yöntemine göre, yarı deneysel desen kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre ters yüz sınıf modelinin

uygulanması ile birlikte öğrencilerin başarı düzeyleri artmıştır. Ters yüz sınıf modeli ile anlamadıkları konulara tekrar çalışarak eksikliklerini gidermiş ve derste daha aktif katılım göstermişlerdir.

Çetin (2017), tarafından yapılan “*Ters-Yüz Sınıf Modelinin Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kullanılması Üzerine Bir Öneri*” ile ilgili çalışmada ters-yüz sınıf modeli ile öğretim yönteminin Yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılmasına yönelik bir öneri sunmak amaçlanmıştır. Bu araştırma nitel araştırma yönteminde gerçekleştirilmiştir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. Verilerin analizinde betimsel analiz kullanılmıştır. Bu çalışmada verilerin analizi sonucunda ters-yüz sınıf modelinin yabancılar Türkçe öğretiminde kullanılmasında alana katkı sağlayacağı birçok önemli özellik tespit edilmiştir.

Yıldız ve Otacıoğlu (2017), tarafından yapılan “*Flüt Eğitiminde Ters Yüz Öğrenme Modelinin Öğrenci Başarısı Üzerine Etkileri*” ile ilgili çalışmada ters-yüz öğrenme modeline dayalı öğretim programının, geleneksel öğretime kıyasla etkinliğinin sınanması amaçlanmaktadır. Nicel araştırmaya göre deneysel desen kullanılmıştır. Sonuç olarak; deney grubu öğrencilerinin akademik başarıları, başlangıç, orta ve ileri seviye gruplarında kontrol grubu öğrencilerine göre anlamlı bir artış göstermiştir.

Deveci, Topal ve Akhisar (2018), tarafından yapılan “*Ters Yüz Öğrenme Yaklaşımının Öğrencilerin Akademik Başarılarına Etkisi: Mikroişlemci/ Mikrodenetleyiciler II Dersinin Uygulanması*” ile ilgili çalışmada ters yüz öğrenme yaklaşımının öğrencilerin akademik başarılarını ortaya koymak amaçlanmıştır. Nitel ve nicel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Öğrencilerin akademik başarılarını ölçebilmek için nitel araştırma yöntemlerinden odak grup görüşmesi yapılmıştır. Nicel araştırma için de akademik başarı testi geliştirilmiştir. Elde edilen bulgular incelendiğinde ters yüz sınıf modelinin öğrencilerin akademik başarısına hiçbir etkisinin olmadığı saptanmıştır. Fakat görüşme yapılan öğrencilerin ise ters yüz sınıf modeli ile ilgili olumlu yorumlarda bulunduğu tespit edilmiştir.

Dursunlar (2018), tarafından yapılan “*Ters Yüz Sınıf Modelinin 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Yaşayan Demokrasi Ünitesinde Öğrencilerin Akademik*

Başarısına Etkisi” ile ilgili çalışmada ters yüz sınıf modelinin öğrencilerin akademik başarısına etkisini ortaya koymak amaçlanmıştır. Çalışmada nicel araştırma modeli kullanılmıştır. Ters yüz sınıf modeli, uygulanma sürecinde kullanılabilirlik, verimlilik ve teknolojiyi eğitimsel amaçla kullanma gibi sonuçlar ortaya koymuştur. Ayrıca araştırma da kullanılan bu modelin, yapılandırmacı yaklaşıma göre öğrencilerin akademik başarı düzeylerini daha çok artırdığı gözlemlenmiştir.

Göktaş ve Gürsoy (2018), tarafından yapılan *“İlkokullarda Dönüştürülmüş Sınıf Modelinin Matematik Dersindeki Akademik Başarı ve Motivasyona Etkisi” ile ilgili çalışmada dönüştürülmüş sınıfın akademik başarıya ve motivasyona etkisini Ortaya Çıkarmak Amaçlanmıştır. Araştırmada Nicel Araştırma Yöntemlerinden Yarı deneysel desen kullanılmıştır. Sonuçlara bakıldığında dönüştürülmüş sınıf modelinin dördüncü sınıf matematik dersinde akademik başarıyı artırdığı fakat motivasyon üzerinde hiçbir etkisi olmadığı saptanmıştır.*

Esen ve Karagöl (2019), tarafından yapılan *“Ters-Yüz Edilmiş Öğrenme Yaklaşımının Akademik Başarıya Etkisi: Bir Meta-Analiz Çalışması” ile ilgili çalışmada ters yüz öğrenmenin akademik başarıya etkisini ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Tez ve makalelerden oluşan 55 tane yayının analizi yapılmıştır. Araştırma bulgularına göre, ters yüz öğrenme modelinin akademik başarı üzerinde olumlu bir etkisi olduğu ve bu etkinin uygulama süresine göre değişmediği; bu başarı üzerindeki etkinin küçük çaplı gruplarda daha fazla olduğu tespit edilmiştir.*

Kuzu ve Arslan (2019), tarafından Yapılan *“Eba Ders Modülünün Ve Vsınıf Yazılımının Ters Yüz Sınıf Modelinde Uygulanabilirliğine Yönelik Öğretmen Görüşleri” ile ilgili çalışma VSınıf etkileşimli sınıf yönetim yazılımı ve EBA Ders Modülünün Ters Yüz Sınıf Modelinde (TYS) uygulanabilirliğine yönelik öğretmen görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. EBA Ders modülünü ve VSınıf yazılımını derslerinde daha önce kullanmış 14 öğretmenin görüşlerinin alındığı bu araştırma nitel bir çalışma olup, verilerin toplanması sürecinde yarıyapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen bulgulara göre; ders öncesi etkinliklerin ders başarısını artırdığı, öğrencilerin*

derse hazırlıklı gelmelerini sağladığı, etkili ve gerekli olduğu bulgularına ulaşılmıştır.

2.7.2 Yurt Dışında Yapılan Araştırmalar

Marlowe (2012), tarafından yapılan “*The Effect Of The Flipped Classroom On Student Achievement And Stress*” ile ilgili çalışmada ters yüz sınıf modelinin, öğrenci başarısı ve öğrenci stres düzeyleri üzerindeki etkiyi ölçmek amaçlanmıştır. Nicel araştırma yöntemine göre, deneysel desen kullanılmıştır. Sonuç olarak, öğrenciler tedaviye karşı olumlu duygular göstermiş ve kendi görevlerini seçebilmenin ve daha ilginç buldukları kavramları keşfetmenin getirdiği avantajlardan yararlanmıştır.

Saunders (2014), tarafından yapılan “*The Flipped Classroom: Its Effect On Student Academic Achievement, And Critical Thinking Skills In High School Mathematics*” ile ilgili çalışmada, ters yüz sınıf modelinin lise öğrencilerinin akademik başarıya ve eleştirel düşünme becerileri üzerindeki etkisini ortaya koymak amaçlanmıştır. Nicel araştırmaya göre deneysel desen kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda ters yüz sınıf modelinin, öğrencilerin akademik başarısını etkilemede önemli bir rolü olmadığı saptanmıştır.

Clark (2015), tarafından yapılan “*The Effects of the Flipped Model of Instruction on Student Engagement and Performance in the Secondary Mathematics Classroom*” ile ilgili çalışmayla, ters yüz öğrenme modeli ile öğrenci katılımını ve performansını ortaya çıkarmak amaçlanmıştır. Çalışmada nitel ve nicel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Sonuç olarak; ters yüz öğrenmenin öğrenci katılımına ve öğretim kalitesine olumlu etki yarattığı tespit edilmiştir.

Saulnier (2015), tarafından yapılan “*The Flipped Classroom in Systems Analysis & Design: Leveraging Technology to Increase Student Engagement*” ile ilgili çalışmada, döndürülmüş sınıf ile teknolojinin kullanmanın yararlarını ortaya koymak amaçlanmıştır. Ters çevrilmiş sınıfın sistem analizi ve tasarımında kullanılmasının sınıf içi öğrenci odağını ve katılımını kesinlikle arttırdığı ve bunun sonucunda hem programa özgü hem de kursa özgü öğrenci çıktılarının öğrencinin öğrenmesinin artmasına yardımcı olduğu sonucuna varılmıştır.

Khan ve Watson (2018), tarafından yapılan “*The flipped classroom with tutor support: an experience in a level one statistics unit*” ile ilgili çalışma, birinci seviye istatistik sınıfını çevirme deneyimlerini sunmak amaçlanmıştır. İki geleneksel sunumlu, ikisi ters çevrilmiş performans, farklılıklar açısından analiz edildi. Ayrıca anket verileri, çevrilmiş sınıfa yönelik tutum ile performans arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmak amacıyla analiz edilmiştir. Sonuçlar, öğrencilerin performansının arttığını ve çevrilen sınıf yaklaşımı ile kavramların daha iyi anlaşıldığını göstermiştir.

Jeong, Canada ve Gomez (2018), tarafından yapılan “*The Study of Flipped-Classroom for Pre-Service Science Teachers*” ile ilgili çalışmada ters yüz sınıf modeli ile öğrencilerin derse katılımının ve öğrenimin kalitesinin artması amaçlanmıştır. Araştırmada nicel ve nitel yöntem kullanılmıştır. İstatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Öğrenciler ortalama olarak daha yüksek performans göstermişleridir. Genel olarak öğrencilerin katılımları ve öğrenme kalitesinin artması ile ilgili olumlu sonuçlar elde edilmiştir.

Jdaitawi (2019), tarafından yapılan “*The Effect of Flipped Classroom Strategy on Students Learning Outcomes*” ile ilgili çalışmada, ters çevrilmiş sınıf stratejisinin hazırlık yılı eğitimine hazırlık sınıfının öğrencinin öz düzenleme ve sosyal bağlantı üzerindeki etkisini ortaya koymak amaçlanmıştır. Nicel araştırmaya göre deneysel desen kullanılmıştır. ANOVA analizine dayanan sonuçlar, çevrilen sınıftaki öğrencilerin geleneksel gruptaki öğrencilere kıyasla anlamlı derecede daha yüksek öz düzenleme ve sosyal bağlantı gösterdiğini göstermiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evreni ve örneklemini, veri toplama araçları ile toplanan veriler ile ilgili istatistiksel bilgiler bulunmaktadır.

YÖNTEM

Bu bölümde problemi çözmek için takip edilen yollardan bahsedilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma; “*Bilim ve sanatla ilgili olarak yapılan yöntemli çalışma*” olarak tanımlanmıştır (TDK, 2019). Model, bir sistemi temsil eder ve temsil ettiği sistemi daha yalın bir şekilde gerçek durumu ile özetler. Yalnızca önemli olan değişkenleri içerir (Karasar, 2018).

Araştırmada karma araştırma yönteminden, iç içe karma yöntemler deseni kullanılmıştır. Kapalı uçlu cevapları içeren nicel veriler ile açık uçlu cevapları içeren nitel verilerin birleşmesi ile ortaya çıkan yönteme karma yöntem denir. Verilerin sıralı ya da birleşik olarak kullanılmasını içeren ve verilmek istenen ana fikrin iki veriden birinde daha fazla yer alması ile bu verinin diğer tüm veriler üstünde destekleyici olmasına iç içe karmaşık desen denir (Creswell, çev; Bütün, 2014).

Nicel araştırma yöntemi, araştırmadan ve araştırmacıdan bağımsız olan gerçekliğin, tarafsız olarak gözlenip, ölçülüp ve analiz edilen pozitivist görüş olarak tanımlanabilir (Büyüköztürk, vd. 2016). Nicel araştırmanın temel aldığı pozitivist görüşe göre bilgi, aklın kurallarına uygun olarak deney ve gözlem ile elde edilir. Bu şekilde elde edilen bilimsel bilgiler, doğru ve evrenseldir. Bu tür bilgiler üzerinde istatistik işlemler yapılabilir ve sayısal olarak ifade edilebilir. Çünkü pozitivist bilimin temelinde mantık ve matematik vardır (Sönmez ve Alacapınar, 2014). Araştırmada nicel araştırma modellerinden yarı deneysel desen kullanılmıştır. Deneysel araştırma modeli, sistematik bir süreç kullanmak üzere, bir sorunu belli bir müdahale ile kontrol altına alarak, bu müdahalenin sorunun çözümünde nasıl etkili olacağını görmek için yapılan bir modeldir. Deneysel araştırma sürecinde, birçok deneysel desen kullanılır. Bunlardan en çok

kullanılanı ise iki gruptan oluşan desenlerdir. Bu grupların birine kontrol grubu adı verilirken diğerine de deney grubu adı verilir (Özmen, 2014). Bu çalışma da iki gruptan oluşmuştur. Kontrol grubunda MEB'in müfredata uygun şekilde belirlediği süreç ile ders işlenirken, deney grubunda ters yüz sınıf modeli ile ders işlenmiştir. Tablo 3.1' de bu durum gösterilmiştir.

Tablo 3.1. Deney ve Kontrol Grubu Ön test ve Son Test Desen

	GRUP	Ö.T.	İŞLEM	S.T.
R	D (Deney)	O1	X	O2
R	K (Kontrol)	O1		O2

Tablo 3.1'de "R" gruplardaki, rastgele seçilen denekleri ifade eder. "O1" deney ve kontrol gruplarına uygulanan ön test ölçüm sonuçlarını, "O2" ise deney ve kontrol gruplarına uygulanan son test ölçüm sonuçlarını ifade etmektedir. "X" ifadesi ise deney grubundaki deneklere uygulanan bağımsız değişkeni ifade eder.

Tablo 3. 2. Deneyisel Model Uygulanma Süreci

GRUPLAR	ÖN TEST	İŞLEM	SON TEST
Deney Grubu	Akademik başarı testi	Ters Yüz Sınıf Modeline göre dersin işlenişi	Akademik başarı testi
Kontrol Grubu	Akademik başarı testi	MEB'in müfredata uygun şekilde belirlediği süreç	Akademik başarı testi

Tablo 3.2 incelendiğinde çalışma sürecinin başında deney ve kontrol grubuna ön test uygulanmıştır. Deney grubuna ters yüz sınıf modeli uygulandı. Kontrol grubuna ise MEB'in müfredata uygun şekilde belirlediği yöntem uygulanarak 7 haftalık bir çalışma yapıldı. Uygulamadan sonra akademik başarıdaki değişimin ne yönde olduğunu belirlemek amacıyla deney ve kontrol

grubuna son test akademik başarı testi uygulanmıştır. Elde edilen veriler istatistik programı ile analiz edilmiştir.

Nitel araştırmanın bir tanımını yapmak oldukça zordur. Bunun nedeni ise nitel araştırmanın oldukça kapsamlı olması ve bu kavrama bağlı olan diğer kavramların, değişik disiplinlerle ilişkili olmasıdır (Demirbaş, 2014). Nitel araştırma, nitel olan verilerin (resimler, kelimeler, imgeler gibi sayısal olarak ifade edilemeyen veriler) bir araya getirilmesi ile oluşan araştırmalara denir (Christensen vd. 2015). Nitel araştırma yöntemlerinde veriler; gözlemler, dokümanlar ya da görüşmeler yoluyla toplanır. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden, betimsel yöntem kullanılmıştır. Görüşme, belli bir konu hakkında kişilerden, konu ile ilgili duygu ve düşüncelerini alma olarak ifade edilebilir. Nitel veri elde etmede ise yarı yapılandırılmış görüşme formuyla elde edilen veriler betimsel analizle incelenmiştir. Betimsel analiz, betimlenen verilerin araştırmacı tarafından derinlemesine inmeden yorumlamasına denir (Sönmez ve Alacapınar, 2014).

3.2. Evren ve Örneklem

Evren, araştırma sonuçlarının genellendiği elemanların bütününe denir. Bu elemanlar ortak özelliği olan canlı veya cansız her şey olabilir. Çoklu elemanlar için “evren” terimi, küçük çokluklar için “araştırma kümesi” ve tekli elemanlar için “örnek olay” ifadesi kullanılabilir. Araştırmanın evreni genişledikçe araştırma değer kazanır. Ancak evren çok fazla genişlerse soyutlaşır ve güçleşir (Karasar, 1999).

Bu araştırma 2018-2019 eğitim-öğretim yılında Ağrı Merkezde yer alan bir ortaokulda yapılmıştır. Araştırmanın evrenini Ağrı Merkezde yer alan bir ortaokulda öğrenim gören beşinci sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Evren için seçilebilecek öğrenci sayısı fazla olacağından örneklem yoluna gidilmiştir.

Örneklem, araştırmanın evrenini hem nitelik hem de nicelik açısından karşılamalıdır. Bu da farklı istatistiki yollarla yapılır (Sönmez ve Alacapınar, 2014). Örneklem, araştırmada yer alan amaca yönelik olarak ihtiyaç duyulan ve kişilerin bu araştırma için evrenden seçilmesine örneklem denir. Bu çalışmada örnekleme yöntemlerinden rasgele örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Rassal

(Rasgele örnekleme) araştırma için seçilecek olan kişilerin şansla veya gelişigüzel seçilme işlemidir. Rasgele örnekleme yönteminin en kolay ve en güvenilir yöntem olduğu söylenebilir (Akarsu, 2014). Bu kapsamda araştırmanın örneklemini; Ağrı Merkezde yer alan bir ortaokulda öğrenim görmekte olan, rasgele seçilen 88 öğrenci oluşturmaktadır. Nitel aşamada ise amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu örnekleme; araştırmacı tarafından çalışmaya katılacak kişi ve nesnelerin belirlenmesinde belli bir ölçütün getirilmesi söz konusudur. Araştırmacı hangi tür birey veya durumlarla çalışacağına kendisi karar verir ve ölçütünü de kendisi belirler (Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2016). Çalışmanın nitel aşamasında deney grubuna dâhil edilen ve ters yüz sınıf modeli doğrultusunda eğitim gören 11 öğrenci yer almıştır.

Araştırmaya katılan öğrencilere ait bilgiler tablo 3.3’ te sunulmuştur.

Tablo 3.3. Öğrencilerin Sınıflara Göre Dağılımı

SINIFLAR	ÖĞRENCİ SAYISI
5/C -5/B SINIFI (Deney)	44
5/A- 5/D SINIFI (Kontrol)	44

Tablo 3.3’te araştırmaya katılan öğrencilerin deney ve kontrol grubu sayısı gösterilmiştir. Deney grubunu 5/C ve 5/B sınıfları oluştururken kontrol grubunu ise 5/A ve 5/D sınıfları oluşturmaktadır. Çalışmaya katılan öğrencilere ait demografik bilgiler tablo 3.4’te sunulmuştur.

Tablo 3.4 Demografik Bilgilerin Gruplara Göre Dağılımı

		Kontrol		Deney	
		n	%	n	%
Cinsiyet	Kadın	22	50,0%	21	47,7%
	Erkek	22	50,0%	23	52,3%
Yetiştirdiğiniz yer	Şehir merkez	42	95,5%	43	97,7%
	İlçe	2	4,5%	1	2,3%
	Köy	0	0,0%	0	0,0%
	Diğer	0	0,0%	0	0,0%
Anne eğitim düzeyi	Okumamış	28	63,6%	24	54,5%
	İlkokul	12	27,3%	19	43,2%
	Ortaokul	4	9,1%	1	2,3%
Baba eğitim düzeyi	Okumamış	4	9,1%	4	9,1%
	İlkokul	29	65,9%	30	68,2%
	Ortaokul-Lise	11	25,0%	10	22,7%
Baba mesleği	Çalışmıyor/ev hanımı	1	2,3%	0	0,0%
	Çalışıyor	41	95,3%	44	100,0%
	Emekli	1	2,3%	0	0,0%
Anne mesleği	Çalışmıyor/ev hanımı	44	100,0%	44	100,0%
Aylık gelir durumu	1600den az	13	29,5%	13	29,5%
	1600-3000	28	63,6%	28	63,6%
	3000 TL ve üzeri	3	6,8%	3	6,8%
İnternet kullanımı	Hiç kullanmıyorum	30	68,2%	36	81,8%
	0-2 saat	14	31,8%	8	18,2%
Sosyal medya hesabı	Var	4	9,1%	2	4,5%
	Yok	40	90,9%	42	95,5%

Tablo 3.4 incelendiğinde, kontrol grubunun yarısı erkek yarısı kadın olup deney grubunda kadınların oranı %47,7, erkeklerin oranı ise %52,3'tür. Yetiştirilen yer dağılımı incelendiğinde; kontrol grubunda bulunan katılımcıların %95,5'i şehir merkezi, %4,5'i ilçede yetişmiş olup deney grubunda şehir merkezinde yetişenlerin oranı %97,7, ilçede yetişenlerin oranı %2,3'tür. Anne eğitim düzeyi incelendiğinde kontrol grubunda annesi okumamış olanların oranı %63,6, ilkokul mezunu olanların oranı %27,3, ortaokul mezunu olanların oranı %9,1'dir. Deney grubunda annesi okumamış olanların oranı %54,5, ilkokul mezunu olanların oranı %43,2, ortaokul mezunu olanların oranı %2,3'tür. Baba eğitim durumu incelendiğinde; kontrol grubunda babası okumamış olanların oranı %9,1, ilkokul

mezunu olanların oranı %65,9, ortaokul veya lise mezunu olanların oranı %25'tir. Deney grubunda babası okumamış olanların oranı %9,1, ilkokul mezunu olanların oranı %68,2, ortaokul veya lise mezunu olanların oranı %22,7'dir. Her iki gruptaki katılımcıların tamamının annesi ev hanımıdır. Baba meslekleri incelendiğinde; kontrol grubunda babası çalışanların oranı %95,3, emekli olanların oranı %2,3, çalışmayanların oranı ise %2,3'tür. Deney grubunda bulunanların tamamının babası çalışmaktadır. Aylık gelir durumu incelendiğinde; kontrol grubunda geliri 1600 TL'den az olanların oranı %29,5, 1600-3000 TL geliri olanların oranı %63,6, 3000 TL ve üzeri geliri olanların oranı %4,5'tir. Kontrol grubunda geliri 1600 TL'den az olanların oranı %29,5, 1600-3000 TL geliri olanların oranı %63,6, 3000-5000 TL geliri olanların oranı %4,5 olup 5000 TL ve üzeri geliri olanların oranı %2,3'tür. Kontrol grubunda hiç internet kullanmayanların oranı %68,2, 0-2 saat süre ile kullananların oranı %31,8'dir. Deney grubunda hiç internet kullanmayanların oranı %81,8 olup 0-2 saat süre kullananların oranı %18,2'dir. Sosyal medya hesabı olanların oranı kontrol grubunda %9,1 iken, deney grubunda bu oran %4,5'tir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu araştırma için gerekli olan veriler 5. sınıf Sosyal Bilgiler dersi Etkin Vatandaşlık öğrenme alanı konularını kapsayan çoktan seçmeli akademik başarı testi ve yarı yapılandırılmış görüşme formu yoluyla toplanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme, yapılandırılmamış görüşme ile tam yapılandırılmış görüşme arasındadır. Yarı yapılandırılmış görüşme yöntemi, araştırmada amaçlanan konunun açığa çıkarılması için araştırmacı tarafından hazırlanan soruların, katılımcılar tarafından cevaplandırılması ile gerçekleşen görüşmeye denir. Bu görüşmede sorular esnektir ve genellikle katılımcılardan spesifik veriler toplanır (Merriam, çev; Turan, 2015). Araştırmacılar tarafından hazırlanan görüşme formu, alanında uzman olan üç akademisyen tarafından incelenerek güvenilirliği test edilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme, 5. sınıf öğrencilerinin ters yüz sınıf modeli ile ilgili görüşlerini incelemek amacıyla 11 öğrenci ile yapılmıştır. Araştırmacılar tarafından hazırlanan görüşme formunun ilk halinde 7 soruya yer verilmiştir. Hazırlanan görüşme formu alanda uzman 2'si Sosyal Bilgiler Eğitimi 1'i Eğitim Bilimleri olmak üzere 3 eğitimcinin görüşüne

sunularak soru sayısı 5'e indirilmiştir. Uzman görüşüne sunulan görüşme formunun pilot uygulaması 4 öğrenci ile yapılmıştır. Pilot uygulama sonrasında elde edilen veriler analiz edilerek tekrar uzman görüşüne sunulduktan son şekli verilen görüşme formu 2018-2019 eğitim öğretim yılının güz yarısında örnekleme dâhil edilen katılımcılara uygulanmıştır.

3.3.1 Başarı Testi

Öğrencilerimizin öğrenme seviyelerini belirlemede “Etkin Vatandaşlık” öğrenme alanının konuları ele alınmıştır. Sorular hazırlanırken, Sosyal Bilgiler ders kitabından ve Milli Eğitim bakanlığına ait **EBA (Eğitim Bilişim Ağı)** adlı sitesinden yararlanılmıştır. Sorular Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Eğitim Bilişim Ağı'ndan alındığından dolayı sorularla ilgili tekrardan madde geçerlilik analizleri ve madde ayırt edicilik indeksi gibi işlemler yapılmamıştır. Başarı testi çoktan seçmeli olup 24 sorudan oluşmaktadır. Bu sorular Ağrı Merkez Ortaokulunda okuyan 5/A-5/D (kontrol), 5/B-5/C (deney) okuyan 88 öğrenciye uygulanmıştır. Geliştirilen 24 soruluk başarı testi ön test ve son test olarak deney ve kontrol gruplarına uygulanmıştır. Öğrencilere uygulanan çoktan seçmeli testin güvenilirliği hesaplanmıştır. Güvenirlik sonuçları ana uygulamadan bulunmuştur.

Güvenirlik, verileri analiz etmek için kullanılan ölçme aracının, hatalarından arınık olma derecesini ifade eder. Kullanılan ölçme aracının, ölçme hatasının hiç olmaması ya da en düşük seviyede olması gerekir (Sönmez ve Alacapınar, 2014).

3.3.2. Güvenirlik Analizi

Çalışmada kullanılan akademik başarı testinin güvenilirlik düzeylerinin belirlenmesi amacıyla Chronbach alfa katsayısı kullanılmıştır. Chronbach alfa katsayısı 0,892 olarak bulunmuştur. Elde edilen güvenilirlik analizi katsayılarına göre başarı testinin yüksek güvenilirlik düzeyine sahip olduğu söylenebilir. Nitel çalışmada kullanılan yarı yapılandırılmış görüşme formunda beş soru yer almıştır. Araştırmacı tarafından hazırlanan form, alanında uzman olan üç kişi tarafından incelenerek güvenilirliği test edilmiştir.

3.4.Verilerin Toplanması

Araştırmada ilk olarak araştırmanın yapılacağı okul, sınıflar belirlenmiştir. Sınıflar rastgele seçilmiştir. 5/A ve 5/D kontrol grubu, 5/B VE 5/C ise deney grubu olarak belirlenmiştir. Araştırmanın ikinci aşamasında ise konu belirlenmiştir. Etkin vatandaşlık öğrenme alanının konuları seçilmiştir. Ters yüz modeli her konuya uygulanabileceği için konu da rastgele seçilmiştir. Deney grubunda etkin vatandaşlık öğrenme alanının konuları ters yüz sınıf modeli ile işlenirken, kontrol grubunda ise konular MEB'in müfredata uygun şekilde belirlediği sürece göre işlenmiştir. Araştırmanın üçüncü aşamasında, ölçme araçları olan kontrol ve deney grubuna uygulanmak üzere ön test ve son test hazırlanmıştır. Araştırmanın dördüncü aşamasında ise konulara başlamadan bir hafta önce, deney ve kontrol grubuna ön test uygulanmıştır.

Araştırmanın beşinci aşamasında 4 haftalık bir çalışma yapılmıştır. Çalışma 2018-2019 eğitim öğretim bahar yarıyılında yapılmıştır. Çalışma müfredata uygun konu ve kazanımlara göre yapılmıştır. Kontrol grubunda ders normal işleyiş şekli ile devam etmiştir. Deney grubunda ise konular ters yüz sınıf modeli işlenmiştir. Deney grubunda derse başlamadan önce ters yüz sınıf modeli ilgili bilgilendirmeler yapılmıştır. Daha sonra öğrencilere önceden hazırlanan videolar dağıtılmıştır. Sınıf dışında videolar izlenip konuya hazır bir şekilde derse gelmeleri konusunda uyarılmışlardır. Sınıf içerisinde etkinlik içeren bir ders işlenmiştir.

Araştırmanın altıncı aşamasında ise kontrol ve deney gruplarına son test uygulanmıştır. Uygulanan bu ölçme araçlarının sınav yerine geçmeyeceği konusunda bilgilendirmeler yapılmıştır. Araştırmanın yapılması ve başarı testlerinin uygulanması için gerekli izinler valilikten alınmıştır. (Ek 5'te sunulmuştur.) Çalışma ek 2'de sunulan ders planlanmasına göre yürütülmüştür. Araştırmanın yedinci aşamasında deney grubundan seçilen 11 öğrenci ile ters yüz sınıf modeli ile ilgili görüşme yapılmıştır. Görüşme soruları araştırmacı tarafından önceden hazırlanmıştır. Görüşme sonucunda toplanan veriler araştırmacı tarafından yorumlanarak, betimsel analiz yoluyla incelenmiştir.

Araştırma, “Etkin Vatandaşlık” konularına göre dört hafta boyunca işlenmiştir. Araştırmanın konu kazanımı Tablo 3.5’te gösterilmiştir.

Tablo 3.5. Konu Kazanım Verileri

HAFTA	KONU	KAZANIM
1. Hafta	<i>Halka Hizmet Veren Kurumlar</i>	<i>Çevresindeki toplumsal İhtiyaçlar ile bu ihtiyaçların karşıllanması için hizmet veren kurumları ilişkilendirir.</i>
2. Hafta	<i>Yaşadığım Yerin Yönetimi</i>	<i>Yaşadığın yerin yönetim Birimlerinin temel görevlerini açıklar.</i>
3. Hafta	<i>Temel Haklarımızı Öğrenelim</i>	<i>Temel Hakları ve bu hakları kullanmanın önemini açıklar.</i>
4. Hafta	<i>Bayrağımız ve İstiklal Marşı</i>	<i>Bayrak ve İstiklal Marşı gibi milli egemenlik ve bağımsızlık sembollerine değer verir.</i>

(MEB, 2018).

1.Hafta:

Araştırmanın yapılacağı deney ve kontrol grupları rastgele seçildi. 5/A ve 5/D kontrol grubu, 5/B ve 5/C ise deney grubu olarak belirlendi. Deney grubunda ki öğrenciler ile görüşme yapıldı. Öğrencilere dersin, ters yüz sınıf modeli ile işleneceği söylendi. Ters yüz sınıf modeli ile ilgili detaylı açıklamalar yapıldı. İşin ciddiyeti konusunda uyarılar yapıldı. Dersin bu modele göre nasıl işleneceği konusunda ayrıntılı olarak bilgilendirildiler. Daha sonra hazırlanmış olan ön testler uygulandı. Uygulanmadan önce ön testin bir sınav olarak onları etkilemeyeceği konusunda bilgilendirildiler. Daha sonra velilerinin varsa kendilerinin sosyal medya hesapları, mail adresleri, ulaşılacak tüm iletişim bilgileri alındı. Alınan iletişim bilgilerine önceden hazırlanmış olan videolar gönderildi. Bir sonraki derse ilk konunun videosu izlenerek gelineceği belirtildi. Konuyla ilgili anlaşılmayan bir şeyin olup olmadığı soruldu ve gerekli dönütler

yapıldı. Kontrol grubundaki öğrenciler ile görüşme yapıldı. Kontrol grubunda ders normal işleyiş sürecine göre yürütüldü. Ters yüz sınıf modeli ile ilgili bir bilgilendirme yapılmadı. Ön test uygulandı. İlk hafta bu şekilde bitmiş oldu.

2. Hafta

Uygulamanın yapılacağı sınıfa gidildi. Öğrencilerin ilk defa karşılaştıkları bu modeli benimsedikleri gözlemlendi. Derse başlamadan önce hazırlanan videoyu beğenip beğenmedikleri soruldu. Ders videosunun kısa olması, renkli sunumlar ve bol soru içermesi öğrenciler tarafından beğenilmişti. Konuyu evde herkesin dinleyip dinlemediği soruldu ve hepsi dinlediklerini söylediler. Bunu test etmek için öncelikle konuyla ilgili sorular soruldu ve verdikleri cevaplarla derse hazır geldikleri tespit edildi. Etkin vatandaşlık öğrenme alanının ilk konusu olan “Halka hizmet veren kurumlar” konusu ile ilgili kısa bir özet yapıldı. Sonra tekrar öğrencilerle soru-cevap tekniği uygulanarak konu iyice pekiştirildi. Eğlenceli bir dersin ardından öğrencilere ekte sunulan konu ile ilgili etkinlik kağıtları dağıtıldı. Belli bir süre verildi ve süre bitince etkinlikler birlikte cevaplandı. Konuyu iyice pekiştirilmiş oldu. Çalışma süresinde konu detaylıca anlatılmadığı için etkinlik yapıldı.

3. Hafta

Bu hafta “Yaşadığım yerin yönetimi” konusu işlendi. Konu ile ilgili videolar hakkında öğrenciler ile görüşüldü. Derste birkaç öğrenci kaldırılarak videolarda bu haftanın konusu ile ilgili ne anlatıldığı neler yapıldığı soruldu ve öğrenciler soruları cevapladılar. Konu anlatılırken video esnasında öğrencilerden videodaki sunumları not almaları gerektiği söylenmişti ve sınıf içerisinde bu notlar kontrol edildi. Böylece öğrenme esnasında rehberden tamamen bağımsız olmadıkları, sürekli kontrol edildikleri hissettirildi. Konu ile ilgili kısa bir özet yapıldı. Sonra önceden hazırlanmış etkinlik kağıtları birlikte yapıldı. Yapılan yanlışlar hakkında tartışıldı. Dersin son 20 dakikasında tahtaya dört öğrenci çıkarıldı. Yaşadığım yerin konusu ile ilgili vali, kaymakam, muhtar ve belediye başkanının özellikleri ayrıntılı bir şekilde videoda anlatılmıştı. Tahtaya çıkarılan dört öğrencinin her birinin kulağına yukarıda verilen vali, kaymakam, muhtar ve belediye başkanından hangisi oldukları sessizce söylendi. Sonra sırayla öğrenciler

kendilerini tanıttılar fakat kim olduklarını söylemediler. Özelliklerini anlatan öğrenci, sınıftan rastgele birini kaldırarak kim olduğunu sordu. Cevap doğru ise ikinci kişi özelliklerini anlattı yanlış ise başka öğrenciye soruldu bu şekilde doğru cevap bulunana kadar oyun devam etti. Konuyu daha da pekiştirmek için belediye başkanı seçimi yapıldı. Böylece öğrenciler oy kullanmayı, seçim yapmayı uygulamalı olarak öğrenmiş oldular. Dersin sonunda öğrencilerin dersten çok keyif aldıkları görüldü.

4. Hafta

Bu hafta “Temel haklarımızı öğrenelim” konusu işlendi. Konu ile ilgili bilgi vermeden önce öğrencilere konuyla ilgili sorular yöneltildi:

- En temel hakkımız hangisidir ?
- Devlet hangi durumlarda hak ve özgürlüklerimizi kısmen ya da tamamen durdurabilir ?
- Kaç yaşını dolduran bireyler ülke yönetimine katılabilir?

Bu vb. gibi sorular yöneltilerek konuya hazırlıklı gelip gelmediklerine bakıldı. Daha sonra konu ile ilgili kısa bir özet yapıldı. Sonra bireyin sahip olması gereken haklar üzerine konuşuldu. Sonra bu hakları tahtaya yazmaları için öğrenciler rastgele seçildi ve sahip olduğumuz haklar tahtaya yazılmış oldu. Böylece öğrenciler hakları konusunda bilinçlendirildi. Bu ders daha çok soru-cevap ağırlıklı bir ders oldu. Daha sonra öğrencilere etkinlik kağıtları dağıtıldı ve etkinlik yapılarak ders iyice pekiştirildi. Bu hafta daha önce derse hiç ilgisi olmayan öğrencilerin de derse aktif bir şekilde katıldıkları görüldü.

5. Hafta

Bu hafta “Bayrağımız ve istiklal marşımız” konusu işlendi. Konuya başlamadan önce beyin fırtınası yapıldı. Video hakkında konuşuldu ve sonra konu ile ilgili kısa bir özet yapıldı. Daha sonra milli değerlerimiz üzerine konuşuldu. Konuşma bittikten sonra öğrencilere boş kağıt dağıtıldı. Tahtaya bayrak çizilerek öğrencilere nasıl çizileceği hakkında bilgilendirme yapıldı ve daha sonra dağıtılan kağıtlara bayrak çizilmesi istendi. Bayrağın çizimi esnasında öğrencilerin dersten aldığı keyif görüldü. Daha sonra bayraklar dosyalandı ve

bayrakları evlerine götürmeleri istendi. Konu iyice pekiştirilsin diye önceden hazırlanan etkinlik kağıtları dağıtıldı ve cevaplandı.

6. Hafta

Bu hafta kontrol ve deney grupları ile görüşüldü. Deney gruplarında öğrenciler ile sürdürülen uygulamanın sonuna gelindi. Öğrencilerin uygulamanın devam etmesini istemeleri, modelin etkili olduğunu göstermektedir. Daha sonra hem kontrol hem deney gruplarına son test akademik başarı testi uygulanmıştır.

7. Hafta

Bu hafta deney grubunun oluşturan 11 öğrenci ile yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. Görüşme soruları araştırmacı tarafından önceden hazırlanmıştır. Görüşme soruları ters yüz sınıf modelinin etkililiği hakkındadır. Görüşme bittikten sonra görüşme formları toplanarak veriler analiz edilmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Nitel araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme yapılmıştır. Görüşme soruları araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Öğrencilerin verdikleri cevaplar değiştirilmeden yorumlanmıştır. Elde edilen verilerin analizi betimsel analiz ile yapılmıştır. Nicel araştırmanın çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin verdikleri cevaplar değişiklik yapılmadan Microsoft Office Excel programında düzenlenmiştir. Yapılan çalışmada nicel veriler kullanılmıştır. Bu verilerin çözümlenmesi aşamasında istatistik paket programı kullanılmıştır. Verilerin ön test ve son test puanlarının normal dağılıp dağılmadığının belirlenmesi amacıyla çarpıklık ve basıklık katsayıları incelenmiştir. Çarpıklık ve basıklık değerleri Tablo '3.6 da sunulmuştur.

Tablo 3.6. Çarpıklık basıklık katsayıları

	Ön test	Son test
Çarpıklık	0,652	0,458
Çarpıklık Std. Hatası	0,121	0,228
Basıklık	0,221	0,414
Basıklık Std.Hatası	0,325	0,329

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Bu bölümde araştırmanın amaçları doğrultusunda toplanan verilerin istatistiksel analizleri sonucunda ortaya çıkan bulgulara ve ilgili denenceler çevresinde yorumlara yer verilmiştir.

BULGULAR VE YORUMLAR

Araştırmanın problemini, ortaokul Sosyal Bilgiler dersi etkin vatandaşlık öğrenme alanında ters yüz sınıf modelinin kullanılmasının öğrencilerin akademik başarısına etkisi oluşturmaktadır. Araştırmanın sayılan ana ve alt problemlerine ilişkin veriler, uygulanan Sosyal Bilgiler başarı ön testi ile başarı son testi ve yarı yapılandırılmış görüşme verilerinden elde edilmiştir.

Araştırmanın ana problemi doğrultusunda cevabı aranan alt problemlere ait bulgulara sırasıyla yer verilmiştir. Bu bulgulardan hareketle elde edilen veriler araştırmanın üzerinde durduğu sonuçları destekleyecek ve her türlü ayrıntıya yer verecek şekilde objektif bir biçimde ele alınmıştır.

4.1.Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Kontrol ve deney gruplarının ön test ve son test ortalamaları arasında anlamlı bir fark olup olmadığına ilişkin problem bulguları incelenmiştir. Ön test ve son test skorlarının kontrol ve deney grubu ortalamaları ve bu ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığının tespiti için yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 4.1’de sunulmuştur.

Tablo 4.1. Ön test ve Son Test Ortalamalarının Gruplara Göre Karşılaştırılması

Grup		N	Ortalama	Std. Sapma	T	p
Ön test	Kontrol	44	54,7	15,4	0,81	0,420
	Deney	44	51,7	19,1		
Son test	Kontrol	44	58,2	16,5	-1,45	0,038*
	Deney	44	63,7	19,1		

*p>0,05

Tablo 4.1 incelendiğinde ön test skorları kontrol ve deney grupları arasında anlamlı düzeyde fark göstermezken (p>0,05), son test skoru kontrol ve

deney grupları arasında anlamlı düzeyde fark göstermektedir. Deney grubunun son test skoru kontrol grubundan anlamlı derecede daha yüksektir.

4.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Kontrol ve deney gruplarının ön test ve son test puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığına ilişkin bulgular incelenmiştir. Çalışma gruplarında ön test ve son test ortalamaları ve bu ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığının tespiti için yapılan bağımlı gruplarda t testi karşılaştırması sonuçları tablo 4.2’de sunulmuştur.

Tablo 4.2. Çalışma Gruplarında Ön Test-Son Test Puan Karşılaştırması

		N	Ortalama	Std. Sapma	t	P
Kontrol	Ön test	44	54,73	15,42	-2,368	0,022*
	Son test	44	58,20	16,46		
Deney	Ön test	44	51,73	19,10	-2,834	0,000*
	Son test	44	63,68	19,10		

*p<0,05

Tablo 4.2 incelendiğinde, kontrol ve deney gruplarında ön test ve son test ortalamaları arasında anlamlı fark bulunmakta olup her iki grupta da son test ortalaması ön test ortalamasından anlamlı derecede daha büyüktür.

4.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Kontrol ve deney grubunda bulunan öğrencilerin cinsiyet özellikleri ile ön test ve son test başarı puanları arasında anlamlı fark olup olmadığına ilişkin bulgular incelenmiştir. Deney ve kontrol gruplarında ön test ve son test puanlarının cinsiyete göre ortalamaları ve bu ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığının tespiti için yapılan bağımsız gruplarda t testi sonuçları Tablo 4.3’te sunulmuştur.

Tablo 4.3. Deney ve Kontrol Gruplarında Ön Test ve Son Test Puanlarının Cinsiyete Göre Değişimi.

			N	Ortalama	Std. Sapma	T	P
Kontrol	Ön test	Kadın	22	58,7	15,5	1,762	0,085
		Erkek	22	50,7	14,6		
	Son test	Kadın	22	60,2	16,3	0,802	0,427
		Erkek	22	56,2	16,7		
Deney	Ön test	Kadın	21	52,2	17,4	0,152	0,880
		Erkek	23	51,3	20,9		
	Son test	Kadın	21	63,5	17,4	-0,52	0,959
		Erkek	23	63,8	20,9		

*p>0,05

Tablo 4.3 incelendiğinde, bağımsız gruplarda t testi sonuçları, kontrol ve deney grubunda ön test ve son test skorları cinsiyete göre anlamlı düzeyde fark göstermemektedir ($p>0,05$). Diğer bir ifade ile kadın ve erkeklerin ön test ve son test skorları çalışma gruplarının ikisinde de aynı düzeydedir.

4.4.Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Kontrol ve deney gruplarında bulunan öğrencilerin gelir durumları ile ön test ve son test başarı puanları arasında anlamlı farkın olup olmadığına ilişkin bulgular incelenmiştir. Deney ve kontrol gruplarında ön test ve son test puanlarının gelire göre ortalamaları ve bu ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığının tespiti için yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 4.4'te sunulmuştur.

Tablo 4.4 Deney ve Kontrol Gruplarında Ön Test ve Son Test Puanlarının Gelire Göre Değişimi

		N	Ortalama	Std. Sapma	F	P
Kontrol	Ön test	1600den az	13	56,6	1,047	0,360
		1600-3000	28	52,7		
		3000+	3	65,3		
		Total	44	54,7		
	Son Test	1600den az	13	60,6	1,340	0,273
		1600-3000	28	55,7		
		3000+	3	70,7		
		Total	44	58,2		
Deney	Ön test	1600den az	13	49,85	0,101	0,904
		1600-3000	28	52,71		
		3000+	3	50,67		
		Total	44	51,73		
	Son Test	1600den az	13	63,2	0,070	0,932
		1600-3000	28	64,3		
		3000+	3	60,0		
		Total	44	63,7		

*p>0,05

Tablo 4.4 incelendiğinde, tek yönlü varyans analizi sonuçları kontrol ve deney grubunda ön test ve son test skorları gelire göre anlamlı düzeyde fark göstermemektedir ($p>0,05$). Diğer bir ifade ile farklı gelir düzeyine sahip kişilerin ön test ve son test skorları çalışma gruplarının ikisinde de aynı düzeydedir.

4.5. Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Kontrol ve deney gruplarında bulunan öğrencilerin internet kullanma durumları ile ön test ve son test başarı puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığına ilişkin bulgular incelenmiştir. Deney ve kontrol gruplarında ön test ve son test puanlarının internet kullanma düzeylerine göre ortalamaları ve bu ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığının tespiti için yapılan bağımsız gruplarda t testi sonuçları Tablo 4.5'te sunulmuştur.

Tablo 4.5 Deney ve kontrol Gruplarında Ön Test ve Son Test Puanlarının İnternet Kullanımına Göre Değişimi

			N	Ortalama	Std. Sapma	t	P
Kontrol	Ön test	Hiç kullanmıyorum	30	57,5	15,6	1,766	0,085
		0-2 saat	14	48,9	13,7		
	Son test	Hiç kullanmıyorum	30	59,3	16,1	0,372	0,711
		0-2 saat	14	55,7	17,4		
Deney	Ön test	Hiç kullanmıyorum	36	50,7	18,5	-0,778	0,441
		0-2 saat	8	56,5	22,4		
	Son test	Hiç kullanmıyorum	36	60,5	18,3	-2,480	0,017*
		0-2 saat	8	78,0	16,9		

Tablo 4.5 incelendiğinde, bağımsız gruplarda t testi sonuçları kontrol grubunda ön test ve son test skorları internet kullanma düzeyine göre anlamlı düzeyde fark göstermemektedir. Deney grubunda ön test ortalaması internet kullanma düzeyine göre anlamlı fark göstermezken, son test ortalaması internet kullanma düzeyine göre anlamlı fark göstermektedir. 0-2 saat internet kullananların son test ortalaması hiç kullanmayanlardan anlamlı derecede daha yüksektir.

4.6. Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular

Kontrol ve deney gruplarında bulunan öğrencilerin yerleşim yeri durumları ile ön test ve son test başarı puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığına ilişkin bulgular incelenmiştir. Deney ve kontrol gruplarında ön test ve son test puanlarının yaşanılan yere göre ortalamaları ve bu ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığının tespiti için yapılan bağımsız gruplarda t testi sonuçları Tablo 4.6’da sunulmuştur.

Tablo 4.6. Deney ve kontrol Gruplarında Ön Test ve Son Test Puanlarının Yaşanılan Yere Göre Değişimi

			N	Ortalama	Std. Sapma	t	p
Kontrol	Ön test	Şehir merkez	42	54,4	15,7	-0,678	0,501
		İlçe	2	62,0	2,8		
	Son test	Şehir merkez	42	57,5	16,5	-5,663	0,000*
		İlçe	2	72,0	0,0		
Deney	Ön test	Şehir merkez	43	51,7	19,3	-0,014	0,989
		İlçe	1	52,0	-		
	Son test	Şehir merkez	43	63,1	21,4	-1,298	0,201
		İlçe	1	88,0	-		

*p<0,05

Tablo 4.6 incelendiğinde bağımsız gruplarda t testi sonuçları, kontrol grubunda son test ortalaması yaşanan yere göre anlamlı düzeyde fark göstermekte olup ilçelerde yaşayanların son test ortalaması şehir merkezinde yaşayanlardan anlamlı derecede daha yüksektir. Kontrol grubunda ön test ortalaması ise yaşanan yere göre anlamlı fark göstermemektedir. Ek olarak deney grubunda ön test ve son test skorları yaşanan yere göre anlamlı düzeyde fark göstermemektedir ($p>0,05$). Diğer bir ifade ile şehir merkezi ve ilçede yaşayanların ön test ve son test skorları deney grubunda aynı düzeydedir.

4.7. Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Kontrol ve deney gruplarında bulunan öğrencilerin anne eğitim düzeyleri durumları ile ön test ve son test başarı puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığına ilişkin bulgular incelenmiştir. Deney ve kontrol gruplarında ön test ve son test puanlarının anne eğitim durumuna göre ortalamaları ve bu ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığının tespiti için yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 4.7’de sunulmuştur.

Tablo 4.7. Deney ve kontrol Gruplarında Ön Test ve Son Test Puanlarının Anne Eğitim Durumuna Göre Değişimi

		N	Ortalama	Std. Sapma	F	p	
Kontrol	Ön test	Okumamış	28	59,6	16,2	4,684	0,015*
		İlkokul	12	47,7	10,4		
		Ortaokul	4	42,0	4,0		
		Total	44	54,7	15,4		
	Son test	Okumamış	28	64,3	16,0	6,898	0,003*
		İlkokul	12	48,7	11,4		
		Ortaokul	4	44,0	9,8		
		Total	44	58,2	16,5		
Deney	Ön test	Okumamış	24	55,00	17,022	2,020	0,163
		İlkokul	19	46,74	21,126		
		Total	43	51,35	19,162		
	Son test	Okumamış	24	66,7	19,1	1,949	0,170
		İlkokul	19	58,6	18,3		
		Total	43	63,1	18,9		

* $p<0,05$

Tablo 4.7 incelendiğinde tek yönlü varyans analizi sonuçları, kontrol grubunda ön test ve son test skorları anne eğitim durumuna göre anlamlı düzeyde

fark gösterirken ($p<0,05$), deney grubunda ön test ve son test skorları anne eğitim durumuna göre anlamlı düzeyde fark göstermemektedir ($p>0,05$). Farkın hangi gruptan kaynaklandığını tespit etmek amacıyla yapılan TUKEY testi sonuçlarına göre; kontrol grubunda; ön test ve son test için; annesi okumayanların ortalaması annesi ilkokul mezunu olanlardan, annesi ilkokul mezunu olanların ortalaması da annesi ortaokul mezunu olanlardan anlamlı derecede daha yüksektir.

4.8. Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Kontrol ve deney gruplarında bulunan öğrencilerin baba eğitim düzeyleri durumları ile ön test ve son test başarı puanları arasında anlamlı bir fark olup olmadığına ilişkin bulgular incelenmiştir. Deney ve kontrol gruplarında ön test ve son test puanlarının baba eğitim göre ortalamaları ve bu ortalamalar arasındaki farkın anlamlı olup olmadığının tespiti için yapılan tek yönlü varyans analizi sonuçları Tablo 4.8’de sunulmuştur.

Tablo 4.8. Deney ve Kontrol Gruplarında Ön Test ve Son Test Puanlarının Baba Eğitim Durumuna Göre Değişimi

			N	Ortalama	Std. Sapma	F	p
Kontrol	Ön Test	Okumamış	4	53,0	20,8	0,617	0,608
		İlkokul	29	53,8	14,6		
		Ortaokul	5	52,0	14,4		
		Lise	6	62,7	18,4		
		Total	44	54,7	15,4		
	Son Test	Okumamış	4	54,5	15,8	0,378	0,769
		İlkokul	29	59,2	17,2		
		Ortaokul	5	52,0	14,9		
		Lise	6	61,0	16,8		
		Total	44	58,2	16,4		
Deney	Ön Test	Okumamış	4	57,0	23,2	0,581	0,631
		İlkokul	30	52,4	18,9		
		Ortaokul	5	53,6	19,5		
		Lise	5	41,6	19,7		
		Total	44	51,7	19,1		
	Son Test	Okumamış	4	69,0	20,7	0,798	0,502
		İlkokul	30	62,5	18,9		
		Ortaokul	5	73,6	18,0		
		Lise	5	56,8	21,0		
		Total	44	63,7	19,1		

* $p>0,05$

Tablo 4.8 incelendiğinde tek yönlü varyans analizi sonuçlarına göre deney ve kontrol grubunda ön test ve son test skorları baba eğitim düzeyine göre anlamlı fark göstermemektedir ($p>0,05$). Diğer bir ifade ile babası farklı eğitim düzeyine sahip kişilerin ön test ve son test skorları deney ve kontrol grubunda aynı düzeydedir denilebilir.

4.9. Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular

Deney grubu ile yapılan görüşme sonucunda katılımcıların ters yüz sınıf modeli ile ilgili önerilerine ait bulgular incelenmiştir. Ters yüz sınıf modeli ile ilgili önerileriniz nelerdir? Sorusuna öğrencilerin yanıtları Tablo 4.9’da sunulmuştur.

Tablo 4.9. Katılımcıların Ters Yüz Sınıf Modeli İle İlgili Önerileri

Ters yüz sınıf modeli ile ilgili öneriler	Frekans (f)	Yüzde (%)
Ortam	7	31,85
Tablet dağıtımı	6	27,2
Bilişim sınıfı	4	18,2
Video içeriklerinin düzenlenmesi	3	13,65
Müfredat	2	9,1
Toplam	22	100

Tablo 4.9’a göre öğrencilerin çoğu, ters yüz sınıf modeli ile ilgili ortam ve tablet dağıtımı önerilerini sunmuşlardır. Nedeni sorulduğunda ise bu model için en büyük eksikliklerinin bunlar olduğunu dile getirmişlerdir. Tablo 4.9’da öğrencilerin %31,85’i (7) video izleyebilecek ortamın sağlanmasını, %27,2’si (6) ise okullarda tablet dağıtılmasını önermiştir. %18,2’si (4) okuldan sonra bilişim sınıflarının açılmasına izin verilmesini, % 13,65’i (3) video içerisinde bazı düzenlemelerin yapılmasını, % 9,1’i (2) ise bu modelin müfredatta yer almasını önermişlerdir.

Bu konuda bazı öğrenci görüşlerine yer vermek gerekirse;

Ö1: “Videoları izleyebileceğimiz ortam sağlanmalı ve okul müdürü tarafından öğrencilere tablet dağıtılmalıdır”.

Ö2: “Tüm derslerimize uygulanmalıdır”.

Ö3: “Bilişim sınıfları bizim için açık olsa daha iyi olur”.

Ö4: “Videodaki slaytların çıktısı verilebilirdi ve videolarda daha çok resim olabilirdi”.

Ö5: “Bu modelde zorluk çekmemek için teknolojik araçlar dağıtılmalı ya da bilgisayar sınıfları dersten sonra açılmalıdır”.

Araştırmaya katılanların görüşleri incelendiğinde genel olarak, Ters yüz sınıf modeline uygun ortamların seçilmesi, uygulamanın yapılacağı bir aracın temin edilmesi ve amaca uygun olarak öğretim programının düzenlenmesi gibi önerilerde bulundukları görülmüştür.

4.10.Onuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular

Deney grubu ile yapılan görüşme sonucunda katılımcıların etkin vatandaşlık öğrenme alanının, ters yüz sınıf modeline göre işlenmesinin derse olan ilgiyi arttırıp arttırmadığına ilişkin bulgular Tablo 4.10’da sunulmuştur.

Tablo 4.10. Katılımcıların, Etkin Vatandaşlık Öğrenme Alanının Ters Yüz Sınıf Modeline Göre İşlenmesinin Derse Olan İlgiyi Arttırıp Arttırmadığına İlişkin Görüşleri

Ters yüz sınıf modelinin derse karşı ilgiye katkısı	Frekans (f)	Yüzde (%)
Çok etkinlik	4	20
İlk oluşu	10	50
Beğenmek	6	30
Toplam	20	100

Tablo 4.10’a göre öğrencilerin %20’si (4) ilgi kavramını, çok etkinlik olarak değerlendirmiştir. Neden böyle değerlendirildikleri sorulduğunda ise sınıf içerisinde çok etkinliğin yapılmasının derse olan ilgiyi arttırdığını, % 50’si (10) modelin ilk defa kullanılmasının, derse olan ilgiyi arttırdığını , %30’u (6) modelin beğenilmesinin, derse olan ilgilerini arttırdığını dile getirmiştir.

Bu konuda bazı öğrenci görüşlerinden örnek vermek gerekirse;

Ö1: “Evet arttırdı. Çünkü öğretmenimiz çok etkinlik yaptırdı. Hem de ilk defa videodan ders işledim. Çok güzeldi. Öğretmenimiz bizi yoğun çalıştırdı”. Sosyal Bilgiler dersini sevdim. Çünkü istediğimde videoyu tekrar izleyebildim.

Ö2: “Evet arttırdı. Çünkü ilk defa evde ders dinliyorduk, okulda ödev yapıyorduk ve çok heyecanlıydım bu da derse olan ilgimi arttırdı”.

Ö3: “Evet arttırdı. Çünkü yeni model dikkatimi çekti”.

Araştırmaya katılanların etkin vatandaşlık öğrenme alanının, ters yüz sınıf modeline göre işlenmesinin, derse olan ilgiyi arttırıp arttırmadığına ilişkin

görüşleri incelendiğinde, modelin daha önce kullanılmamış olması ve böyle bir modelle ilk defa dersin işlenmesi katılımcıların derse olan ilgilerini arttırdığına dair görüşlerde bulundukları görüldü.

4.11. On Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Deney grubu ile yapılan görüşme sonucunda katılımcıların, izlemiş oldukları videoların faydalı olup olmadığına ilişkin bulgular Tablo 4.11’de sunulmuştur.

Tablo 4.11. Katılımcıların İzlemiş Oldukları Videoların Faydalı Olup Olmadığı İle İlgili Görüşleri

Videoların faydalılığı	Frekans (f)	Yüzde (%)
Video içeriği	8	42,08
Zaman	7	36,82
Görüntü-ses	2	10,55
Tekrar	2	10,55
Toplam	19	100

Tablo 4.11’ e göre öğrencilerin % 42,08’si (8) faydalılık kavramına video içeriği, % 36,82’si (7) zaman olarak, % 10,55’i (2) ise faydalılık kavramını öğretmenin görüntü ve sesinin olması, % 10,55’i (2) ise videoların istenildiği zaman tekrar edilmesi olarak cevaplandırmıştır.

Bu konuda bazı öğrenci görüşlerinden örnek vermek gerekirse;

Ö1: “Evet düşünüyorum. Çünkü videolardaki anlatılan şeyleri unutsam bile videoları açıp tekrar izleyebiliyordum. Videolar çok güzel hazırlanmıştı. İstedğim zaman durdurup açabildim”.

Ö2: “Evet faydalıydı. Videoda öğretmenimizi de görüyorduk. Sesini duyuyorduk. Sınıfta gibi hissettim. Renkli videoların olması ve videolara her yerde ulaşmamız güzeldi”.

Araştırmaya katılanların izlemiş oldukları videoların faydalı olup olmadığı ile ilgili görüşleri incelendiğinde, video içeriklerinin istenilen kalitede olması ve videolar sayesinde sürekli ders tekrarının yapılması, hazırlanan videoların faydalı olduğuna dair görüşlerde bulundukları tespit edildi.

4.12. On İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Deney grubu ile yapılan görüşme sonucunda katılımcıların, evde yapmış olduğunuz etkinliklerin, öğretmen kontrolünde sınıf içerisinde yapılması, konunun kalıcılığını sağlayıp sağlamadığı sorusuna ilişkin bulgular Tablo 4.12’de sunulmuştur.

Tablo 4.12. Katılımcıların, Evde Yapılan Etkinliklerin, Öğretmen Kontrolünde Sınıf İçerisinde Yapılmasının, Konunun Kalıcılığını Sağlayıp Sağlamadığına İlişkin Görüşleri

Etkinliklerin öğretmen kontrolünde yapılmasının faydası	Frekans (f)	Yüzde (%)
Soru sormak	9	64,30
Etkinlik	5	35,30
Toplam	14	100

Tablo 12’e göre öğrencilerin % 64,30’u (9) kalıcılık kavramını, öğretmene soru sormak, % 35,30’u (5) ise etkinlik olarak cevaplamıştır. Öğrenciler bunun gerekçesi olarak sınıf içinde öğretmenin kontrolünde etkinlik yapılmasının daha kalıcı öğrenmeler gerçekleştirdiğini ifade etmiştir.

Bu konuda bazı öğrenci görüşlerine yer vermek gerekirse;

Ö1: “Evet. Çünkü evde ödev yaptığımda anlamadığım konuları soramıyordum. Aileme soruyordum onlarda bazen bilmiyorlardı. Ama sınıfta hemen öğretmene sorabiliyordum. Sınıf içerisinde çok etkinlik yaptık”.

Ö2: “Evet sağladı. Çünkü hocamız bize oyunlar oynatıyordu. Öğretmenimiz bize sorular sordu, etkinlik yaptırdı. Evde yapamadığımız soruları okula gittiğimizde hocamıza sorabiliyorduk”.

Araştırmaya katılanların evde yapılan etkinliklerin, öğretmen kontrolünde sınıf içerisinde yapılmasının, konunun kalıcılığını sağlayıp sağlamadığına ilişkin görüşlerine bakıldığında genel olarak, sınıf içinde etkinlik yapabilmenin ve sınıf içerisinde ödevler yapılırken öğretmene soru sorabilmenin konunun kalıcılığını sağladığı yönündeki görüşleri ön plana çıkmıştır.

4.13. On Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Deney grubu ile yapılan görüşme sonucunda katılımcıların, ters yüz sınıf modelinin olumlu ve olumsuz yönleri ile görüşlerine ilişkin bulgular Tablo 4.13'te sunulmuştur.

Tablo 4.13. Araştırmaya Katılanların Ters Yüz Sınıf Modelinin Olumlu ve Olumsuz Yönleri İle İlgili Görüşleri

Ters yüz sınıf modelinin olumlu ve olumsuz yönleri	Frekans (f)	Yüzde (%)
Araç yetersizliği	5	35,72
Yer	2	14,30
Videoların süresi	3	21,42
Öğretmen rolü	4	28,56
Toplam	22	100

Tablo 4.13'e göre öğrencilerin %35,72'si (5) teknolojik araçların olmayışını olumsuzluk, %14,30'u (2) istenilen her yerde videolara erişilmesini, %21,42'si (3) videoların kısa oluşunu , %28,56'sı (4) öğretmenlerin rolünü olumlu olarak cevaplandırmıştır.

Bu konuda bazı öğrencilerin görüşlerinden örnek vermek gerekirse;

Ö1: *“Tabletim, bilgisayarım yoktu. Sürekli internet kafeye gitmek zamanımı alıyordu. Olumlu yönü ise daha çok çalışmamı sağladı”.*

Ö2: *“Olumsuz yönünü bulamadım. Olumlu yönleri ise, ilk defa böyle ders işledik. Daha önceki dersler gibi değildi. Evde video izlerken sanki öğretmenimi yanımda hissettim. Bu model sayesinde hem okulda hem evde çalıştım”.*

Araştırmaya katılanların ters yüz sınıf modelinin olumlu ve olumsuz yönleri ile ilgili görüşlerine bakıldığında, genel olarak araçların yetersizliği, yer sıkıntısının yaşanması olumsuz olarak değerlendirilirken, videoların süresinin kısa olması ve öğretmenin hem evde hem de okulda rehber olması bu modelin olumlu olduğu görüşlerini ön plana çıkartmıştır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Araştırmanın bu bölümünde ortaokul Sosyal Bilgiler dersi etkin vatandaşlık öğrenme alanının ters yüz sınıf modeline göre işlenmesinin öğrencilerin akademik başarısına etkisini ortaya koymak amacıyla yapılan araştırmanın bulgularına ilişkin sonuç, tartışma ve önerilere yer verilmiştir.

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Ortaokul Sosyal Bilgiler dersi etkin vatandaşlık öğrenme alanının ters yüz sınıf modeline göre işlenmesinin öğrencilerin akademik başarısına etkisini ortaya koymak amacıyla yapılan araştırmanın bulgularına ilişkin sonuç ve tartışma aşağıda belirtilmiştir. Bu bölümde nitel ve nicel veriler birlikte verilerek sonuç bölümünde tartışılmıştır.

5.1. Sonuç ve Tartışma

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden deneysel model kullanılmıştır. Araştırmaya 88 öğrenci katılmıştır. Bu öğrenciler rasgele seçilerek ikiye ayrılmıştır. 44 öğrenci kontrol grubunu oluştururken, 44 öğrenci deney grubunu oluşturmuştur. Araştırma sonucunda anlamlı bir öğrenimin gerçekleşip gerçekleşmediğini ortaya çıkarmak için ön test ve son test uygulanmıştır.

Ters yüz sınıf modelinin uygulandığı deney grubu ile MEB'in müfredata uygun şekilde belirlediği süreç ile ders yürütülmüştür. Deney ve kontrol gruplarının ön test verileri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Dursunlar (2018) tarafından yapılan çalışmada, kontrol ve deney grupları arasında anlamlı bir farkın olmadığı tespit edilmiştir. Bunun sebebi olarak da dersi işlemeden önce bilgi düzeylerinin eşit olduğu düşüncesi öne sürülmüştür.

Deney ve kontrol gruplarının son test verileri arasında ise anlamlı bir fark bulunmuştur. Başka bir ifadeyle ters yüz sınıf modelinin işlendiği deney grubu, MEB'in müfredata uygun şekilde belirlediği süreç ile dersin işlendiği kontrol grubuna göre daha başarılı olmuştur. Bu durum ters yüz sınıf modeline göre yürütülen dersin daha etkili olduğunu göstermektedir. Gökdemir (2018), tarafından yapılan çalışma sonucunda, ters yüz sınıf modelinin uygulanmasının,

öğretmen yetiştirme programlarında uygulanan geleneksel yöntemlere göre daha etkili bir yöntem olduğu sonucu elde edilmiştir. Öztürk ve Alper (2019), tarafından yapılan çalışmada benzer sonuç elde edilmiştir. Sonuca göre; Uygulama öncesinde kontrol ve deney gruplarına akademik başarı testi uygulanmış ve anlamlı bir fark bulunamamıştır. Bu sonuç uygulama öncesinde grupların eşit olduğunu göstermektedir. Uygulama sonrasında iki gruba akademik başarı testi uygulanmıştır. Başarı testi sonuçlarına göre ters yüz sınıf modeli uygulanan deney grubu öğrencilerinin akademik başarı puanları ile geleneksel öğretim yöntemi uygulanan kontrol grubu öğrencilerinin akademik başarı puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Deney grubu öğrencilerinin son test başarı puanı ortalaması kontrol grubu öğrencilerinin son test başarı puanı ortalamasına oranla daha yüksektir.

Deney ve kontrol gruplarında ön test ve son test puanlarının cinsiyete ve gelir ortalamalarına bakıldığında, bu ortalamalar arasında anlamlı düzeyde fark olmadığı tespit edilmiştir. Dursunlar (2018), tarafından yapılan çalışmada, cinsiyet değişkenine göre öğrencilerin akademik başarılarında anlamlı bir fark olmadığı saptanmıştır.

Kontrol grubunun ön test ve son test skorları, internet kullanım düzeyine göre anlamlı bir fark göstermediği saptanmıştır. Deney grubunun ön test skorlarında da anlamlı bir fark göstermezken son test de anlamlı bir fark saptanmıştır. Kontrol grubu ve deney grubunun ön test skorlarının yaşanan yere göre anlamlı bir fark göstermediği saptanmıştır. Deney grubunun son test skorlarına bakıldığında anlamlı bir fark görülmezken, kontrol grubunun son test skorlarında anlamlı fark saptanmıştır. Sonuca bakıldığında ilçede yaşayan öğrencilerin merkezde yaşayan öğrencilere göre derslerinde daha başarılı olduğu tespit edildi. Gökdemir (2018), tarafından yapılan çalışmada Sosyal Bilgiler öğretmen adayları, ters yüz öğrenmenin öğretmen eğitiminde kullanılmasına ilişkin; eğitimde çığır açan bir yaklaşım olduğunu, aktif vatandaş yetiştirmeye katkı sağladığını, öğretmenlerin teknolojiye yararlanma konusunda donanımlı olması gerektiği saptanmıştır.

Anne eğitim ve baba eğitim düzeyleri incelendiğinde, anne eğitim

düzeşinin, deney grubunun ön test ve son test skorları anlamlı bir fark göstermezken, kontrol grubu ön test ve son test skorlarında anlamlı bir fark saptanmıştır. Baba eğitim düzeyinin deney ve kontrol gruplarının ön test ve son test skorları anlamlı bir fark göstermemiştir.

Bu çalışmada nicel araştırmanın yanında nitel araştırma da kullanılarak, araştırmada daha zengin veriler ve daha güvenilir sonuçlar elde edilmesi amaçlanmıştır. Nitel araştırmada verilerin toplanması için yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Araştırmaya deney grubundan 11 öğrenci katılmıştır.

Öğrencilerin görüşlerine ilişkin elde edilen verilere göre; ters yüz sınıf modeli ile ilgili önerileriniz nelerdir? sorusuna öğrencilerin genelinin eksiklikleri gidermek için önerilerde bulunduğu tespit edildi. Öğrencilerin bir kısmı, tablet dağıtımının yapılması, bilişim sınıflarından faydalanılması ve video içeriklerinin düzenlenmesini isterken, bir kısmı da bu modelin müfredatta yer almasını istediğı tespit edildi. Genel olarak ters yüz sınıf modelinin gerçekleşeceğı ortamın yetersizlikleri ile ilgili önerilerde bulundukları tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılanların etkin vatandaşlık öğrenme alanının, ters yüz sınıf modeline göre işlenmesinin derse olan ilgiyi arttırıp arttırmadığına ilişkin görüşlerine bakıldığında ise, genelinin bu modelin derse olan ilgilerini arttırdığı yönünde görüş belirttikleri saptanmıştır.

Araştırmaya katılanların izlemiş oldukları videoların faydalı olup olmadığı ile ilgili görüşlerine bakıldığında ise, önceden hazırlanmış olan videoların içeriğı ile ilgili olumlu yönde görüş belirtmişlerdir. Öğrencilerin ilk defa videodan ders işlemiş olmaları onların derse katılımlarını olumlu yönde etkilemiştir. İstedikleri zaman ve istedikleri yerde videoları tekrar izleyebilmeleri, derste işledikleri konuları unutmamaları için fayda sağlamıştır.

Araştırmaya katılanların evde yapılan etkinliklerin, öğretmen kontrolünde sınıf içerisinde yapılmasının, konunun kalıcılığını sağlayıp sağlamadığına ilişkin görüşlerine bakıldığında ise ters yüz sınıf modelini beğendiklerini ve bu yöntemin konunun kalıcılığını arttırdığını belirtmişlerdir. Konular evde işlendiğı için sınıf içerisinde etkinlik yapılmıştır. Karaman (2018) tarafından yapılan çalışmaya

bakıldığında öğrencilerin sınıf içerisinde yaptıkları etkinlikler ile ilgili öğretmenden anında dönüt almalarının dersin kalıcılığını arttırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmaya katılanların ters yüz sınıf modelinin olumlu ve olumsuz yönleri ile ilgili görüşlerine bakıldığında modelin olumsuzluklarının, olumlu yönlerine göre daha az olduğu tespit edilmiştir. Çoğu öğrenciler, araç yetersizliğini ve ortam sıkıntısını olumsuz olarak değerlendirmiştir. Modelde konuların videoda anlatılması video içeriklerinin öğrencinin düzeyine göre olması ve öğretmenin rolü ise olumlu olarak değerlendirilmiştir. Bu sonuca da bakıldığında genel olarak katılımcıların dile getirdiği eksiklikler giderildiğinde, bu model ile etkili bir öğrenme gerçekleştirilebilir. Kardaş ve Yeşilyaprak (2015) tarafından yapılan çalışmada, Ters yüz sınıf modeline ilişkin bazı olumsuzluklar da şöyle sıralanabilir; gerekli teknik alt yapı ve araçların eksiklikleri, videoların hazırlanmasında yaşanabilecek sıkıntılar ve video hazırlamanın zaman alması, öğrencilerin videoları izlemesiyle ilgili çalışma ve kontrollerin uzun sürebilecek olması, sorun oluşturabilir.

Karaman (2018) tarafından yapılan çalışmaya bakıldığında ise; Ters yüz sınıf modelinin, öğrencilerin başarılarını arttırdığı ve derse yönelik olumlu değişmelerin meydana geldiği sonucuna ulaşılmıştır. Yine bu sonucu destekleyecek bir diğer çalışma ise Erdoğan (2018) tarafından yapılmıştır. Erdoğan (2008)' e göre Sosyal Bilgiler dersi öğrenciler tarafından oldukça zor ve sıkıcı bir ders olarak görülmektedir. Bunun nedeni ise ezber yapma gerekliliği ve geleneksel öğretim süreci olarak gösterilmektedir. Bu olumsuzlukları ortadan kaldırmayı ise teknoloji destekli öğretim süreci başarabilir. Böylece öğrencilerin derse yönelik olumsuz algıları yıkılabilir sonucuna ulaşılmıştır.

Ters yüz edilmiş sınıf yaklaşımı ile ilgili olarak yapılan çalışmalara bakıldığında, çok farklı alan ve bölümlerde bu yöntemin kullanıldığı görülmektedir. Genel olarak ifade edilirse, hangi bölüm olursa olsun, öğrencilerin ters yüz edilmiş sınıf yöntemiyle öğrenim gördüklerinde, ders başarılarını arttırdıkları, derse daha çok motive oldukları görülmektedir (Seçemeli, 2016).

5.2. Öneriler

Ortaokul Sosyal Bilgiler dersi Etkin Vatandaşlık öğrenme alanında, ters yüz sınıf modelinin öğrenci akademik başarısına etkilerini ortaya koymak amacıyla yapılan araştırmanın bulgularına ilişkin öneriler aşağıda belirtilmiştir.

- Sosyal bilgiler dersinde ters yüz sınıf modelinin etkililiği saptanmış olup, bu yeni model ile okullarda öğrenme gerçekleştirilebilir.
- Okullarda ters yüz sınıf modelinin uygulanmasına yönelik elverişli bir ortam hazırlanabilir.
- Öğrencilere, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından gerekli teknolojik araç ve gereçler temin edilebilir.
- Öğretmenlere ve öğrencilere teknolojinin kullanımı ile ilgili bilgilendirme yapılarak ters yüz sınıf modelinin alt yapısı oluşturulabilir.
- Müfredata uygun olarak videolar hazırlanabilir.
- Sınıf içerisinde yapılacak olan etkinlikler önceden hazırlanabilmelidir.
- Ters yüz sınıf modeli ile ilgili üniversite de öğrenim gören öğretmen adayları ve hizmet içi eğitimde görev yapan öğretmenler bilgilendirilebilir.
- Sosyal bilgiler alanında ters yüz sınıf modeli ile ilgili yapılan çalışmalar sayıca yetersizdir. Daha çok çalışma yapılabilir.
- Ters yüz sınıf modeli, farklı yaş gruplarında ve farklı derslerde de uygulanıp etkililiği araştırılabilir.
- Bilişim teknolojilerinin kullanımını daha etkili hale getirmek için daha kapsamlı çalışmalar yapılmalı ve bunun eğitime uygunluğunu iyice araştırmak gerekir. Bu doğrultuda teknolojinin hızı göz önünde bulundurulmalı ve daha modern, daha etkili projeler geliştirilebilir.

KAYNAKÇA

Akarsu, B. (2014). “ Hipotezlerin, Değişkenlerin ve Örneklemen Belirlenmesi”. Mustafa Metin (Ed). *Kuramdan Uygulamaya Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (ss.34). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Akbaba, B., Erdoğan, E. (2019). Ters Yüz Edilmiş Sınıf Modeliyle Ortaokul Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler Dersi Akademik Başarılarının Geliştirilmesi. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*. 8(1).

Akdağ, H.(2009). Sosyal Bilgilerin Tanımı, Amacı, Önemi, ve Türkiye’deki yeri. R. Turan, A. Sünbül, H. Akdağ, (Ed.). “*Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yeni Yaklaşımlar*”. Ankara: Pegem Akademi.

Akgün, M., Atıcı, B. “Ters-düz Sınıfların Öğrencilerin Akademik Başarısı ve Görüşlerine Etkisi”, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25,2017, 329-344.

Akın, E. “ Flipped Classroom Learning Model and Its Availability in Turkish Education”, *Journal of Education and Training Studies*. 4(11).

Akkoyunlu, B. “Bilgi Teknolojilerinin Okullarda Kullanımı ve Öğretmenlerin Rolü”. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11,1995. 105-109.

Aküzüm, C. (2013). “*Sosyal Bilgiler Öğretiminde Eğitim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*”, R. Sever, E. Koçoğlu(Ed.). Ankara: Pegem Akademi Yayınları, (1.Baskı).

Aladağ, S. (2015). “Sosyal Bilgiler Öğretiminde Beceriler”. Ramazan Sever (Ed). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. (ss. 311). Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.

Alpar, D., Batdal, G., Avcı, Y. “ Öğrenci Merkezli Eğitimde Eğitim Teknolojileri Uygulamaları”, *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*. 7, 2007,19-31.

Alsancak, Sırakaya, D. (2015). *Tersyüz Sınıf Modelinin Akademik Başarı, Öz-yönetimli Öğrenme Hazırbulunuşluğu ve Motivasyon Üzerine Etkisi*, (Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Arnold, S, Garza. (2014). The Flipped Classroom Teaching Model and Its Use For Information Literacy Instruction. *Communications In Information Literacy*, 8(1).

Aşıloğlu,B. (2007). “Öğretim İlke ve Yöntemleri”, (1.Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.

Ata, B. (2012). “Sosyal Bilgiler Öğretim Programı”. Cemil Öztürk (Ed.). *Sosyal Bilgiler Öğretimi* (ss.34). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Ataman, M. (2019). *Ters Yüz Edilmiş Sınıflar* 4 eylül 2019, <https://www.egitimpedia.com/egitimpedia-yazari-mujdat-ataman-ters-yuz-edilmis-siniflar/> alınmıştır.

Bergmann, J., Sams, A. (2012). “In Flip your classroom; Reach every student, in every class, every day”. ISTE Washington USA, 2012,(13,16).

Bergmann, J., Overmyer, J., & Wilie, B. (2012). *The flipped class: Myths versus reality*. *The Daily Riff*. Retrieved 4 June 2013 from <http://www.thedailyriff.com/articles/the-flipped-class-conversation-689.php>.

Bilen, M. (1999). “Plandan Uygulamaya Öğretim”. Ankara: Anı Yayıncılık.

Bolat, Y (2016). “Ters Yüz Edilmiş ve Eğitim Bilişim Ağı (EBA). *Journal Of Human Sciences*, 13(2), 2016.

Büyükalın, Filiz, S. (2011). “Eğitim Bilimlerine Giriş”. M. Çözdemir(Ed.). (S.4). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Erkan Akgün, Ö., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2012). “*Bilimsel Araştırma Yöntemleri*”. Ankara; Pegem Akademi Yayınları.

Celkan, H. Y. (2011). “Eğitim Bilimlerine Giriş”. M. Çözdemir(Ed.). (S.54). Ankara: Pegem Akademi Yayınları. (2.Baskı).

Christensen, C. M., Horn, M. B., & Staker, H. (2013). *Is K-12 Blended Learning Disruptive? An introduction of the theory of hybrids*. Clayton ChristensenInstitute.2.09.2019tarihinde<https://www.christenseninstitute.org/wpc>

[ntent/uploads/%202013/05/Is-%20K-12-Blended-Learning-Disruptive.pdf](#)
erişilmiştir.

Christen, L. B, Johnson, B. R., Turner, L.A. (2015), *Araştırma Yöntemleri Deseni ve Analiz* (Çev. Ahmet Aypay). Ankara: Anı Yayıncılık.

Clark, K. (2015). “The Effects of the Flipped Model of Instruction on Student Engagement and Performance in the Secondary Mathematics Classroom”. *Çevrimiçi Eğitimciler Dergisi*.12(1), 2015.

Critz, C.M, Knight,D. (2013). “Using The Flipped Classroom Graduate Nursing Education”. *Nurse Educator*, 38(5), 2013, 210-213.

Creswell, J. W. (2014) “*Araştırma Deseni*”, (Çev. Mesut Bütün), Ankara: Eğiten Kitap Yayınları.

Çetin, S. A. (2017). Ters-Yüz Sınıf Modelinin Yabancılar Türkçe Öğretiminde Kullanılması Üzerine Bir Öneri. *Uluslararası Türkoloji Araştırmaları ve İncelemeleri Dergisi*. 3(1).

Dangwal, Lalima, K. “Blended Learning: An Innovative Approach”. *Universal Journal of Educational Research* 5(1), 2017, 129-136.

Davies, R.S, Dean, D. L, Ball, N.(2013). Flipping The Classroom and Instructional Technology İntegration İn a College-Level İnformation Systems Spreadsheet Course. *Education Tech Research Dev* (2013) 61:563–580.

Demiralay, R., Karataş, S. (2014). Evde Ders Okulda Ödev Modeli. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*. 3(3),

Demirbaş, M. (2014). “Bilimsel Araştırma ve Özellikleri”. Mustafa Metin (Ed). *Kuramdan Uygulamaya Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (ss.15). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Deveci, Topal, A. Akhisar, Ü.(2018). Ters Yüz Öğrenme Yaklaşımının Öğrencilerin Akademik Başarılarına Etkisi: Mikroişlemci /Mikrodenetleyiciler II Dersinin Uygulaması. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 1(2),135-148.

Doğanay, A. (2012). “*Sosyal Bilgiler Öğretimi*”, Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi, Cemil Öztürk, Dursun Dilek (Ed). Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.

Dursunlar, E.(2018). *Ters Yüz Sınıf Modelinin 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Yaşayan Demokrasi Ünitesinde Öğrencilerin Akademik Başarısına Etkisi*, (Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi, Ankara.

Erdoğan, E. (2018). *Sosyal Bilgiler Öğretiminde Ters Yüz Edilmiş Sınıf Modelinin Kullanımı*. (Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Ertürk, S. “Son Makalesi Türkiye’de Eğitim Felsefesi Sorunu” *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3, 1988, 11-16.

Esen, E. Karagöl, İ.(2019). Ters-Yüz Edilmiş Öğrenme Yaklaşımının Akademik Başarıya Etkisi: Bir Meta-Analiz Çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34(3): 708-727.

Gençer, B.G.,Gürbulak,N,. Adıgüzel,T.(2014). Eğitimde Yeni Bir Süreç: Ters-Yüz Sınıf Sistemi. *Inter National Teacher Education Conference*, 882.

Gökdemir, A. (2018). *Sosyal Bilgiler Öğretmeni Yetiştirmede Ters Yüz Öğrenme: Bir Karma Yöntem Çalışması*, (Doktora Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.

Göktaş, İ., Gürsoy, S. “İlkokullarda Dönüştürülmüş Sınıf Modelinin Matematik Dersindeki Akademik Başarı ve Motivasyona Etkisi”. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi*. 12(26), 2018.

Göktaş, Y., Topuz, A. C. “Türk Eğitim Sisteminde Teknolojinin Etkin Kullanımı İçin Yapılan Projeler: 1984-2013 Dönemi” *Bilişim Teknolojileri Dergisi* 8(2). 2015.

Gülşen, Otacıoğlu, A.S., Yıldız,Y.(2017). “Flüt Eğitiminde Ters Yüz Öğrenme Modelinin Öğrenci Başarısı Üzerine Etkileri”. *Route Educational and Social Science Journal*. 4(6), 2017, 255.

Gümüş, A. (2015). “Türkiye’de Eğitim Politikaları”. Gümüş, A. (Ed). (s.2).Nobel Yayınları.

Hayırsever, F. Orhan, A. (2018) “Ters Yüz Edilmiş Öğrenme Modelinin Kuramsal Analizi”. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi dergisi* 14(2), 584.

Jdaitawi, M. (2019). “The Effect of Flipped Classroom Strategy on Students Learning Outcomes”. *International Journal of Instruction*. 12(3).

Jeong, J. S, Canada, F., Gomez, D. (2018). “The Study of Flipped-Classroom for Pre-Service Science Teachers. *Education Sciences*. 2(16). 2018.

Kara, C, (2016). *Tıp Fakültesi Klinik Eğitiminde “Ters-Yüz Sınıf Modeli”Kullanılabilir Mi ?* (Yüksek Lisans Tezi), Akdeniz Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Antalya.

Karaman, B. (2018). *Ters Yüz Sınıf Modelinin Sosyal Bilgiler 7.Sınıf Yaşayan Demokrasi Ünitesinde Uygulanması*,(Yüksek Lisans Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Aydın.

Karasar, N. (1999). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınları.

Kardaş, F., & Yeşilyaprak, B. (2015). Eğitim ve öğretimde güncel bir yaklaşım: teknoloji destekli esnek öğrenme (flipped learning) modeli. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 48(2)

Kesim, E.(2011). *Uzaktan Eğitimde Meydana Gelen Değerler Dizisi (Paradigma) Değişimlerinin E-Öğrenme Ekonomisi Alanına Yansımaları*. M.Kesim, U. Demiray, G.Yamamoto (Ed.), “Türkiye’de E-Öğrenme gelişmeler ve uygulamalar”, (s.2). Ankara: Efil Yayınevi.

Khan, R., N. Watson, R. (2018). “The flipped classroom with tutor support: an experience in a level one statistics unit”. *Journal of University Teaching & Learning Practice*, 15(3).

Kızılloluk, H. (2013). “Eğitimin Toplumsal Temelleri”. (s.1).Ankara: Pegem Akademi.

Kuzu, A., Arslan, H. (2019). Eba Ders Modülünün Ve Vsınıf Yazılımının Ters Yüz Sınıf Modelinde Uygulanabilirliğine Yönelik Öğretmen Görüşleri. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1).

Mark, D. (2015) “ Flipping The Classroom: Turning An Instructional Methods Course Upside Down”. *Journal of College Teaching & Learning*. 12(4),

Marlowe, C., A. (2012). “*The Effect Of The Flipped Classroom On Student Achievement And Stress*”, (Master of Science). Montana State University. Bozeman, Montana.

Meb. (2018). “ *Bilişim Teknolojileri ve Yazılım Dersi Öğretim Programı*”. Ankara: Meb Yayınevi.

Meb. (2019). www.eba.gov.tr. Eğitim Bilişim Ağı: 1Nisan tarihinde <https://odsgm.meb.gov.tr/kurslar/PDFFile.aspx?name=kazanimtestleri.pdf> adresinden erişilmiştir.

Merriam, S. B. (2015). *Nitel Araştırma Desen ve Uygulama İçin Bir Çeviri*. (Çev Selahattin Turan). Ankara; Nobel Yayıncılık.

Miller,A, (2012). Five Best Practices for the Flipped Classroom. Erişim tarihi 15 ekim 2019. <https://www.edutopia.org/blog/flipped-classroom-best-practices-andrew-miller>.

Moravec, Marin. - Williams, Adrienne. - Aguilar-Roca, Nancy. - O'dowd, Dianne K. (2010). “Learn before lecture: a strategy that improves learning outcomes in a large introductory biology class.” *CBE-Life Sciences Education*, 9(4), 473-481. dan aktaran Zownorega, Stephen J. (2013). “Effectiveness of flipping the classroom in a honors level, mechanics-based physics class.” (Master's Thesis). Eastern Illinois University.

Özdemir, S., Yalın, H.İ., Sezgin, F. (2012). “*Eğitim Bilimlerine Giriş*”. Ankara: Pegem Nobel Akademi yayınları.

Özmen, H. (2014). “ Deneysel Araştırma Yöntemi”. Mustafa Metin (Ed). *Kuramdan Uygulamaya Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. (ss.49). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Özmen, H.(2015). “*Eğitimde Bilimsel Araştırma Yöntemleri*”. Metin, M.(ed.). Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi.

Öztürk, C. (2012). “Sosyal Bilgiler: Toplumsal Yaşama Disiplinler Arası Bir Bakış”. Cemil ÖZTÜRK (Ed.). *Sosyal Bilgiler Öğretimi* (ss.28). Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Öztürk, S. Alper, A. “Programlama Öğretimindeki Ters-Yüz Öğretim Yönteminin Öğrencilerin Başarılarına, Bilgisayara Yönelik Tutumuna ve Kendi Kendine Öğrenme Düzeylerine Etkisi”. *Best Dergi*. 3(1), 2019, 13-26.

Phillips, C.R, Trainor, J.E. Millennial students and the flipped classroom. *Proceedins of ASBBS*; 21, 2014,519-530

Pierce, R.& Fox, J. (2012). Vodcasts and active-learning exercises in a flipped classroom model of a renal pharmacotherapy module. *American Journal of Pharmaceutical Education*, 76(10), 1-5.

Saulnier, B., M. (2015). “The Flipped Classroom in Systems Analysis & Design: Leveraging Technology to Increase Student Engagement”. *Information Systems Education Journal (ISEDJ)*. 13 (4).

Saunders J.M. (2014). *The Flipped Classroom: Its Effect On Student Academic Achievement, And Critical Thinking Skills In High School Mathematics*, (Ph. D. Dissertation), Liberty University.

Schmidt. S, M. “The Flipped Classroom: A Twist On Teaching”. *Contemporary Issues in Education Research*. 9(1), 2016,2.

Serçemeli, M. (2016). Muhasebe eğitiminde yeni bir yaklaşım önerisi: Ters yüz edilmiş sınıflar. *Muhasebe ve Finansman Dergisi* (116).

Sever, R. (2015). “Sosyal Bilgiler Öğretimine Giriş”. Ramazan Sever (Ed). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. (ss. 6). Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.

Sezgin, F., Özdemir, S., Yalın, H.İ. (2012). “*Eğitim Bilimlerine Giriş*”, Ankara: Nobel Akademi yayınları.

Singh, A. H, Mohanta, P.R.(2014). Exploring the Feasibility of Implementing Flipped Classroom Concept in *Engineering Education. Journal of Engineering Education Transformations*, 30(02), 2394-1707.

Singh, H. “Building Effective Blended Learning Programs”. *Issue of Educational Technology*. 43(6), 2003, 51-54.

Sönmez, V., Alacapınar, F. G. (2014). “ *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*”. Ankara: Anı Yayıncılık.

Staker, H., & Horn, M. B. (2012). *Classifying K–12 blended learning*. Mountain View, CA: Innosight Institute.

Suo, J, Hou, X.(2017) “A Study on the Motivational Strategies in College English Flipped Classroom”. *English Language Teaching*. 10(5), 2017, 63.

Şahin,S., Şahin, Z. “Ters Düz Sınıflar ve Yeni Nesil Eğitim Dijital Öğrenci Koçluğu”. *International Journal of New Trends in Arts, Sports &Science Education*,4 2016, 13.

Şimşek, A. (2017). “ *Öğretim Tasarımı*”, Ankara: Nobel Akademik Yayınları.

Şişman, M.(2012). “*Eğitim Bilimlerine Giriş*”. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Talbert, R. “İnverted Classroom”. *Colleagues*, 9(1), 2012,7.

Taşpınar. M, (2015). “ *Kuramdan Uygulamaya Öğretim İlke ve Yöntemleri*”, Ankara: Pegem Akademi Yayınları. (7.Baskı).

Topses, M., D. (2018). “*Eğitim Sosyolojisi*”.(s.1). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık (3.Baskı).

Türk Dil Kurumu (2019), Erişim Tarihi: 21Mayıs2019, <http://www.tdk.gov.tr>

Türk Dil Kurumu (TDK). (2019). Sözlükler. <https://sozluk.gov.tr/> Adresinden 22 ekim 2019 tarinde erişilmiştir.

Türkoğlu, İ., Uzunkoca, F. (2017) “ İlköğretim 7. Sınıflarda Ekosistem Konusunun Öğretiminde Geleneksel ve Bilgisayar Destekli Öğretim

Yöntemlerinin Öğrenci Başarısına Etkisinin Karşılaştırılması”. *Turkish Journal of Educational Studies*, 4 (2), 2017, 83-84.

Uşun, S. (2006). “ *Uzaktan Eğitim*”. (s.2). Ankara: Nobel Yayınevi(1.Baskı).

Ünsal, H. (2010) “Yeni Bir Öğrenme Yaklaşımı: Harmanlanmış Öğrenme”. *Milli Eğitim Dergisi*. 185, 2010, 130.

Ünsal, H. (2012) “Harmanlanmış Öğrenmenin Başarı ve Motivasyona Etkisi”. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*.10(1), 2012,1-27.

ÜRE, Ö. (2002). “21.Yüzyıl Öğretmeni”. A. Sünbül, (Ed.). “*Eğitime Yeni Bakışlar*” (s.1). Ankara: Mikro Yayınları.

Yalçinkaya, E., Uslu S. (2015). “ Sosyal Bilgilerin Tarihçesi ve Temel Eğitimdeki Yeri”. Ramazan Sever (Ed). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. (ss. 41). Ankara: Nobel Akademi Yayıncılık.

Yanpar, T. (2012). “Etkili ve Anlamlı Öğrenme İçin Kuramsal Yaklaşımlar ve Yapılandırmacılık” Cemil Öztürk (Ed.). *Sosyal Bilgiler Öğretimi*. (ss.60).Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Yavuz, S., Coşkun, E. A. (2008). “Sınıf öğretmenliği öğrencilerinin eğitimde teknoloji kullanımına ilişkin tutum ve düşünceleri”. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2008, 34(34).

Yeşiltaş, E, (2013).Sosyal Bilgiler Öğretiminde İnteraktif Ortam ve Bilgisayar Kullanımı. R.Sever, E.Koçoğlu(Ed.).”*Sosyal Bilgiler Öğretiminde Eğitim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*”.(s.105). Ankara: Pegem Akademi.

Yıldız, Y., Otacıoğlu, S. A. (2017). Flüt Eğitiminde Ters Yüz Öğrenme Modelinin Öğrenci Başarısı Üzerine Etkileri. “*Route Educational and Social Science Journal*”. 4(6), 2017.

Yücel, C.(2004).Eğitim İle İlgili Temel Kavramlar. C.Celep(Ed.). “*Meslek Olarak Öğretmenlik*”.(ss.1-22), Ankara: Anı Yayıncılık.

EKLER

Ek 1 Akademik Başarı Testi

Etkin Vatandaşlık Öğrenme Alanı Ters Yüz Sınıf Modeli Akademik Başarı Testi

1. Her kurumun yasalarca belirlenmiş görev ve sorumlulukları vardır.

Aşağıdakilerden hangisi sağlık kurumlarının görevlerinden biri değildir?

- A) Çöplerin zamanında toplanmasını sağlamak
- B) Bulaşıcı, salgın hastalıklara koruyucu önlem almak
- C) Tedavi edici hekimlik hizmetlerini yapmak
- D) Çocuk sağlığının korunmasını sağlamak

2. Sağlıklı ve temiz bir çevrede yaşamak, toplumun önemli ihtiyaçları arasındadır. Bu ihtiyacı karşılayan birçok kurum vardır.

Aşağıdakilerden hangisi bu kurumlardan değildir?

- A) Belediyeler
- B) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
- C) Orman ve Su İşleri Bakanlığı
- D) Adalet Bakanlığı

3.I. Çocuk Esirgeme Kurumu

II. Toplu Konut İdaresi (TOKİ)

III. Sağlık Ocakları

IV. Aşevleri

Yukarıdakilerden hangileri toplumun temel ihtiyacı olan barınma ile ilgili kurum ve kuruluşlardandır?

- A) I ve II. B) II ve III.
- C) II ve IV. D) III ve IV.

4.Devlet, toplumun temel ihtiyaçlarını karşılamakla sorumludur. Ancak nüfusun giderek artması dolayısıyla devlete destek olacak kuruluşlara ihtiyaç

duyulmuştur. **Gönüllülerin desteğiyle toplum için hizmet eden bu kuruluş aşağıdakilerden hangisidir?**

- A) Sivil Toplum Kuruluşları
- B) Sağlık Bakanlığı
- C) Adalet Bakanlığı
- D) Talim ve Terbiye Kurulu

5. Ülkemizde merkezi yönetime ve bakanlara yardımcı olmak, belli konularda görüş bildirmek ve denetim yapmak gibi amaçlarla oluşturulmuş çeşitli kurumlar vardır. **Aşağıdakilerden hangisi bu kurumlardan değildir?**

- A) Milli Güvenlik Kurumu
- B) Danıştay
- C) Sayıştay
- D) Milli Eğitim Bakanlığı

6. **Aşağıdakilerden hangisi sivil toplum kuruluşlarının faaliyet alanlarından biri değildir?**

- A) Hayvanların korunması
- B) İhtiyaç sahiplerine yardım
- C) Suçluların cezalandırılması
- D) Eğitim faaliyetlerinin desteklenmesi

7. Sivil Toplum Kuruluşları bireysel ya da toplumsal ihtiyaçları karşılar.

Buna göre;

- I. Sorumluluk duygusunu geliştirmesi,
- II. Dayanışma duygularını pekiştirmesi,
- III. Hoşgörülü olmayı sağlaması,

İfadelerinden hangileri Sivil Toplum Kuruluşlarının toplumsal katkılarındandır?

- A) I ve II. B) I ve III
C) II ve III. D) I, II ve III.

8. • Topluma ağaç ve orman sevgisi kazandırmak

- Hayvancılığın temeli olan meraları koruyup geliştirmek
- Çölleşmeyle mücadelede dünyaya örnek olmak

Yukarıda kuruluş amaçları verilen sivil toplum kuruluşu hangisidir?

- A) ÇEVKO B) AKUT
C) TEMA D) KIZILAY

9. Yukarıda verilen sivil toplum kuruluşunun çalışmalarıyla ilgili olarak;

- I. Toplumun sağlık ihtiyacını karşıladığı,
II. Çevreyi koruduğu,
III. Kültürel değerleri koruduğu,

ifadelerinden hangileri söylenebilir?

- A) Yalnız I. B) Yalnız II.
C) I ve III. D) II ve III.

10. Aşağıdakilerden hangisi kaymakamın sorumlu olduğu kurumlardan biridir?

- A) İl Emniyet Müdürlüğü
B) İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü
C) Tarım İl Müdürlüğü
D) İl Sağlık Müdürlüğü

11. Abdullah her sabah okuluna toplu taşıma araçları ile gitmektedir. Fakat mevcut hareket saatlerinin yetersiz olmasından dolayı okula geç kalmakta ya da okulda uzun süre beklemektedir.

Abdullah'ın bu sorunun çözümü aşağıdaki yerel yönetim birimlerinden hangisinin görev alanına girmektedir?

- A) Valilikler
- B) Belediyeler
- C) Muhtarlıklar
- D) Kaymakamlıklar

12. Aşağıdakilerden hangisi eğitim kurumlarının görev ve sorumluluklarından değildir?

- A) Eğitim öğretim hizmeti vermek
- B) Kişilerin kültürel farklılıklarını ortadan kaldırmak
- C) Kişileri yetenekleri doğrultusunda eğitmek
- D) Topluma uyumlu kişiler yetiştirmek

13. Her mahalle ve köyün bir yöneticisi vardır. Bu yönetici seçimle iş başına gelir ve devletin mahalle ya da köydeki en yetkili temsilcisidir.

Hakkında bilgi verilen yerel yönetici aşağıdakilerden hangisidir?

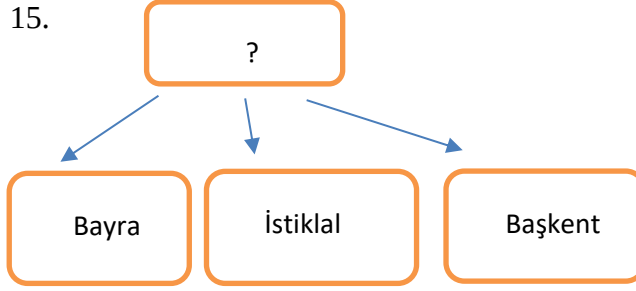
- A) Vali
- B) Belediye başkanı
- C) Muhtar
- D) Kaymakam

14. Aşağıdakilerden hangisi çocuk haklarından biri değildir?

- A) Eğitim, kız erkek tüm çocuklara zorunludur.
- B) Çocuklar sağlıklı bir çevrede yaşamalıdır.
- C) Çocuklar düşüncelerini özgürce açıklayabilmelidir.

D) Çocuklar fabrikalarda çalıştırılmalıdır.

15.

Yukarıdaki diyagrama getirilmesi gereken en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

A) Merkezî Yönetim Birimleri

B) Bağımsızlık Sembolleri

C) Demokrasinin Temel İlkeleri

D) Resmî Kurumlar

16. Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin 12. Maddesi 'Çocuğun Katılım Hakkı' kendi görüşlerini oluşturma yeteneği olan her çocuğun kendini etkileyecek her konuda görüşlerini serbestçe ifade etmesi anlamını taşımaktadır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi katılım hakkına örnek gösterilemez?

A) Okul öğrenci temsilcisi seçimlerinde aday olmak

B) Hastalığımızın tedavisi için hastaneye gitmek

C) Okulda yaşamımızı etkileyen konularda görüşlerimizi belirtmek

D) Çevremizdeki sorunlarla ilgili düşüncelerimizi yetkililere iletmek

17. Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?

Şüheda fışkıracak, toprağı sıksan şüheda.

Canı, cananı, bütün varımı alsın da Hüda,

Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

İstiklal Marşımızın yukarıda verilen kıtasından hareketle Mehmet Akif ERSOY'un hangi kavrama vurgu yaptığı söylenebilir?

A) Barış

B) Yurt sevgisi

C) Çağdaşlaşma

D) Demokrasi

18.Anayasamıza göre insanların sınırlandırılmaz temel hak ve özgürlükleri vardır. Ne sebeple olursa olsun bu haklar sınırlandırılmaz.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi bu haklardan değildir?

- A) Yaşama Hakkı
- B) Düşünce ve Kanaat Özgürlüğü
- C) Din ve Vicdan Özgürlüğü
- D) Konut Dokunulmazlığı

19. Türkiye’de ulusal egemenliğin yönetime yansıdığı ve yasaların yapıldığı kurum aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Türk Dil Kurumu
- B) Türk Tarih Kurumu
- C) Türkiye Büyük Millet Meclisi
- D) Merkez Bankası

20. Valilik; “İlimizdeki kuş gripi salgınının önlenmesi için bir dizi önlemler alınacağı kamuoyuna duyurulmuştur.”

açıklamasına göre aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Güvenlik tedbirlerinin uygulanmasını sağlamıştır.
- B) Halkın sağlığını korumak için kararlar almıştır.
- C) Eğitimin aksamaması için önlem alınmıştır.
- D) Yasalara aykırı hareket etmiştir.

21. Fatma, annesine kendisini ilgilendiren bir konu ile ilgili görüşlerini bildirmiştir.

Buna göre annesinin Fatma’ya aşağıdaki cevaplardan hangisini vermesi düşünce özgürlüğüne saygılı olduğunu gösterir?

- A) Senin fikirlerin bizim için önemlidir.
- B) Sen anlamazsın, daha çok küçüksün.

C) Bu konu seni hiç ilgilendirmiyor.

D) Senin bu konuda söz söyleme hakkın yok!

22. Aşağıda verilen yönetim birimleri ve yöneticileri ile ilgili eşleştirmelerden hangisi yanlıştır?

<u>Yönetim birimleri</u>	<u>Yöneticileri</u>
A) İl	Vali
B) Mahalle	İhtiyar heyeti
C) İlçe	Kaymakam
D) Köy	Muhtar

23. E-devlet kapısı, devlet tarafından verilen bazı hizmetlerin elektronik ortamlarda sunulmasıdır. Bu sayede devlet hizmetlerinin vatandaşa en kolay ve etkili yoldan hızlı ve kesintisiz bir şekilde ulaştırılması hedeflenmektedir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi e-devlet ile sunulan hizmetlerden biri olamaz?

- A) Mahkeme dava dosyası sorgulama
- B) Vergi borcunu öğrenme
- C) Trafik cezası ödeme
- D) Cep telefonu ile IMEI numarasını eşleştirme

24. Şehit kanlarıyla, vermişim rengini,

Gökten Ay'la-Yıldızı koparmışım;

Yüreğimi koymuşum sana, yüreğimi;

Birde vatan sevgimi....

Sen dalgalan, ben coşayım,

Uğruna destanlar yazayım!...

Yukarıdaki şiir bağımsızlık sembollerimizden hangisi ile ilgilidir?

- A) Bayrak B) İstiklal Marşı C) Başkent D) TBMM

CEVAP ANAHTARI

1.	A
2.	D
3.	A
4.	A
5.	D
6.	C
7.	D
8.	C
9.	A
10.	B
11.	B
12.	B

13.	C
14.	D
15.	B
16.	B
17.	B
18.	D
19.	C
20.	B
21.	A
22.	B
23.	C
24.	A

Ek. 2 Ders Planları

Ters-Yüz Sınıf Modeli Örnek Ders Planı

DERS: Sosyal Bilgiler

SINIF: 5

SÜRE: 40+40=80 dk

KONU: Halka Hizmet Veren Kurumlar

TARİH: 15-19 Nisan 2019

ÖĞRENME ALANI : Etkin Vatandaşlık

KAZANIM: Çevresindeki toplumsal ihtiyaçlar ile bu ihtiyaçların karşılanması için hizmet veren kurumları ilişkilendirir.

DEĞERLER: Özgürlük ve Bağımsızlık

BECERİLER: Araştırma ve Sosyal Kalıtım

ARAÇ-GEREÇ/ORTAM: Konu ile ilgili etkinlikler / Klasik sınıf ortamı

YÖNTEM VE TEKNİKLER: Anlatım , Tartışma, Soru-Cevap, İnceleme

SÜREÇ

- Öğretmen derse soru sorarak başlar. Videoların izlenip izlenmediği ile ilgili soru sorar.
- Toplumu oluşturan bireylerin mutlu ve huzurlu bir şekilde yaşayabilmesi eğitim, sağlık, ve güvenlik gibi ihtiyaçlarının karşılanmasına bağlıdır. İnsanlar temel ihtiyaçlarının birçoğunu kendi başına karşılayamaz. Bu nedenle temel ihtiyaçların karşılanması için pek çok kurum görev yapmaktadır.
- Öğretmen öğrencilere “izlediğiniz videolardan hangi kurumları öğrendiniz ve öğrendiğiniz kurumlara birer örnek veriniz ?” diye soru sorar.
- Öğretmen sürekli videolarda anlatmış olduğu konu ile ilgili öğrencilere soru yöneltir.
- Öğretmen konuyu kısaca özetler.
- Hazırlamış olduğu etkinlikleri öğrencilere dağıtır. Etkinlikler bittikten sonra birlikte etkinlikleri cevaplarlar.

DEĞERLENDİRME:

- Biz bugün neler öğrendik ?
- Kurum neye denir?
- Videoların bize faydası nelerdir ?

Ters-Yüz Sınıf Modeli Örnek Ders Planı

DERS: Sosyal Bilgiler

SINIF: 5

SÜRE: 40+40=80 dk

KONU: Yaşadığım Yerin Yönetimi

TARİH: 22-26 Nisan 2019

ÖĞRENME ALANI : Etkin Vatandaşlık

KAZANIM: Yaşadığı yerin yönetim birimlerinin temel görevlerini açıklar.

DEĞERLER: Özgürlük ve Bağımsızlık

BECERİLER: Araştırma ve Sosyal Kalıtım

ARAÇ-GEREÇ/ORTAM: Konu ile ilgili etkinlikler / Klasik sınıf ortamı, Akıllı tahta

YÖNTEM VE TEKNİKLER: Anlatım , Tartışma, Soru-Cevap, İnceleme, Beyin Fırtınası

SÜREÇ

- Öğretmen derse “Videolar izlendi mi ”diye soru sorar.
- Sizce valinin görevi nedir ? sorusu sorularak derse başlayabilir.
- Öğrencilerden gelen doğru cevaplar genişletilerek ve günlük hayatla ilişkilendirilerek konuya geçiş yapılır.
- Konuyu kısaca özetler.
- Konu ile ilgili etkinlikleri dağıtır.
- Öğrenciler etkinliği bitirdikten sonra birlikte cevaplarlar.
- Ders sonunda soru cevap yaparak dersi bitirir.

DEĞERLENDİRME:

- Devlet neye denir?
- İli kim yönetir ?
- Kaymakamın görevleri nelerdir ?

Ters-Yüz Sınıf Modeli Örnek Ders Planı

DERS: Sosyal Bilgiler

SINIF: 5

SÜRE: 40+40=80 dk

KONU: Temel Haklarımızı Öğrenelim

TARİH: 29-30 Nisan 2019

ÖĞRENME ALANI : Etkin Vatandaşlık

KAZANIM: Temel hakları ve bu hakları kullanmanın önemini açıklar.

DEĞERLER: Özgürlük ve Bağımsızlık

BECERİLER: Araştırma ve Sosyal Kalıtım

ARAÇ-GEREÇ/ORTAM: Konu ile ilgili etkinlikler / Klasik sınıf ortamı

YÖNTEM VE TEKNİKLER: Anlatım , Tartışma, Soru-Cevap, İnceleme

SÜREÇ

- Öğretmen derse soru sorarak başlar. Videoların izlenip izlenmediği ile ilgili soru sorar.
- Konuyu kısaca özetler.
- Bir insanın sahip olduğu ve insanca yaşayabilmesi için gerekli olan haklara temel hak denir. Temel haklarımız nelerdir? Temel özgürlüklerimiz nelerdir? Diye öğrencilere soru yöneltir.
- Video ile ilgili sorular sorar.
- Konu ile ilgili hazırlamış olduğu etkinliği öğrencilere dağıtır.
- Etkinlikleri cevaplar ve ders iyice pekiştirilir.

DEĞERLENDİRME:

- Temel hak neye denir?
- Temel haklarımız nelerdir?
- Temel özgürlüklerimiz nelerdir?
- Dersin sonunda neden etkinlik yapıyoruz?

Ters-Yüz Sınıf Modeli Örnek Ders Planı

DERS: Sosyal Bilgiler

SINIF: 5

SÜRE: 40+40=80 dk

KONU: Bayrağımız ve İstiklal Marşı

TARİH: 6-10 Mayıs 2019

ÖĞRENME ALANI : Etkin Vatandaşlık

KAZANIM: Milli egemenlik ve bağımsızlık sembollerimizden Bayrağımıza ve İstiklal Marşına değer verir.

DEĞERLER: Özgürlük ve Bağımsızlık

BECERİLER: Araştırma ve Sosyal Kalıtım

ARAÇ-GEREÇ/ORTAM: Konu ile ilgili etkinlikler / Klasik sınıf ortamı

YÖNTEM VE TEKNİKLER: Anlatım , Tartışma, Soru-Cevap, İnceleme

SÜREÇ

- Öğretmen derse soru sorarak başlar. Videoların izlenip izlenmediği ile ilgili soru sorar.
- İstiklal Marşı'nı söylemek size hangi duyguları yaşıyor ? sorusu sorularak derse geçiş yapılır.
- Egemenlik, Milli egemenlik, Milli bağımsızlıktan bahsedilir.
- Konuyu kısaca özetler.
- Videoda anlattığı konu ile ilgili sorular yöneltir.
- Hazırlamış olduğu etkinlikleri yaptırır.

DEĞERLENDİRME:

- Egemenlik neye denir?
- Milli bağımsızlık nedir?
- Bağımsızlık sembollerimiz nelerdir?

Ek.3 Ders İçi Etkinlikler

1.halka hizmet veren kurumlar konusu ile ilgili yapılan etkinlik:

KIZILAY-AÇEV-TEGV-İLKİYAR-ÇEKÜL-LÖSEV-ÇEVKO-TEMA-YEŞİLAY-TÜRK BÖBREK VAKFI(TBV)- TÜRK KALP VAKFI (TKV)

Yukarıdaki sivil toplum adlarını aşağıda verilen açıklamalarla eşleştiriniz.

.....: Savaşta yaralanan ya da hastalanan askerlere yardım etmek amacıyla kurulmuştur. Hilal-i Ahmer idi daha sonra adı değiştirildi. Ülkemizin en köklü sivil toplum kuruluşudur. Savaşlarda ve doğal afetlerde insanların ihtiyaçlarını karşılamak ve yaralarını sarmak için vardır.

.....: Anne ve çocuk eğitimini amaçlar. Erken çocukluk ve yetişkin eğitimine katkı sağlamak ,eğitimde eşitliğin sağlanmasına katkı sağlamak amacı ile çalışır.

.....: Türkiye de ambalaj atıkları geri kazanma sisteminin oluşmasında etkin rol oynamak amacı ile kurulmuştur.

.....: Toprak örtüsü ve toprağın korunması konusunda kamuoyunu eğitmek ve bilinçlendirme, erozyonla mücadele etmek amacı ile kurulmuştur.

.....: Sigara alkol ve uyuşturucu maddelerle mücadele ederek toplum sağlığını korumayı amaç edinmiştir

.....: Eğitim alanında yaptığı çalışmalar sayesinde Türkiye'de eğitime en çok destek veren sivil toplum kuruluşlarından biridir. Topladığı bağışlar sayesinde yardıma muhtaç çocuklara yardım eden, onların eğitim masraflarını karşılayan kuruluş, gönüllü vatandaşların ve bağışçıların katkılarıyla bu faaliyetlerine devam etmektedir.

.....: Türkiye deki böbrek hastalarının tedavisini sağlamak ve böbrek bağışının önemini kavratmak amacı ile çalışır.

.....: Kalp ve damar hastalıkları hakkında toplumu bilinçlendirerek ekonomik durumu iyi olmayan hastalara tedavi imkanı sağlar.

.....: İlköğretim kurumlarına yardım için çalışır. Özellikle köy okullarına ve yardıma ihtiyacı olan diğer ilköğretim okullarının ihtiyacını karşılamayı amaç edinmiştir.

.....: Çevrenin Korunmasını ve çevremizdeki kaybolmaya yüz tutmuş kültürel değerlerimizi korumak ve iyileştirmeyi amaç edinmiştir.

.....: 1998 yılında Ankara'da kurulmuştur. Lösemi hastalığı konusunda toplumda insanları bilinçlendirmeye çalışmaktadır. Lösemi hastası olan pek çok kişiye ve bu hastaların ailelerine maddi ve manevi destek sağlamaktadır.

Aşağıdaki Sivil Toplum Örgütleri İle Çalışma Alanlarını Eşleştiriniz.

- 1.Lösemili ve kan hastası çocukların, sağlık ve eğitim başta olmak üzere her türlü ihtiyaçların sağlanmasına yardımcı olmak
- 2.Savaşa ve barışta felakete uğrayanlara her türlü yardımı sağlamak için kurulmuş insancıl amaçlı bir dernektir.
- 3.Her türlü doğal afetlerde arama kurtarma faaliyetlerinde bulunur.
- 4.Yetenekli fakat maddi olanaklardan yoksun çocukların ve gençlerin eğitim ve öğrenimlerini sağlamak için yardım eder
- 5.Türkiye'deki çölleşme, kuraklık, ağaçlandırma, su kirliliği gibi, çevre sorunları ile ilgili çalışmalar yapar.

2.Yaşadığım yer ve yönetimi konusu ile ilgili yapılan etkinlik:

Aşağıda yerel yönetim birimlerinden olan belediye ve muhtarlıkların görevleri verilmiştir. Cümlelerin başındaki numarayı doğru yönetimin altına yazarak bu görevlerin hangi yönetim birimine ait olduğunu gösteriniz.

- 1)Seçim sandık listelerini ilan etmek
- 2)Şehir içimde yol ve kaldırım yapılması
- 3)Şehir içi ulaşım hizmetlerinin sağlanması
- 4) Doğum ve ölüm olaylarında gerekli belgeleri düzenler
- 5) Altyapı çalışmalarının yürütülmesi
- 6) Park ve oyun bahçeleri yapılması
- 7)Zorunlu eğitim çağına gelen çocukların tespiti
- 8)Askerlik çağına gelenlerin işlerinin takibi
- 9) Salgın ve bulaşıcı hastalıkları ilgili kuruluşlara bildirmek
- 10) Yiyecek ve içecek satılan yerlerin denetlenmesi
- 11) İtfaiye teşkilatının kurulması

BELEDİYE	MUHTARLIK

3.Temel haklarımızı öğrenelim konusu ile ilgili yapılan etkinlik:

Kişi Hakları:

-..... Hakkı (Any. 17.mad ;Herkes yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir.) **En temel insan hakkıdır.**

-..... Hakkı (Any. 17.mad.;Tıbbi zorunluluklar ve kanunda yazılı haller dışında,kişinin vücut bütünlüğüne dokunulamaz; rızası olmadan bilimsel ve tıbbi deneylere tabi tutulamaz. Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan cezaya ve muameleye tabi tutulamaz.)

-..... Gizliliği ve Korunması Hakkı(Any. 20. mad.; Herkes özel hayatına ve aile hayatına saygı gösterilmesini isteme hakkına sahiptir. Özel hayatın ve aile hayatının gizliliğine dokunulamaz.)

-.....Dokunulmazlığı Hakkı(Any. 21. mad.; Hakim kararı veya yetkili merciin yazılı emri bulunmadıkça kimsenin konutuna girilemez, arama yapılamaz ve buradaki eşyalara el konulamaz.)

-.....Hakkı(Any. 35.mad.; Herkes mülkiyet ve miras hakkına sahiptir.)

Ekonomik Haklar:

-.....Hakkı(Any. 49. mad; Çalışma herkesin **hakkı ve ödevidir.**)

-..... Hakları(Any. 172. mad.; Devlet tüketicileri koruyucu ve aydınlatıcı önlemler alır, tüketicilerin kendilerini koruyucu girişimlerini teşvik eder.)

Sosyal Haklar:

-..... Korunması Hakkı(Any. 35. mad.; Aile Türk toplumunun temelidir. Devlet ailenin huzur ve refahı ile özellikle ananın ve çocukların korunması ve aile planlamasının öğretimi ve uygulanmasını sağlamak için gerekli önlemleri alır.)

-..... ve Hakkı(Any. 42. mad.; Kimse eğitim hakkından yoksun bırakılamaz.)

-..... Hakkı(Any. 60. mad.; Herkes sosyal güvenlik hakkına sahiptir.Devlet bu güvenliğı sağlayacak önlemleri alır ve teşkilatı kurar.)

-..... Hakkı(Any. 56. mad.; Devlet, herkesin hayatını, beden ve ruh sağığı içinde sürdürmesini sağlamak için gerekli ortamı hazırlar.)(Bulaşıcı hastalıkları önleme, aşı kampanyaları düzenlemek, içme suyunu halka ucuz ve temiz şekilde ulaştırmak, yaşanılabilir bir çevre oluşturmak)

-..... Hakkı(Any. 57.mad.; Devlet, şehirlerin özelliklerini ve çevre şartlarını gözetten bir planlama çerçevesinde, konut ihtiyacını karşılayacak tedbirleri alır.)

-..... Hakkı(Any. 56. mad.; Herkes, sağıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek devletin ve vatandaşın ödevidir.)

Siyasi Haklar

-..... ve Faaliyette Bulunma Hakkı (**Halkın yönetime katılımını sağlar**)(Any. 67. mad.; Vatandaşlar, kanunda gösterilen şartlara uygun olarak seçme, seçilme ve siyasi parti içinde siyasi faaliyette bulunma ve halk oylamasına katılma hakkına sahiptir.)

-..... ve Hakkı(Any. 74. mad.; Vatandaşlar, kendileriyle veya kamu ile ilgili dilek ve şikayetlerini yetkili makamlara ve TBMM'ne yazı ile başvurma hakkına sahiptir.)

-..... Hizmetine Girme Hakkı(Any. 70. mad.; Her Türk kamu hizmetlerine girme hakkına sahiptir. Hizmete alınmada görevin gerektirdiğı niteliklerden başka hiçbir ayırım gözetilmez.)

-..... Hakkı(Any. 66.mad.;Türk Devleti'ne vatandaşlık bağıyla bağılı olan herkes Türk'tür.

TEMEL ÖZGÜRLÜKLERİMİZ

-..... ve..... Özgürlüğü(Any 25. mad.; Herkes düşünce ve kanaat özgürlüğüne sahiptir. Her ne sebep ve amaçla olursa olsun kimse, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz; düşünce ve kanaatleri sebebiyle kınanamaz ve suçlanamaz.)

-..... ve Özgürlüğü(Any. 24. mad.; Herkes vicdan, dini inanç ve kanaat özgürlüğüne sahiptir. Kimse ibadete, dini ayin ve törenlere katılmaya zorlanamaz; dini inanç ve kanaatlerinden ötürü kınanamaz ve suçlanamaz.)

-.....ve..... Özgürlüğü (Herkes bilim ve sanatı serbestçe öğrenme ve öğretme, açıklama, yayma ve her türlü araştırma hakkına sahiptir.)

-.....ve..... Özgürlüğü (Any. 23. mad.; Herkes yerleşme ve seyahat özgürlüğüne sahiptir. Vatandaş sınır dışı edilemez ve yurda girme hakkından mahrum bırakılamaz.)

-..... Özgürlüğü (Any. 28. mad.; Basın hürdür, sansür edilemez. Devlet basın ve haber alma özgürlüklerini sağlayacak önlemleri alır.)

-..... Hak ve Özgürlüğü(Any.34. mad.; Herkes önceden izin almadan, silahsız ve saldırısız toplantı ve gösteri yürüyüşü düzenleme hakkına sahiptir. Any. 33. mad.; Herkes önceden izin almaksızın dernek kurma ve bunlara üye olma ya da üyelikten çıkma hürriyetine sahiptir.)

-..... Özgürlüğü(Any. 12. mad.; Herkes haberleşme özgürlüğüne sahiptir. Haberleşmenin gizliliği esastır.)

Vatandaşın Devlete Karşı Görevleri:

-..... ve Hakkı

-..... vermek(Vergi;kamu hizmetlerini karşılamak için devletin vatandaşlarından gelirine göre aldığı paradır)

-..... yapmak

-..... uymak

4) Bayrağımız ve İstiklal Marşı Konusu İle Yapılan Etkinlik

- Bayrağımız
- İstiklal Marşı'mız
- Dilimiz
- Başkentimiz

Verilenlerden kaç tanesinin bağımsızlığımızın sembolü olduğu söylenebilir?

- A.)4 B).3 C).2 D.)1

2) Ulusal egemenlik ve bağımsızlık sembollerimizden biri olan İstiklal Marşı'nın yazarı aşağıdakilerden hangisidir?

- A.) Mehmet Akif ERSOY
B.) İsmet İNÖNÜ
C.) Zeki ÜNGÖR
D.) Mustafa Kemal ATATÜRK

3) Milli Mücadele'nin kazanılmasından sonra “.....?.....” 13 Ekim 1923'te başkent olmuştur.

Verilen bilgide boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilirse bilgi doğru tamamlanmış olur?

- A.) İstanbul
B.) İzmir
C.) Ankara
D.) Trabzon

5) Türk Dil Kurumu aşağıdaki bağımsızlık sembollerinden hangisini koruyup geliştirmek için faaliyet yürütmektedir?

- A) Başkent B) Türkçe C) Türk Lirası D) Bayrak

6.İstiklal Marşı; ülkemizin bağımsızlığının simgesi, bayrağımızın ayrılmaz bir parçasıdır. İstiklal Marşı'nın yazarı Mehmet Akif Ersoy'dur. İstiklal Marşı, 12 Mart 1921'de TBMM tarafından kabul edilmiştir. Törenlerde söylediğimiz şekliyle de Osman Zeki Üngör tarafından 1930 yılında bestelenmiştir.

Yukarıda Verilen bilgilerde istiklal Marşı ile ilgili, aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

- A) Hangi tarihte kabul edildiğine
- B) Kim tarafından yazıldığına
- C) Hangi törenle okunduğunda
- D) Ülkemiz için hangi anlam ve önem taşıdığına

7.

Yukarıda, Cumhurbaşkanlığını temsil eden” Cumhurbaşkanlığı Forsu”nun görseli verilmiştir.

“Cumhurbaşkanlığı Forsu”nda bulunan 16 adet yıldız,aşağıdakilerden hangisinin simgesidir?

- A) Cumhurbaşkanının görev ve yetkileri
- B)Türkiye'nin dünya üzerindeki etkiler
- C)Tarihte kurulmuş Türk devletlerinin
- D)Geçmişteki Türk cumhurbaşkanlarının sayısı

8. 23 Nisan 1920’de Büyük Millet Meclisi burada açıldı. Ülkenin farklı yerlerinden seçilen milletvekilleri Ankara’ya geldi."

Yukarıdaki çalışma hangisi için yapılmıştır?

- A) Osmanlı Devletini yıkmak için.
- B) Ankara’yı başkent yapmak için.
- C) Kurtuluş Savaşını başlatmak için.
- D) Egemenliği sağlamak için.

9) Aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır ?

- A) İstiklal Marşımız ve Bayrağımız bir bütünlük oluşturur.
- B) Para bağımsızlık sembollerinden biri değildir.
- C) Meclis bağımsızlık sembollerinden biridir.
- D) Her bağımsız ülkenin bir sembolü vardır.

10) Aşağıdakilerden hangisi millî egemenlik ve bağımsızlık sembollerimizden birisi değildir?

- A) Türk Dili
- B) Başkent Ankara
- C) İstiklal Marşı
- D) Anıtkabir

Melike Söğüt

16 abone

Yüklenenler**Egemenlik ve
bağımsızlık
sembollerimiz 4**

58 görüntüleme · 1 ay önce

**Temel hak ve
özgürlükler 3**

74 görüntüleme · 2 ay önce

**Yaşadığım yer
ve yönetimi**

286 görüntüleme · 2 ay önce

Halka hizmet veren

BOŞLUK DOLDURMA

1. İnsanlığın uzun mücadeleleri sonucu elde ettiği, vazgeçilemez, devredilemez kazanımlarına... **temel hak ve özgürlükler** denir.
2. Ülkemizde... **On sekiz** ... yasını dolduran bireyler ülke yönetimine katılma hakkına sahiptir.
3. Temel hak ve özgürlüklerimiz... **Anayasa** ...uluslararası sözleşme ve bildirgeler ile koruma altına alınmıştır.
4. Temel hak ve özgürlüklerini bilen ve uygulayan bireylere... denir.
5. Devlet... hallerde temel hak ve özgürlükleri kısmen ya da tamamen durdurabilir.
6. En temel hakkımız olan... hakkını kullanamadığımız zaman diğer hak ve özgürlüklerimizi de kullanamayız.

Katılım
Etkin vatandaş
Yaşam
Olganüstü

EK. 4

SOSYAL BİLGİLER 5.SINIF ÖĞRENCİLERİNİN TERS YÜZ SINIF

MODELİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ GÖRÜŞME FORMU

Değerli Katılımcı,

Bu görüşme formu sizin ters yüz sınıf modeline ilişkin görüşlerinizi almak için hazırlanmıştır. Bu görüşme formundan elde edilecek bulgular akademik bir çalışma için kullanılacaktır. Değerli zamanınızı ayırarak sorulara içtenlikle cevap verdiğiniz için teşekkür ederim.

Araştırmacılar:

Melike SÖĞÜT

Cinsiyet:

Görüşme Soruları

S.1. Ters yüz sınıf modeli ile ilgili önerileriniz nelerdir?

S.2. Etkin vatandaşlık öğrenme alanının, Ters yüz sınıf modeline göre işlenmesi derse olan ilginizi artırdı mı? (Nedenleri ile birlikte açıklayınız)

S.3. İzlemiş olduğunuz videoların faydalı olduğunu düşünüyor musunuz? (Açıklayınız)

S.4. Evde yaptığınız etkinliklerin, öğretmen kontrolünde sınıf içerisinde yapılması, konunun kalıcılığını sağladı mı? (Nedenleri ile birlikte açıklayınız)

S.5. Size göre ters yüz sınıf modelinin olumlu ve olumsuz yönleri nelerdir ?

EK. 5

T.C.
AĞRI VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

04/04/2019

Sayı : 68513552-100-E-6871883
Konu : Bilimsel ve Eğitim Amaçlı
Çalışma İzni (Melike SÖĞÜT)

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Rektörlüğü Öğrenci İşleri Daire Başkanlığının
02.04.2019 tarihli ve 8332 sayılı yazısı.

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilimler
Eğitimi Ana Bilim Dalı Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı tezli yüksek lisans öğrencisi
Melike SÖĞÜT'ün "Sosyal Bilgiler 5.Sınıf Etkin Vatandaşlık Ünitesinin Ters-Yüz Sınıf
Modeline Göre İşlenmesinin Öğrencilerin Akademik Başarıya Etkisi" konulu tez
çalışmasını ilimiz merkez 100.Yıl Ortaokulunda yapmak istediğini ilgi yazı ile bildirilmiştir.

Melike SÖĞÜT'ün detayları ekte bulunan "Sosyal Bilgiler 5.Sınıf Etkin
Vatandaşlık Ünitesinin Ters-Yüz Sınıf Modeline Göre İşlenmesinin Öğrencilerin
Akademik Başarıya Etkisi" konulu tez çalışmasını eğitim- öğretimi aksatmayacak şekilde
ve yapmış olduğu çalışmalarının sonunda hazırlanmış olduğu bilgi ve belgeleri yazılı veya
dijital ortamda hazırlayıp bir suretini Müdürlüğümüze vermesi koşuluyla ilimiz merkez
100.Yıl Ortaokulunda yapılması Müdürlüğümüzce uygun görülmüştür.

Makamınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim

Özlem ÇEÇEN
Millî Eğitim Müdür V.

OLUR
04/04/2019
Onur KÖKÇÜ
Vali a.
Vali Yardımcısı

İlgi için: Sibel YAMEN
Tel: 0 (472) 280 94 37
Faks: 0 (472) 280 94 50

Adres: Kağızman Cad. 04100 Merkez AĞRI
Elektronik: AE- wshsagimad4@agri.gov.tr
e-posta: agri@ae.gov.tr

Başvuru giriş no: 1193-8d0e-3ee1-813b-480c

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı	Melike SÖĞÜT
Doğum Yeri ve Tarihi	AĞRI-27.08.1995
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi –Sosyal Bilgiler Öğretmenliği
Yüksek Lisans Öğrenimi	Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce
Bilimsel Faaliyetler	-“Ağrı’daki Çevre Sorunlarının Akademisyen Bakış Açısıyla Değerlendirilmesi” Bildiri. -“Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Öğrenci Merkezli Öğretim Yöntem Ve Tekniklerini Kullanmaya Yönelik Tutumlarının İncelenmesi” Bildiri.
İş Deneyimi	
Stajlar	Alparslan Ortaokulu-Ağrı
Projeler	-
Çalıştığı Kurumlar	Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi-Sosyal Bilimler Enstitüsü
İletişim	
E-posta Adresi	sogutmelike224@gmail.com
Yüksek Lisans Mezuniyet Tarihi	
06.12.2019	